

**HITZ TXANDEN ALTERNANTZIA EUSKARAZKO
KOMUNIKABIDEETAKO HIRU SAIOTAN:**

Herri people, Azpimarra eta Dida saioen azterketa

GRADU AMAIERAKO LANA

Egilea: Gabirondo Zelaia, Maider

Tutorea: Leire Diaz de Gereñu Lasaga

Euskal Ikasketetako Gradua (UPV/EHU)

Euskarazko ahozko testuen berbaldiaren azterketa

2019-2020 ikasturtea

LABURPENA

Euskararen arloan ahozko euskararen hizkuntza-azterketa ugari egin dira gurean, bereziki, dialektologia eta fonologiaren arloan, eta era berean, diskurtsuaren analisiaren barruan ere pixkanaka ugaritzen joan dira (Alegria, 2009). Lan honetan solasaren azterketara mugatuko gara, ahozko hizkuntzaren azterketa pragmatiko eta diskurtsiboan berebiziko garrantzia duelako genero honen azterketak. Izan ere, Levinsonnek (1983) dio solasa hizkuntzaren erabilera prototipikoena dela, hizkuntzarekin kontaktuan jartzeko dugun lehen modua, baina bariazio garrantzitsuak egon daitezke eta testu-generoaren arabera solasa ezberdin agertuko zaigu egituratua. Horrela, ez da berdin lagunarteko solasa (Briz, 1998) eta irrati-elkarrizketa batean aurkituko dugun solasa (Larrazabal & Larringan, 2007).

Solasa aztertzeko ikuspegiak askotarikoak izanik, lan honen bidez, zehazki, izaera dialogikoa duten euskarazko komunikabideetako hainbat saiotan solasaren hitz txandakatzeen alternantzia printzipioa eta horien trantsizio moduak aztertu dira. Uste dugu saio bakoitzaren izaera eta helburuen arabera solasaren egituraketa modu bereizgarrian agertuko dela, oinarrizko printzipio dialogikoak jarraitu arren. Aztertutako saioak *Gaztea Dida* irratsaioa eta telebistako *Azpimarra* eta *Herri People* dira.

Bi atal nagusik gorpuzten dute lana. Batetik, atal teorikoan, solasa gertakari diskurtsibo moduan ezaugarrituko da. Haren egituraketa gobernatzen duten printzipio testual eta komunikatiboak jorratuko ditugu. Horien artean dira “alternantzia printzipioa” eta baita baita hitz txanden arteko trantsizioa egiteko moduak ere. Horrez gain, aukeratutako testuak komunikabideetako testu-generoak direnez, zehazki elkarrizketa-kazetaritza generoaren ezaugarriez jardungo da atal honen bukaeran.

Bestetik, azterketa praktikoaren atala, aipatu komunikabideetako hiru saioen azterketak osatuko du. Lehenik, azterketarako corpusa aurkeztuko da. Horren ostean, erabili dugun azterketa metodologia azalduko da eta azterketarako emaitzak emanen dira.

Solasaren hitz txanden gauzatze moduen ezaugarritzearen emaitzek erakutsi digute aztertutako saioek hitz txanden alternantzia printzipioa jarraitzen dutela oinarrian, baina alde esanguratsuak ere agertzen direla testuen artean. Aztertutako saioak zenbat eta distantzia komunikatibo handiagoa izan baldintza komunikatiboen aldetik (Koch eta Osterreicher, 2007), orduan eta modu zurrunagoan beteko da alternantzia printzipioa eta trantsizio moduak ere eten bidezkoak izango dira.

AURKIBIDEA

1. SARRERA

2. ATAL TEORIKOA

2.1. Ahozko adierazpidearen azterketa

2.2. Solasa

2.3. Komunikabideetako elkarrizketa saioak

3. LAN METODOLOGIA

3.1. Azterketaren helburua

3.2. Corpusa

3.2.1. Aztertutako komunikabideetako saioak

3.2.2. Transkripzio irizpideak

3.3. Aztergaiak

3.3.1. Hitz txanden ezaugarriak eta alternantzia printzipioa

3.3.2. Hitz txanden trantsizio moduak

4. EMAITZAK

4.1. *Gaztea Dida* saioaren emaitzak

4.2. *Herri People* saioaren emaitzak

4.3. *Azpimarra* saioaren emaitzak

4.4. Saioen arteko konparaketa

5. ONDORIOAK

6. BIBLIOGRAFIA

7. ERANSKINAK

7.1. ERANSKINAK 1: TRANSKRIPZIO IRIZPIDEAK

7.2. ERANSKINAK 2: *GAZTEA DIDA* SAIOAREN TRANSKRIPZIOAK

7.3. ERANSKINAK 3: *HERRI PEOPLE* SAIOAREN TRANSKRIPZIOAK

7.4. ERANSKINAK 4: *AZPIMARRA* SAIOAREN TRANSKRIPZIOAK

7.5. ERANSKINAK 5: BERBA KAPITALAREN AZTERKETA

1. SARRERA

Lan honen helburua zera da, euskarazko komunikabideetako hiru saiotan solasak duen egituraketa aztertzea. Horretarako, hitz txanden ezaugarriak aztertu dira haien alternantzia printzipioa nola gauzatzen den ikusteko, eta hitz txanda horien arteko igarotzea edo trantsizioa nola egiten den behatu da. Aztergai hauek hautatu ditugu, uste baitugu horietan aldeak egonen direla saioz saio, bakoitzaren sorreran eragina izan duten komunikazio baldintza zehatzen ondorioz. Finean, saioaren generoan arabera solasaren egituratzeak barietateak erakusten duen ikusi nahi izan da.

Lana bi ataletan egituratu da. Lehenengoan, gerora gauzatuko den azterketa ulertzeko beharko den oinarri teoriko guztia bildu da. Ahozko hizkuntzaren azterketatik hasi, solasaren ezaugarritzearekin jarraitu eta komunikabideetako elkarrizketa generoen bereizgarriekin bukatzeko.

Bigarren atalean, azterketari berari dagozkionak bildu dira. Haren helburuak galdera bidez esplizitatu dira eta corpusaren osaerari buruz jardun da gero. Ondoren, aztergaiak aurkeztu dira: hitz txandak eta euren alternantzia printzipioa batetik, eta txanden arteko trantsizio erak bestetik. Horien azterketaren emaitzak eman dio jarraipena lanari.

Bukatzeko, saio ezberdinen arteko emaitzak alderatu dira eta ondorioak atera.

2. ATAL TEORIKOA

Lehen atal honetan, ahozkoaren azterketaren inguruan jardungo dugu lehenik. Ondoren, solasa zer den eta haren egituratzea aztertzeko proposamenak azalduko ditugu, eta azkenik, komunikabideetako elkarrizketa generoak ere ezaugarritzera joko dugu.

2.1 Ahozko adierazpidearen azterketa

Ahozko diskurtsoak ugariak eta soziologia anitzekoak dira (Alegria, 2009). Idatzizkoarekin alderatuz gero, pentsa genezake bat-batekoarekin, espontaneotasunarekin eta gutxi landutakoarekin lotuta doala ahozkoa, baina hori ezeztatzen digu Alegriak (2009):

“Bi ahozko mota bereiztea proposatzen digute. Batetik, ahozko espontanea edo solas gisako elkartruke komunikatiboetan aurkitzen dugun hizkera inprobisatua. Bestetik, idatzi mintzatua edo ahoz gauzaturiko idatzizko hizkuntza, hau da,

aurretik idatzia edo planifikatua izan den testu batean oinarritutako ahozko ekoizpena” (Dolz eta Schnewly, 1998, Alegriak aipatua, 2009: 778).

Ahozkoaren bi mutur horien artean dagoen bariazioaren continuuma Koch eta Osterreicherrek (2007) azaltzen dute. Autore hauek zenbait parametro proposatzen dituzte, ahozkotik idatzizkora doan komunikazio modu ororen baldintza komunikatiboak ezaugarritzeko. Parametroek balore desberdinak izan ditzakete, horietako bakoitzean gradazio bat egiten baita bat-batekotasun komunikatibo handienetik (ahozkoa) distantzia komunikatibo handienera (idatzia). Honela, jardun komunikatibo bakoitzaren baldintza zehatzek parametroen balore konbinazio berezitua osatuko dute (testua modu batekoa edo bestekoa izatea eragingo dute) eta hartara, ahozko / idatzizko continuum horren puntu batean ala bestean kokatzea.

Parametro horietako batzuk dira, esaterako: hizlarien arteko ezagutza maila, ekintzekiko ainguraketa maila, gaiaren finkatze maila, espontaneotasun maila, bat-batekotasun fisikoa edo dialogotasun maila (Koch eta Osterreicher, 2007). Parametro horien eraginez, ahozko eta idatzizko dikotomia hausten da eta adierazpide horiei lotu ohi zaizkien bestelako tasunak agerian uzten dira. Bestela esanda, ahozkoak ez du espontaneotasun hutsa esan nahi eta idatziak ere ez ditu formalak diren elkartruke komunikatiboak soilik barne hartzen. Ondorioz, testu bateko berbazko estrategiak ez ditu soilik ahozko eta idatzizko modalitateak erabiliko.

Beraz, hizkuntzaren ahozko edo idatzizko modalitateaz harago, ahozko testuen ezaugarritzerako kontuan izan behar dira zein baldintza komunikatibok gidatzen duen truke komunikatiboa.

2.2 Solasa

Ahozko jardun mota bat da solasa, unibertsalena eta oinarritzakoa ziurrenik, gizakion arteko interakzioa ahalbidetzen duen ekintza modua delako. Tusónek (2002) honela definitzen du: “una actividad verbal oral de carácter interactivo organizada (o estructurada) en turnos de palabra” (Tusón, 2002: 134).

Interakzioa bakarrik ez, interlokuzio edo solaskidetza dimentsioa ere badu solasaldiak. Esan nahi dena da, solasean parte hartzen duten hizlariak hartu-eman hori modu egokian eta arrakastatsuan gauzatzea nahi badute, euren lankidetza beharrezkoa dela. “Interlokutore edo mintzakideei etengabeko inplikazioa eta arreta ez ezik haiek bertan

parte hartzen ari direla era esplizituan adieraztea ere eskatzen diena, elkartrukearen jarraipena ziurtatzeko balio duten erregulazaila edo elementu fatikoen bidez” (Alegria, 2009: 779).

Azterketek erakutsi dute ahozkoak ez direla diskurtso kaotikoak, antolaketa eta estrategia zehatzei erantzuten dieten jarduera komunikatiboak baizik. Mintza jardunik informal eta planifikatu gabeena ere, arau edo erregela batzuen gainean eraikita dagoela azaltzen du Alegriak (2009). Hala izanik, solas espontaneoaren azterketa eta ezaugarritzea egitea lan zilegizkoa da. Goffmanek (1971) analisirako bi maila bereizten ditu: lehenak, hitz txanden antolaketa eta kudeaketaren analisi sistemikoa egingen du; eta bigarrenak, berriz, harreman sozialen ispilu diren interakzio errituen analisia.

Solasaren egitura azaltzeko proposamenik ezagunena Sacks, Schegloff eta Jeffersonen (1974) lanean eginiko *turn-taking* edo hitz txanden sistemena da eta Goffmanek proposaturiko analisi mailetan lehenari erantzuten dio. Bertan, hitz txandak jotzen dituzte solas espontaneoaren egituraren oinarri gisa eta horien azterketa zehatza egiten da. Honela, lehenik eta behin, hamalau ezaugarri proposatzen dituzte solas espontaneoaren beste ahozko motengandik bereizteko:

1. Hizlari aldaketa gertatzen da, hau da, solasa dialogala da.
2. Orokorrean ez du pertsona batek baino gehiagok aldi berean hitzik egiten.
3. Gainjartzeak gertatzen dira, baina laburrak dira.
4. Hitz txanden arteko trantsiziorik ohikoenak gainjartze edo interbalorik gabekoak dira.
5. Hitz txanden ordena ez da zehatza.
6. Hitz txanden iraupena ez da zehatza, baina orekatua izan ohi da.
7. Solasaren iraupena ez da aldez aurretik zehaztu.
8. Hizlariak esandakoa ez da aldez aurretik zehaztu.
9. Hitz txanden banaketa ez da aldez aurretik zehaztu.
10. Hizlari kopurua alda daiteke.
11. Diskurtsoa jarraia, nahiz ez-jarraia izan daiteke.
12. Hitz txanden banaketarako teknikak daude.
13. Hitz txandak egituratzeko unitate formal desberdinak erabiltzen dira.
14. Hitzartzeetako errore zein transgresioak zuzentzeko teknikak daude.

Aurrerago lanean ikusiko den bezala, ahozkoaren generoaren edo testuaren izaeraren arabera, ezaugarri horiek era batera edo bestera aldatzen dira eta hortaz, solas espontaneoarekin bat etorriko dira zenbait ahozko truke komunikatibo, baina beste zenbait ez. Izan ere, solasa garatzen den testuinguru komunikatiboaren baldintzak arras ezberdinak izan daitezke. Alegriak (2009) dioenez, errepikapen lexikoak ere ezberdin gauzatzen dira ahozko solas ez formaleko generoetan. Horrek, testu baten komunikazio baldintzen eta ezaugarri diskurtsibo-linguistikoen artean dagoen harreman estua erakusten du.

Solasaren ezaugarritzean ikusi denez, izaera dialogala lortzeko gutxienez bi solaskidek parte hartu beharra dute solasaldian. Horietako bakoitzak, hitz egin nahi badu, hitz txanda bat baliatu behar izanen du. Horrek esan nahi du, bata eta bestearen hitzartzeen ondorioz hitz txanden segidak eratuko direla, hau da, berbazko interakzioa sortuko dela. Hau horrela gertatzeko ordea, parte hartzaileek eskubide eta betebeharrak sistema bat jarraitu behar dute: berehalako lokutoreak hitza gordetzeko eskubidea du denbora tarte batez, baina unerren batean hura uzteko konpromisoarekin. Ondorengo lokutoreak, berriz, txandaren jabe denari hitz egiten uzteko konpromisoa du, baita hark dioena entzuteko betebeharra ere. Hori bai, unerren batean hitza eskatu eta hartzeko eginkizuna ere badu.

solaskideen arteko hitz txanden truke hau alternantzia printzipio moduan ezaguna da. Baina nola eta noiz egin behar dira hitz txandaketa horiek? Sacks, Schegloff eta Jeffersonen (1974) proposamena zera da, hizketa gertatzen ari dela hitz txanden trantsizioa gertatzeko toki aproposak sortzen direla (haiek *transition-relevance place* deituak, *lugares apropiados para la transición* gaztelaniaz). Esaterako, galdera baten ostean, beheanzko intonazio baten ondorengo isilunean edo enuntziazioaren amaieran begirada hartzailearengana zuzenduz.

Hitz txanden trantsizioa gertatzeko toki apropos hauetan, alternantziarako mekanismo bi bereizten dituzte autoreek: berehalako lokutoreak hurrengo lokutorea hautatzea (*heteroselekzioa*) edo lokutore batek bere burua hautatzea (*autoselekzioa*). Eta arauak ere ematen dituzte:

(1) Trantsizio gune batean

- (a) Berehalako lokutoreak hurrengoa hautatzeko teknika erabiltzen badu, seinalaturiko lokutore berriak hitza hartzeko betebeharra izanen du.

- (b) Berehalako lokutoreak hurrengoa hautatzen ez badu, beste hizlari batek bere burua hautatzea gerta daiteke, baina ez du zertan hala izan.
 - (c) Berehalako lokutoreak hurrengoa hautatzeko teknika erabili ez eta beste inork bere burua ondorengo lokutore gisa hautatzen ez badu, berehalako lokutoreak hitz txanda mantentzeko betebeharra izanen du.
- (2) Trantsizio gune batean 1a eta 1b mekanismoak martxan jarri ez badira eta hortaz, 1c-ri jarraitzen berehalako lokutoreak txanda mantendu badu, hurrengo trantsizio gunean a-c arauak aplikatuko dira berriro.
- (Sacks eta beste, 1974: 704)

Alternantzia hauek ez dira beti era harmonikoan gauzatzen. Tusónek (2002) dio ohikoa dela konfusio eta gaizki ulertu uneak egotea, erabakiak era implizituan hartzen baitira indizio kontestualizataileen produkzio eta interpretazioren bidez.

Solasaren azterketetan alternantzia printzipio horretan eraikitzen diren unitate dialogal minimoek *hurren-bikoteak* deitzen zaie: “consiste en dos turnos consecutivos que presentan la particularidad de que, dado el primero, se espera que se produzca el segundo” (Tusón, 2002:138). Honen adibide prototipikoa dugu galdera-erantzuna segida, ohikoa elkarrizketa generoetan, baina baita eskaera-onarpena/ezeztapena, agurra-agurra edo gonbidapena-onarpena/ezeztapena gisakoak ere. Calsamiglia eta Tusónek (2001) argitzen dute batzuetan sekuentziaren bat topa daitekeela hurren-bikote horien lehen hitzartzea eta bigarrenaren artean, eta ohikoa dela hiru hitzartzez osaturiko trukeak topatzea:

A- Galdera

B- Erantzuna

A- Feedbacka (erantzuna errepikatzea /iruzkina /ebaluazioa)

Komeni da aipatzea hitz txanda guztiek ez dutela pisu bera hizketa jardueran. Hori ulertzeko, solasaren egitura hierarkikoa ezagutu beharra dago. Calsamiglia eta Tusónek (2001) bi unitate desberdintzen dituzte solasaren barruan: monologalak eta haren gainean eraikitako unitate dialogalak. Unitate monologalak enuntziatuek eta interbentzioek osatzen dute (hizlariaren aportazioek). Alta, unitate dialogala hizlarien arteko elkartrukeak (*intercambio*), gai baten inguruko sekuentziak eta unitate global moduan ageri den solasak berak osatzen dute.

Brizek (2006) azaltzen du unitate dialogal minimoa bi hizlariren arteko elkartruke bat dela, hitz txanden alternantzia bat, alegia. Hasiera-interbentzio batek eta haren erreakzio-interbentzio batek osatzen dute:

- Elkartrukea:
 - a. Hasiera-interbentzioa
 - b. Erreakzio-interbentzioa

Ikus daitekeenez, hurren bikoteekin bat egiten du unitate dialogal minimoak. Baina unitate dialogalaren parte izateko interbentzio horiek beste hizlarien onarpena behar dutela zehazten du autoreak. Hau da, txanda-interbentzioak behar dutela izan. Kanpo geratuko dira hartara, txandarik osatzen ez duten hasiera edo erreakzio interbentzioak. Horiek dira pasozko erreakzio interbentzioak (*intervenciones de paso*), fatikoak, kolaboratiboak etab. Edo beste solaskideen erantzunik jasotzen ez duten hasiera interbentzioak. Gallardok (1993) ere bereizketa egiten du gaiaren garapenean eragina duten lehen mailako egiturazko unitateen (hasiera eta erreakzioa) eta besteen interbentzioen harira soilik sortutako bigarren mailako unitateen artean (entzute aktiboaren markatzaileak etab.).

Solasaren egiturarekin bukatzeko, hitzartzeen arteko trantsizioa egiteko moduez arituko gara. Bai Gallardok (1993, 1996), bai Larrazabal eta Larringanek (2007) hiru modu bereizten dituzte hitzartze batetik bestera igarotzeko: etenaldia, gainjartzea eta mozketak.

Lehena, etenaldia, isilune bat da. Autore batzuek desberdintzeak egiten dituzte isilune moten artean horien kokalekua edo egitekoaren arabera. Gallardok (1993), adibidez, *pausa*, *lapso* eta *intervalo* gisa bereizten ditu. Dena dela, isilune baten baliatuz eginiko hitzartze txandakatzea dugu.

Bigarrena, gainjartzea, bi hizlari edo gehiagok aldiberean hitz egiten dutenean gertatzen da. Gallardok (1993) autoselekzioa jotzen du haren erruduntzat: bi hizlarik trantsiziorako leku apropos berean euren burua autoselekzionatu izana edo hizketan ari denak bere txanda bukatu aurretik, beste norbaitek bere burua hautatzea. Horiei gainjartze *konpetitibo* deritze, hizlariak txanda eskuratzeko lehiatzen baitira. Beste helburu bat dute gainjartze *kolaboratibo* gisa aurkezten dituenak, horietan hizlari berriak hizketan ari denaren hitz berekin edo antzekoekin hitz txanda bukatzen lagundu nahi baitio.

Hirugarren trantsizio moduak, mozketak, azalpen eta azterketa konplexuagoa eskatzen du. Gauzak errazte aldera, beraz, lan honetarako gainjartze gisa hartuko dira (ikus Gallardo, 1993).

Azken ohar bat egingo dugu hemen, gainjartzeek solas espontaneoaren baitan duten lekua edo presentziari buruz; izan ere, Gallardok zera dio: “el modelo de Sacks, Schegloff y Jefferson falla al no considerar la frecuencia y normalidad del habla simultánea” (Gallardo, 1993: 205). Azterketaren emaitzetan hau berrartzea interesgarri suertatuko da.

2.3 Komunikabideetako elkarrizketa saioak

Lan honetan solasaren egituraren azterketa hizpide izango bada ere, hark kazetaritzako elkarrizketa generoaren barruan duen lekuaz aritzeko izanen da. Gallardok (1996) dioen moduan, erraza da pentsatzea solasak, genero moduan edo testu mota gisa, kazetaritzako elkarrizketan duela jatorria. Hasiera batean, informazioa lortzeko helburuarekin eginiko transakzio hizketa izanen zen, denborarekin haren berezitasunak zehazten joan eta jardun komunikatibo berezitu bat, kazetaritza genero bat, bilakatu zen arte.

Azterketa lanari ekin aurretik ordea, komeni da elkarrizketak genero gisa dituen hainbat ezaugarri ezagutzea. Hasteko bada, genero hau definitze aldera Santamaríaren hitzak ekarri dira hona: “la entrevista es un diálogo con características propias, donde dos o más personas establecen un proceso de comunicación en el que el objetivo principal es la obtención de información que se empleará en distintos niveles o ambientes (Santamaría, 2011: 25).

Solasarekin gertatzen den moduan, Larrazabal eta Larringanek (2007) azaltzen dute elkarrizketak ez direla mintza jardun kaotikoak, mintzapraktika ordenatuak eta egituratuak baizik, hau da, arauak eta erregelak gordez moldatuak. Horrenbestez, antzemangarriak dira, neurri batean behintzat. Autore hauek elkarrizketen makroegitura aztertu dute hiru atal nagusi bereizteko: irekitze sekuentzia, garapen aldia eta ixte aldia. Bizi-elkarrizketa helburu duen irratsaio batean oinarritutako corpusa aztertzen dute autoreek, eta azterketa komunikatibo, diskurtsibo eta linguistikoa eskaintzen dute.

Elkarrizketetako parte hartzaileei dagokienez, Gallardok (1996) eginiko bereizketa ekarriko dugu hona. Ikus-entzunezko kazetaritza genero honen fenomeno da hartzailea bikoitza izatea, elkarrizketan zuzenean aritzen direnez gain, ikusle eta entzuleak jokoan

sartzen baitira. Triangularizazio bat gertatzen dela esan nahi da: igorle bat (elkarrizketatzailea) hartzaile bati (ikus-entzulea) zuzentzen zaio, bigarren hartzaile batekiko (elkarrizketatua) interakzioa erreproduzitzeko. Hori dela eta, autoreak bi maila bereizten ditu elkarrizketan. Maila primarioan hartzailea ikusle edo entzule taldea denez gero, plurala, anonimoa eta pasiboa izan ohi da, interakzioan parte hartzen ez duen aldetik. Bigarren mailan, aldiz, hartzailea elkarrizketatua da. Ondorioz, indibidualizatua da eta aktiboa, lokutoreari feedbacka emateko gai dena. Gainera, interakzio primarioa diferituan izan ohi den bitartean, bigarren mailako interakzioa zuzeneko izan ohi da, baina hau ez da beti hala gertatzen.

Elkarrizketatzailea ez da galderak planteatzera mugatzen. Haren ardura da gestio lanak egitea denbora kudeatzeko, gaiak bideratzeko, gonbidatua aurkezteko edo saioari hasiera eta bukaera emateko. Ez hori bakarrik, elkarrizketa bat arrakastatsua eta interesgarria izan dadin, aurrelana eskatzen zaio elkarrizketatzaileari, dela gaiari edo elkarrizketatuari buruzko informazioa bilatzeko. Honela, gidoi moduko bat prestatuko du ukitu nahi diren gai edo erantzun nahi diren galdera ahalik eta gehienetara heltzeko. Horrez gain, ordea Santamaría (2011) dio elkarrizketatzaileak elkarrizketatuaren erantzunak adi jarraitu behar dituela elkarrizketa gauzatzen den une berean, hurrengo galderak pertinenteak izan daitezen. Erreduantziak saihesteko, jada erantzunda geratu ahal izan dena ez da berriro galdetuko. Horrela, inprobisazioak lekua eduki dezake hemen, baina generoa bera, landua da, formala.

Ahozko diskurtso hau galde-erantzunen bidez garatu ohi da nagusiki, baina badira hurren-bikote horren erabilera errepikatuak sor dezakeen monotonia apurtzeko zenbait modu. Galdera intonazioa ez da beharrezkoa elkarrizketatuak elkarrizketatzailearen hitz txanda galdera gisa ulertzeko, hortaz, baieztapen batekin hasitako hurren-bikote batek, adibidez, baieztapen horren inguruko iritzi bat ematera bultzatuko du gonbidatua. Hura ontzat edo txartzat ematea, erantzun bat garatu bitartean. Teknika honez gain, Gallardok (1996) hirugarren pertsonan eginiko juzku edo iritzien erabilera ere aipatzen du. Modu honetara, elkarrizketari polifonia itxura gehitzen zaio halaber. Dena den, elkarrizketatzailearen abileziaren esku dago teknika horien aplikazioa diskurtsoan.

Diferituan ematen diren saioen kasuan, grabaketa osteko edizio lanekin elkarrizketa uneari ez dagozkion sekuentziak gehi daitezke, hala nola, off ahotsean eginiko narratioak. Horrez gain, naturaltasuna eta espontaneotasunaren inpresioa eraiki daiteke solaserako hurbilketa eginaz. Gallardok (1996) adierazten du solaserako hurbilketa

horrek egungo mass-median toki pribilegiatua duen “zuzenekoaren prestigioa”-ri erantzuten diola, era berean, erregistroaren malgutasuna eta hizkuntzaren kolokializazioa justifikatzen dituena.

Agurtzane Elorduik (2016) lan honetako corpora osatzeko erabili den irratsaio bera aztertu zuen bertan egiten diren hizkuntza hautuak behatzeko, eta ondorio bera planteatzen du:

“Heteroglosia da gaur egungo komunikabideen ezaugarri soziolinguistiko aipagarriena. Hizkuntza dibertsitate hori bereziki gazteei zuzendutako komunikabideetan gertatu ohi da” (Elordui, 2016: 48).

Garrantzia duen afera da hau, sinesgarritasuna lortu eta hartzailearengana heltzeko elkarrizketek diseinu bat eskatzen dutelako. Elorduik (2019) *Gaztea Dida* saioari buruz ondorioztatzen du, egungo politikak euskal gazteen artean topa daitezkeen hibridazioak (euskalkien artekoak, nahiz hizkuntza artekoak) islatzen dituela. Horrek esan nahi du itxuran naturala dirudien lokutoreen arteko hizkuntza hori, saioaren arduradunek bilatutako efektua dela. Ondorioz, pentsatzekoa da saio horretan zein bestetan, solasaren funtzioa eta ezaugarriak truke landu baten ondorio direla, hau da, ahozko zaindu batena, nahiz eta elementu espontaneoak tartekatu.

3. LAN METODOLOGIA

Hurrengo orrialdeetan honakoa topa daiteke: lehenik azterketaren helburuaz jardungo dugu. Behin hori zehaztuta, corpora aurkeztuko da eta hura aztertzeko jarraitu den metodologiaren berri emango da. Ondoren, azterketaren emaitzak aurkeztuko ditugu, bai aztertu diren saio bakoitzarenak, bai euren arteko konparaziotik ateratakoak ere.

3.1 Azterketaren helburua

Gure azterketaren helburua euskarazko komunikabideetako hiru saiorekin osatutako corpusean solasaren egitura aztertzea da. Ikusi nahi da ea komunikabide publikoetako testuak izanda ere, baldintza komunikatibo ezberdinek eragina duten solasaren egituratze jakinetan. Bi izango dira aztergai nagusiak: bata hitz txanden alternantzia eta bestea hitz txanden trantsizio moduak.

Azterketa galderak honakoak dira:

- Nola gauzatzen dira hitz txandak saio bakoitzean? Ba al dago berezitasunik saioen artean alternantzia printzipioa gauzatzerakoan?
- Hitz txanden trantsizio moduak nolakoak dira saio bakoitzean? Ba al da berezitasunik saioaren arabera?
- Nola gauzatzen da solasa saio bakoitzean? Ba al dago solasaren gauzatze modu zehatzen eta komunikazio baldintzen artean nolabaiteko erlaziorik?

Gure hipotesia da baldintza komunikatibo ezberdinak dituztenez, aldeak agertuko direla solasaren egituraren gauzatzean eta trantsizio moduetan aztertuko diren saioen artean.

3.2 Corpusa

Jarraian, azterketarako aukeratu diren saioak aurkeztuko dira, osatu den corpusa eta erabilitako transkripziorako irizpideak.

3.2.1 Aztertutako komunikabideetako saioak

Azterketarako hiru kazetaritza saio ezberdin aukeratu dira. Guztiak ere, solas erako truke komunikatibo multimodalak dira (irudiak, musika, etab. erabiltzen dituztelako), baina solasaren azterketaren ikuspegitik interesatzen zaizkigu lan honetarako, bereziki. Hiruak sartzen dira kazetaritza elkarrizketa generoaren barruan. Nahiz eta haien makroegitura eta baldintza komunikatiboak ezberdinak izan, solasa da saioak osatzen dituen berbazko gauzatze modu nagusia. Corpusa osatzen dute *Dida* irratsaioak, eta *Herri People* eta *Azpimarra* telebista saioek.

Dida astelehenetik ostiralera goizeko 7:00etatik 11:00etara emititzen da EITBren Gaztea irrati katean. Euskal Herriko gazteei zuzendutako irrati magazina da, nazioarteko pop musika zabaltzen duena. Hortaz, abestiak jartzeaz gain, gaurkotasuneko eta modako gaiak lantzen dituzte, gazteen ahotan egon daitezkeenak, azpi-atal desberdinetan: irrati lehiaketak, aholku-saioak, berri eroak, intereseko pertsonei elkarrizketak eta bestelakoak egiten dituzte giro alaian eta umorea erabiliz. Saioa Julen Telleriak aurkezten du. Berak ematen dio hasiera eta amaiera saio nagusiari, azpi-atale ere berak eman ohi die bide, elkarrizketatuen aurkezpenak egiten ditu eta denbora kudeatzeko ardura dauka. Ahots nagusia berea da. Mahaikide ditu estudioan Edurne Garmendia, Jon Gotzon Aldaparena, Xabin Fernandez eta Antton Telleria. Horiek, azpi-atalen ardura izan ohi dute, baina solasa darabilte guztiek ere. Horrez gain, orduero eguneko

titularren, trafikoaren eta eguraldiaren errepassoa egiten da, hau bai, diskurtso monologalaren bidez.

Elkarrizketen atalak hamar minututik behera iraun ohi du eta bertako lau elkarrizketa hautatu dira corpora osatzeko (2. eranskinean jaso dira). Corpus honen aukeraketa eta transkripzioa bere osotasunean GRAL honetarako corpora osatzeko egin dugu.

Herri People, Ibon Gaztañazpi kazetariak aurkezten duen ETB1eko erreportaje saioa da. Ordubete inguruko programa bakoitzean Ibon Gaztañazpi Euskal Herriko txoko ezberdinetara joaten da, besteak beste, jendearen istorioen, bizipenen, herriko tradizioen, ogibideen berri izateko. Honetarako, saioan zehar hainbat pertsona elkarrizketatzen ditu eta tarteka Ibon Gaztañazpi zehaztapen edo azalpenak ematen ditu bakarka modu monologalean off ahotsean, besteak beste, aurkezpenetan, elkarrizketak hasi aurretik, saio amaieran. Corpus hau Gutierrezen (2019) gradu amaierako lanetik jaso da, transkribatzailearen baimenarekin (3. eranskina).

Saioaren egiturari dagokionez, lehendabizi sarrera gisa Ibon Gaztañazpi programan zehar elkarrizketatuko dituen pertsonen berri ematen du, hauen jarduerak, ogibideak... aipatuz. Jarraian, saioaren muina diren elkarrizketak agertzen dira, era berean, elkarrizketa bakoitzean sarrera eta amaiera labur bat egiten du jardungo diren gaien erreferentzia eginez. Bukaeran, saioko zenbait irudiz baliatuz egindako elkarrizketen aipamena egiten da elkarrizketatuei esker eman eta saioa biribiltzeko; zenbaitetan toma faltsuak ere ageri dira.

Corpusean batutako testuak elkarrizketen tarteari dagozkien hiru elkarrizketa dira.

Azpimarra saioari dagokionez, Maddalen Iriarte kazetariak aurkeztutako ETB1eko programa da. Honetan, eguneko albisteen berri eman eta hauen inguruan dihardute hainbat gonbidaturekin batera, adituak, politikariak, kazetariak, besteak beste. Programa honetan, egunerokotasuneko gaien analisi eta eztabaida egiteaz gain, hainbat elkarrizketa ere egiten dira. Zehazki astean behin egiten den, “Azpimarra +” deituriko tartean, mahai inguruaren aurretik elkarrizketa sakon bat egiten diote intereseko gonbidatu bati.

Saioaren egiturari dagokionez, lehendabizi Maddalen Iriartek, saioan zehar landuko diren gaien aurrerapena egiten du eguneko berri nagusiak aipatzeaz gain, sarri zuzeneko konexioen bidez. Ondoren, momentuko gai baten inguruan aditu bati elkarrizketa egin

eta eztabaida zabaltzen da gainerako tertuliakideekin. Eztabidak hartzen du programaren zatirik handiena hainbat gai lantzen direlarik saio bakoitzean. Amaieran, tertuliakideen azken hitzartzeekin batera Maddalen Iriartek eskerrak eman bukaera ematen dio saioari.

Esan bezala, astean behin “Azpimarra +” izeneko saioa zabaldu eta elkarrizketa luzeagoak egiten dira. Corpusean batutako testuak eztabaida saioa baino lehen egiten diren hiru elkarrizketa dira. Corpus atal hau ere Gutierrezen (2019) gradu amaierako lanetik jaso da, transkribatzailearen baimenarekin (4. eranskina).

Laburtuz, beraz, Gutierrezen (2019) lanetik hartutako sei telebista saio-atalen corpusak bere horretan hartu dira, inolako moldaketarik gabe: *Herri Peopleko* hiru testu eta *Azpimarrako* beste hiru. *Gaztea Didari* dagokionez, aldiz, elkarrizketen saio-ataletik lau hautatu eta transkribatu dira. Irrati-elkarrizketen iraupena telebistakoena baino motzagoa denez gero, lau testu transkribatu dira eta honela hiru generoen corpusaren iraupena antzekoagoa izatea lortu da.

Horrez gain, testu bakoitzak laburdura bidezko izendapena hartu du, Gutierrezen (2019) laneko izendapenak bere horretan mantendu direlarik.

	Gaztea Dida				Herri People			Azpimarra		
Laburdura	GD1	GD2	GD3	GD4	HP1	HP2	HP3	AZP1	AZP2	AZP3
Orrialdeak	34	39	47	54	63	70	77	85	90	94
Minutuak	5'40"	8'59"	6'57"	6'11"	9'12"	10'7"	9'39"	9'33"	10'13"	7'41"
Guztira	26'67"				28'58"			27'27"		

3.2.2 Transkripzio irizpideak

Ahozkoaren transkripzioa jarduera problematikoa da, idatzian ez bezala, ahozko diskurtsoan faktore desberdinek parte hartzen baitute: ahoskera, intonazioa, tonua, begiradak, keinuak... Ezaugarri guzti horiek testuratzeari ezinezkoa da interpretaziorik eta aukeraketarik egin gabe. Payratók (1995) dioen moduan, transkripzio baten kontzepzio errealista batek onartu beharra du, aztertu nahi denaren arabera transkribatzen dela.

Lan honetara etorri gero, corpusa osatzeko hautuak egin direla ikus daiteke modu argian. Esaterako, irrati-telebista saioetan ohikoa izaten da bokal eta kontsonante

luzapenak egitea, sor daitezkeen isiluneak murrizte aldera. Nahiz eta corpusean luzapen hauek bildu diren, ez da lan honen helburuetako bat izan horien erabilera aztertzea, eta beraz, baliteke horiek modu fidelean transkribatu ez izana. Gehiago, irrati bidezko diskurtsoetan aipagarria da lokutoreek egiten dituzten intonazioak eta ahots goratzeak hartzailearen arreta gidatzeko mekanismo gisa, hura aurrez aurre izan ez eta berbazkoak izan ez daitezkeen solas mekanismoak ordezte aldera edo. Baliteke horiek ere eragina izatea hitz txanden kudeaketan, baina lan honen aztergaietatik kanpo utzi dira eta beraz, ez dira ezaugarri horiek transkripzioan islatu. Horiek islatzeak konplexutasuna gehituko lioke transkripzioari, eta lan honen helburua gaindituko luke. Transkripzio orok behar du interpretatiboa, selektiboa eta pertinentea izan azterketaren helburuarekiko (Payrató, 1995).

Gorago aipatu bezala, telebista elkarrizketen corpusak bere horretan hartu dira Gutierrezen (2019) lanetik, ez baita beharrezkoa ikusi horien modifikazio edo zehaztapenik lan honetan egingo den azterketarako. Transkripzio irizpide berdinak jarraitu dira irrati elkarrizketak testuratzeko ere. Val.es.co taldearen transkripzio irizpideak izan dira oinarri eta Euskal Ikasketak graduako Euskal Pragmatika eta Berbaldua irakasgaiaren eskaintzen direnekin batera, 1. eranskinean zehazten dira.

3.3 Aztergaiak

Bi dira corpusean aztertu ditugun alderdiak. Bata, hitz txandari berari dagokiona: haren ezaugarriak zein diren eta baita kateatzearen ondoriozko alternantzia printzipioa nolakoa den. Eta bestea, hitz txanden kateatze horien arteko lotura edo trantsizioa egiteko modua zein den.

3.3.1 Hitz txanden ezaugarriak eta alternantzia printzipioa

Berba kapitala. Testu bakoitzean hizlari bakoitzak eginiko hitzartze kopurua zenbatu da eta harekin batera, bakoitzak ekoizitako hitz kopurua ere (datuen taula 5. eranskinean dago). Honek partaideek komunikazio jardunean betetzen duten rolen irudi orokor bat marrazten du: nork dituen hitzartze gehien, nork hitz egiten duen luzean. Parte hartzaileen rola irudikatzen laguntzen du (Larrazabal eta Larringan, 2007).

Hitz txandaren iturburua ere kontuan hartuko da hitz txandak identifikatzerakoan. Gorago azaldu dugu Sacks eta bestek (1974) bi mekanismo bereizten dituztela hurrengo hizlaria izanen dena hautatzeko: berehalako hizlariak hurrengo hizlaria hautatzea

(*heteroselekzioa*) eta hizlari batek bere burua hurrengo hizlari gisa hautatzea (*autoselekzioa*).

Komunikazio-eginkizunak. Hitzartze bakoitzaren papera edo rolak aintzat hartuko dira. Larrazabal eta Larringan (2007) lanetik eginkizun zehatz hauek hartu dira eredu:

- i. Baieztapena
- ii. Galdera
- iii. Onarpena / ontzat ematea (adostasuna/desadostasuna)
- iv. Onartze eskaera
- v. Erantzuna
- vi. Iradokizunak
- vii. Enuntziatu zintzilikatuak eta osagabeak
- viii. Duda argitzeak
- ix. Gestioa

(Larrazabal eta Larringan, 2007: 73)

Atal torikoan azaldu moduan, alternantzia printzipioa jarraituz hitz txandak hurren-bikoteka antolatu ohi dira eta elkarrizketetan ohikoa da *galdera* eginkizuna duen hitzartzearen ostean, *erantzuna* eginkizuna duen parearen bigarren atala topatzea. Gorago azaldu da baita ere, elkarrizketatzaileak galderak egiteko estrategia desberdinak erabiltzen dituela monotonia apurtze aldera. Hala ere, badira hurren-bikoterik osatzen ez duten hitz txanda solteak, Brizek (2006) txanda-interbentziotzat hartzen ez dituenak. Hala nola, erantzunik gabeko galderak edo solaskidetza funtzioa duten entzute aktiboaren markatzaileak.

Agurra-agurra hurren-bikoteak corpuseko testu guztietan ageri dira irekitze nahiz ixte fasean, batzuetan elkarrizketatuaren aurkezpenarekin batera. Azterketa honetan hala ere, elkarrizketaren garapen aldiko hitz txandak izan dira hemen azterturikoak.

Ezaugarri guzti hauek kontutan hartuz aztertuko dugu bakoitzaren *alternantzia printzipioa* zertan datzan.

3.3.2 Hitz txanden arteko trantsizio moduak

Etenaldi bidezko trantsizio moduak aztertuko dira. Azterketa honetan eten gisa identifikatu ditugunak hitzartze baten osteko, zein barruko isiluneak dira (gorago

trantsiziorako leku apropos gisa deiturikoak), berdin hizketan ari zen lokutoreak bere hitz txanda amaitutzat jo duen ala ez.

Gainjartze bidezko trantsizio moduak aztertuko dira. Mozketa orok nolabaiteko aldibereko hizketa bat dakarrenez, lan honetan gainjartzeen barruan sartu dira, horien arteko bereizketa xehegorik egin gabe; ez bada, kolaboratiboa edo lehiazkoa den bereizi dela.

4. EMAITZAK

Atal honetan bildu dira aipatu berri ditugun aztergai horietatik ateratako emaitzak: Lehenik *Gaztea Didako* elkarrizketetatik ateratako emaitzak emango ditugu; gero *Herri People*koak eta jarraian, *Azpiarrakoak*. Atala ixteko emaitza horien alderaketa egin dugu.

4.1 *Gaztea Dida* saioaren emaitzak

Berba kapitala. *Dida* saioan bost elkarrizketatzaile eta elkarrizketatu bakarra egon ohi dira aukeratutako atalean. Elkarrizketatzaileek, ordea, rol ezberdinak dituzte eta elkarrizketa guztietan nabarmenki gailentzen da Julen Telleriaren ahotsa (JT), bera baita saioaren hasiera-bukaera eta aurkezpenak egitearen arduradun eta saioaren kudeaketaren bideratzaile nagusia. Elkarrizketatuak soilik gainditzen du hitz txanda kopuruan (GD4n izan ezik) eta ulertzekoa da hau, gainerako mahaikideen galderak ere erantzun behar baititu. Orokorrean, Edurne Garmendia (EG) izan ohi da hitzartze gehien dituen hurrengoa eta Antton Telleria (AT), berriz, gutxien dituen. Aztertu den saioaren ataleko elkarrizketatzaile bezala ditugu Xabin Fernandez (XF) eta Jon Gotzon Aldaparena (JGA) ere. Dena den, apur bat aldatzen dira kopuruak aztertutako saioetan.

Elkarrizketatzaileen orotarako hitzartzeak elkarrizketatuak eginikoen bikoitza izan ohi dira gehienetan, izan ere interlokutore asko dira eta nahiko aktiboak feedbacka ematen. Hitz kopuruari begiratzuz gero, GD1en soilik da elkarrizketatuaren hitz kopurua elkarrizketatzaileek orotara dutena baino handiagoa (%57 > %42,8). Elkarrizketatuari eza zaizkio erantzun luzeak eskatzen, saioaren izaera dinamikoagatik eta ziurrenik, irratsaioko elkarrizketa atalak berak ere denbora tarte labur samarra duelako (GD1 5'40"; GD2 8'59"; GD3 6'57"; GD4 6'11").

Hitz txanden iturburua. Hizlaria nor den bereizi beharra dago hemen, izan ere, elkarrizketatzaileek galdera bat egiten duten aldiro, hetereselektziozko iturburua du hurrengo hitzartzeak. Hots, elkarrizketatzaileak elkarrizketatua hautatzen du zuzenean, hura hurrengo txandaren jabe eginez. Horretarako gonbidatua izenda dezake modu esplizituan edo ez, baina egoerak ulertarazten du gonbidatuak duela erantzuteko ardura. Hemen ditugu heteroselektzioa esplizituago edo implizituago egiten duten adibideak:

- (1) AT: esan duzu / fijatuz gero entzuten da / jendea normalean fijatzen da soinuan
Xanti? (GD2: 129)
- (2) JT: **zu** ikaslea zinen oraindik? (GD2: 211)
- (3) JGA: no hay fiesta del cine ni nada ez? (GD3: 164)

Elkarrizketatuak erantzuna eman ondoren, ordea, irratsaioko lokutoreek euren burua autoselektionatu egiten dute hitzartze berrirako. Oso urriak dira euren arteko heteroselektzio kasuak:

- (4) XF: & eta konfesio bat egin nahi dut [**Julen**
JT: hara] / bota (GD2: 178-179)

Hitz txanden eginkizuna. Galde-erantzun gisako hurren-bikoteak dira nagusi. Horiek ebaluazio batez jarraiturik joan daitezke ala ez, eta gehienetan beste txanda batzuk tartekatzen dira parearen artean.

- (5) **EG:** hombre egia da / oraindik eta e / prezio:z eta pixkat igotzen [diala produktu hoiek ezta Maialen?
JT: claro
XF: bai beti gertatzen da ez?]
MA: bueno // nik uste det beti ere bai / e prezioana dala pixkat ebai ez? naturalagoa garestiagoa da bainon / adibidez segun ze marka juten zean konbentzionalak ebai
XF: a bai (GD4: 171-177)

Jakina, hitz txanda berean eginkizun desberdinak ageri daitezke. Honako adibidean gestioa eta galdera topatzen dira JTren hitz txanda berean:

- (6) JT: e: beti bezela hasiko gara] hasieratik ezagutzen oraindik ere ezagutzen ez duenarentzat / zer da / azaldu zuk / Dock of The Bay?

MZ: Ba:: Donostian antolatzen dugu:n / e zinema dokumental musikal jaialdi bat
[eta gauza (GD: 11-13)

Aurrekoaren aldaera modura, baieztapen-onarpen eginkizuna duten hurren-bikoteak ere badira.

(7) EG: eta hamairugarrena] ya

MZ: ho:ri da / hamairugarrena eta beste gauza asko ere // e dokumentalez aparte baditugulako beste ekitaldi eta: beste gauza asko antolatzen ditugulako (GD: 15-17)

Enuntziatu zintzilikatutzat jo ditzakegu erantzunik gabe gelditutako galderak. Ez dira askotan gertatzen, baina bada kasuren bat (GD1:112; GD2:149; GD3:202 ; GD4:141). Enuntziatu osatugabeak ere ez dira asko eta gainjartze konpetitiboen ondoriozkoak denak. GD3:95en adibidez, galdera bat hasi nahi izan du JGAk, baina ez du txanda bereganatu eta beraz, galdera osorik, aurrerago egin behar izan du (GD3:99).

Trantsizio moduak. Etenaldi bidezko trantsizioak nagusi badira ere, aldibereko hizketen adibide ugari daude *Dida* saioko corpusean. Lehen aipatu dugu elkarrizketatuak hitz egin eta gero, ohikoena autoselekzioa izan ohi dela saioko irrati-lokutoreen artean. Mekanismo hori izanik gainjartzeen iturri, adibide batzuk topatu dira, baina ohikoena etenaldi bidezko trantsizioa da autoselekzio horietan ere:

(8) JT: [**bale zuek segi**

XF: (()) **gainera**] lanean dago Alazne (GD2: 241-242)

(9) EG: [**hau sekzio:**

JGA: **zenbat**]

EG: = ofizialekoa da edo / bestelako / sail [batean dago? (GD3: 94-96)

Gainjartze konpetitiboak dira, hitza hartzeko lehiatzen baitira euren artean, bata isildu eta besteak hitz txanda bereganatu arte. Halakoak topatu dira aurreko hizlariaren txanda bukatutzat joaz hizlari berri bat hizketan hasi denean ere:

(10) SP: bai / [**historia oso polita**

JT: **zergatik Sergio?**] (GD1: 34-35)

Balio kolaboratiboa dutenak ere badira batzuk:

(11) MA: ez / tinte naturalakin ya holako gauzak / nik uste [**eztiala pasatzen**

JGA: **ez dira pasatzen**] (GD4: 168-169)

(12)EG: daude bederatzi] ezta? / e: [sail ofizialean aurtan

MZ: sail ofizialean] // ho:ri da / hori da [(()) (GD3: 26-27)

Zenbaitetan besteen hitzak osatu edo zehazten lagundu nahi dute hizlariak eta hau gainjartze bidez gertatu ohi da maiz. Kolaboratiboak direla esan daiteke bestearen txanda osatu nahi duten neurrian:

(13)MZ: oraintxe bertan justuki dokumentalgintza: dala / zinema: munduan ba igual
gehie:n e: / garatzen ari den

EG: [vaya

JT: **generoa ez?**

MZ: **& e lengoiaia**] / hori da / hori da (GD3: 136-140)

Hurren-bikoteetako ebaluazioak, zein entzute aktiboko hitz txandak ere gainjartzen dira maiz:

(14)MZ: ba: hasteko sartzeko: nahi baldin badezute / sartu web orrian

EG: [a

JGA: **bai**

JT: **bai**] (GD3: 143-146)

(15)SP: bai mira / e:: / hasi genuen: / Patxuko Nicen: / proiektuarekin // ba: / ni orain
dela: / pues ez dakit atzo egon nintzen Quimekin / eta esan zidan hamalau edo:
hamazazpi urte [**egin genuen zuzenean**

JT: **jo:der**] (GD1: 36-39)

4.2 Herri People saioaren emaitzak

Berba kapitala. Telebista saio honetan elkarrizketatzaile bakarra (IG) eta elkarrizketatu bat baino gehiago egon ohi dira, baina elkarrizketa bakoitzarekin elkarrizketa-atal bat osatzen da oro har. Hitz txanda kopuruari begiratu gero ohartuko gara, elkarrizketatu nagusi bat egon ohi dela beti (hiru testuetan A gisa izendatua), eta besteak, egotekotan, neurri askoz ere txikiagoan parte hartzen dutela. Adibidez, HP2n A-k 98 hitzartze ditu eta B-k 7 soilik.

Hiru testu hauetan parte hartzea oso orekatua da elkarrizketatzaile eta elkarrizketatu artean. Elkarrizketatuen orotarako txanda kopuruek totalaren erdia hartzen dute testu

guztietan (HP1: %53,1; HP2: %49,5; HP3: %50,9) eta beraz, elkarrizketatzailearenak beste erdia. Gainera, kontuan hartu behar da testu bakoitzean off ahotsean gehituriko hitz txanda pare bat egiten duela IG-k. Hitz kopuruari erreparatuz gero, zenbakiak pixka bat hazten direla ikus daiteke (HP1: %54,3; HP2: %58,5; HP3: %54,4), baina ez dirudi elkarrizketatzaileak baino askozaz luzeago jotzen dutenik euren hitzartzeetan. Solas espontaneoaren itxura handia dute elkarrizketek. Hitzartzeak oso jariatuak dira, ugariak eta motzak.

Hitz txanden iturburua. Elkarrizketa genero hau berezia da solasetik asko duelako. IG-k jende arrunta elkarrizketatzen du haien ingurunean eta hortaz, haien arteko jarduna solas informalagoen irudira egina da. Bertan IG-k galdera motz eta erantzun-errazak egiten ditu etengabe eta solasaren jarraipenerako enuntziatuak ekoizten ditu behin eta berriz: bestearen hitzak errepikatzea edo bestela esatea, osatzeak egitea... Elkarrizketatuaren bizimoduaren eta baita mundu ikuskeraren informazioa lortzeko elkarrizketa da, baina eguneroko solasetan jorratzen den tankerari eusten zaio, elkarrizketatuarena den ohiko testuinguruari lotua. Edonola ere, rolak kazetaritza-elkarrizketaren arabekoak dira eta IG-k du jardunaren kontrola eta hark egiten ditu galdera eta iruzkinak. Elkarrizketatuak erantzuteko rola du soilik eta solas espontaneoan ez bezala, ez du galderarik egiten. Elkarrizketatuak galdera egiten duen adibide hau topatu dugu, baina ikus daitekeenez, hizkeraren ulermenerako argipen bat egiteko helburua du soilik:

(16)A: bai danerik ikusi da eh /hemen inoz o: / neguan igual hemen lo iten parau / goizean altxau ta eh: atea ezin / bueno guk zabaldu esaten dogu / **zuk ireki esango dozu ez?**

IG: iriki edo zabaldu berdin dao (HP3: 148-150)

Hori dela eta, hemen ere autoselekzioa izan ohi da nagusi elkarrizketatuaren txandaren ondoren eta heteroselekzioa IG-ren txanden bidez. Solas espontaneoan hizlari batek bere burua hauta dezake hurrengo hizlari gisa, beste inork hitza hartzen ez duela ikusten badu. Hemen ez da hori gertatzeko aukera askorik uzten, bi solaskide izanik alternantzia printzipioa oso estu betetzen baita elkarrizketatzaile-elkarrizketatu rolean sartuta: ABABAB. Hau agerian geratzen da elkarrizketatu bat baino gehiago dauden egoeretan, autoselekziora jo badezakete ere, gehienetan elkarrizketatzaileagandik hurrengo hartzaile gisa hautatuak izatera itxaroten baitute. Dena den, elkarrizketatuek euren burua hautatzen dutenean besteen hitz txandak osatzeko izan ohi da edo IG-k hurrengo

hartzaille gisa nor hautatu duen argi geratu ez denean. Erreakzio-interbentzioak dira eta ez hasiera-interbentzioak.

Hala ere, topatu da elkarrizketatuak bere burua hurrengo hizlari gisa autoselekzionatzen duen adibideren bat:

(17)IG: hor bai trikitixak mejikanak ta [dan

A: danerik] eh: neri asko gustaten iata hori eh / Arrate / bo: (HP3: 198-199)

Heteroselekzioa, oro har, hurrengo hizlariaren izena aipatu gabe egin ohi da interlokutoreak elkarren aurrean daudelako. Horrez gain, elkartruke komunikatibo honek, lehenago esan dugun moduan, elkarrizketa egitea du helburu, pertsona baten bizimodu eta ikuskera arakatzea. Beraz, galderak zuzenbide batean daude bideratuta. Jakina, berbazkoak ez diren mekanismoek ere parte hartzen dute selekzio mota honetan, hala nola, begiradek. Elkarrizketatuak bat baino gehiago direnean, orduan bai, elkarrizketagileak hurrengo hizlaria izatea nahi duenaren izena aipatzen du zenbaitetan.

(18)IG: **Oier** ezta?

B: bai / Oier Oier

IG: **Gloria** / biloba?

A: bai biloba bai (HP1: 83-86)

Hitz txanden eginkizuna. Hemen ere, galde-erantzun-ebaluazioa hirukoteak behin eta berriro errepikatzen dira saio honetako hiru testuetan, baina *Gaztea Didan* baino maiztasun handiagoarekin. Interlokutoreak batera eta bestera mugitzen dira eta inguruan dutenarekiko galdera motz etengabeak egiten ditu elkarrizketagileak elkarrizketatuari hitz eginarazteko.

(19)IG: **Lezartza baserria / ezta?**

A: **bai**

IG: **ederki** / eguzkilore / dotore batez babestua (HP3: 14-16)

Baieztapenak zein iruzkinak ere oso erabiliak dira elkarrizketatuari konbertsazioa eman eta hura hizketan mantentze aldera:

(20)IG: gurdi zahar edarra dakazu

A: gurdi zaharra baina ba badabil eh (HP3: 108-109)

(21)IG: larogeahiru urte

B: [larogeahiru

A: larogeahiru]

IG: larogetituhiru urte

B: gerrea be ikusi giñun guk / gerrea be (HP3: 24-28)

Gainera, iradokizunak ere topatu ditugu, jardun komunikatiboa gauzatu bitartean parte hartzaileak bestelako ekintzak egiten baitituzte (artaldea bisitatu, esnekiak prestatu...). Elkarrizketan gai berriak ekarri eta informazio gehiago lortzeko elkarrizketagileak agertoki batetik bestera mugitu beharra du elkarrizketatua.

(22)**IG:** hi gauza bat egingo diau ordun / hauek barrura sartu

A: bai ta pentsu pixkat eman (HP2: 49-50)

(23)**IG:** bueno Enrike / ikusiko al deue atzeko korta o

A: bale

IG: gero gorraldea juango al gea eh

A: goazen (HP3: 69-72)

Elkarrizketa hauetan ere badira enuntziatu zintzilikatu edo osatugabeen adibideak. Honako honetan, A bi aldiz saiatu da hitz txanda bereganatzen, eta ez du hirugarren saiakera batera arte lortu bere enuntziatua bukatzea:

(24)**A: baina gu lehengo jende**

IG: a: hola bai:

A: **baino lehengo:**

B: (()) etorri zea ta

A: **baina lehengo: / lehengo pertsonak gea gu /** lehendikan (HP1: 99-103)

Trantsizio-moduak. Etenaldi bidezko trantsizioak nagusitzen dira hitz txanden arteko alternantzia gauzatzeko. Ziurrenik zerikusia du *Didan* ez bezala, hemen interlokutoreak bata bestearen aurrean daudela eta hortaz, kidea ikusteko gai direla. Hitz txanden bukaerakoak antzemangarriagoak dira interlokutorea aurrean denean berbazkoak ez diren ezaugarriak behagarri direlako.

Maiz ageri dira aurreko hizlariaren antzeko hitzekin edo hitz berdinekin egindako gainjartze kolaboratiboak. Bestalde, *Dida* saioaren corpuseko testuetan bezala, gainjartze konpetitiboak bestearen txanda bukatutzat eman eta hizketan hasteagatik gertatzen dira:

(25)**IG:** pentsu pixkat eman eta martxa egingo diau ia **[iogurrak ta nola egiten dituken**

A: **asunto]** hoiek ikustera bai / berandu egiten ari zaiguk eta / **[sartu**

IG: konforme] / jota jota hauek ez al deue (()) egiten? (HP2: 51-53)

4.3 Azpimarra saioaren emaitzak

Berba kapitala. Saio honetan elkarrizketatzaile bat eta elkarrizketatu bakarra egon ohi dira, nahiz eta AZP3 testuan bi elkarrizketatzailek parte hartzen duten. Ondorioz, hitzartze kopuruari erreparatzen badiogu, ohartuko gara kopuruak oso antzekoak direla parte hartzaileen artean. AZP1 eta AZP2 testuetan hitzartze bakar bat gehiagoko aldea du elkarrizketatzaileak, eta hori ulergarria da, elkarrizketaren irekitze-ixte, zein gonbidatuaren aurkezpen lanak egitea egokitzen baitzaio. AZP3ren kasuan, bi elkarrizketatzaile daude, baina Maialen Iriartek (MI) Asier Odriozolak (AO) dituen hitzartzeen bikoitza du, baita hitz kopuru bikoitza ere. Hau hala gertatzen da MI delako hemen ere, saioaren gestio lanak egiteaz arduratzen dena eta hortaz, bien arteko ahots nagusia berea da.

Hitz kopuruari begira, esan beharra dago elkarrizketatuaren arabera txandak luzeagoak edo motzagoak direla, baina argi ikusten dena da denetan elkarrizketatuak luzeago jotzen duela bere hitz txandetan (AZP1: %41,03 <%58,97; AZP2: %24,6 <%75,4). Bereziki aipagarria da AZP3 testuan elkarrizketatzaileek hitz txanden %60 hartzen badute ere, hitz kopuruari dagokionez, %31,1 soilik ekoizten dutela elkarrizketatuaren %68,9aren aurrean. Elkarrizketa sakonak dira, elkarrizketatuari erantzunak luzatzeko aukera ematen diotenak.

Hitz txanden iturburua. Azpimarra telebista saioa da eta bertan MI eta gonbidatua aurrez aurre eserita egon ohi dira, zuzeneko jardunean. Hori dela eta, erabat auresangarria da hitz txanden ordena zein izango den: elkarrizketatzaileak galdera bat zuzenduko dio elkarrizketatuari, honek erantzun egingo du eta txanda elkarrizketatzailearena izanen da berriro, elkarrizketatuaren rola erantzutea baita soilik. Horrela bada, heteroselekzio bidezkoak dira hitz txanda ia guztiak. Hori bai, *Gaztea Didan* ez bezala, hemen ez da arrunta gonbidatua izendatzea txanda hari pasatzeko, elkarrizketaren irekitze edo ixte fasean ez bada. Aurrez aurre egonik, berbazkoak ez diren mekanismoak erabil ditzakete txanda besteari igaro nahi diotela adierazteko. Begirada bidezko txanda pasatzea ohikoa da halakoetan. Hurrengo adibidea ixte fasean sartzeko egina da ziurrenik, gai orokorrarekin zerikusirik ez duen galdera pribatuago bat egiten baita:

(26)MI: zer egin behar dezu udaran / Paul Bilbao? (AZP1: 102)

Autoselektzio adibideak ere badira, bereziki bestearen jardunaosatze aldera egindako interbentzioetan:

(27)MI: ba: nik uste Elena: / Elena lehendik ere / hona etorri baino lehen ere:

A: besteak beste

MI: besteak beste bazeukala zer esan eta zer aportatu (...) (AZP3: 18-20)

Esan dugu AZP3n MI eta AO direla elkarrizketatzaileak. Kasu honetan bai, autoselektzioa gertatzen da bi horien artean elkarrizketatuak bere hitz txandari amaiera ematen dionean. Baina esan beharra dago, ziur aski gidoian zehaztutako txanda banaketa bati erantzuten diola. Edonola ere, horrela jasotzen da entzuleari zuzentzen zaion ahozko testuan.

Hitz txanden eginkizuna. Galde-erantzun eta baieztapen-onarpen gisakoak dira nagusi hemen ere. Berezitasuna hitz txanden luzeran datza ziurrenik, genero honetan elkarrizketatuak erantzunak garatzeko patxada hartzen baitu, zenbaitetan jardun monologalaren itxura eman dezakeena. Elkarrizketatzailearen hitzartzeak motzagoak izan ohi dira eta askotan bestearen azalpenak argitu edo osatzeko asmoarekin egindakoak:

(28)A: (...) gure bultzaren zatirik handiena / lanean edo besteen lanak hartzen edo jasotzen dugulako / orduan pues hor badaukagu eh:

MI: **ta hor oso harreman handia:: eh:: / sortzen delako**

A: bai bai bai bai sortzen dugu langile bezala / [kontsumitzaile bezala (AZP1: 114-117)

(29)A: (...) herri hau aldatu nahi dugunak agenda herriarekin egin behar dugu / herriarekin batera / ta beraz nik uste hor akatsa

MI: **instituzioetan eta instituzioetatik kanpo**

A: hori da / akatsa egin genuen (AZP2: 72-76)

Zehar galdera edo duda-argitze gisakoren bat ere bada. Honako adibidean, gainera, entzute aktiboaren markatzaile, nahiz adostasun gisa interpreta daitekeen hitzartzea dugu A-ren aldetik.

(30)MI: **eta sei urtez hau guztia sostengatu duen bikote bat ere izan duzu**

A: bai

MI: **baduzu / eta eztaikit honek pertsonalki ze nolako aldaketa sortzen duen** (AZP2: 32-32)

Atal teorikoan aipatu da galdera-erantzun hurren-bikoteak sor lezakeen monotonia apurtze aldera, elkarrizketagileak teknika desberdinak erabili ditzakeela elkarrizketatua hitz eginarazteko. AZP1 elkarrizketan ikus daiteke MI-k testu zati bat paperetik irakurtzen duela eta hark sortu dion harriduraren berri ematen dio elkarrizketatuari:

(31)MI: (...) protokolo hortan **bada kontu bat irakurri dudana eta interesa eman didana** eh.: / *hizkuntzei buruzko legedien ezaugarri komun bat da hizkuntzak normalean gehiago lantzen direla ikuspuntu politiko batetik / hiztun guztien eskubideen errespetuaren ikuspegitik baino // hori da eh: / azpimarratu duzuen gauzetako bat eta jasotzen duen gauzetako bat eta / eh **atentzioa eman dit***

Honen ostean, elkarrizketatua irakurritako atal horren inguruko azalpen eta justifikazioak ematera behartuta gelditu da.

Beste teknika horietako bat dugu beheko adibidea. Bertan MI-k eskaera bat egiten dio elkarrizketatuari erronka nagusienak zein diren azal ditzan:

(32)MI: lasai lasai zauden bitartean / erronka berriak buruan eraiki ibiliko dituzun / aldundiaren euskalduntzea: / beste zenbait kontu ere bai: / **azpimarratu dizkidazu nagusienak** (AZP1: 108-110)

Trantsizio-moduak. Gainjartze bidezko txanda igarotzeak oso urriak dira *Azpimarra* saioko elkarrizketetan. Jardun komunikatibo formala da, gai politiko eta sozial mardulak jorratzen dituena eta gonbidatu gisa pertsona adituak dituena. Hartara, elkarrizketatuari hitz egiten utzi eta mozketarik ez zaio egiten. *Herri People*-n bezala, interlokutoreak aurrez aurre daude gainera, sinkronia fisikoan, eta hitz txanden bukaerak, zein hitza hartzeko asmoak antzemangarriagoak dira horrela. Aurki daitezkeen adibide gehienak kolaboratiboak dira:

(33)MI: baina ya modu **[sinbolikoan**
A: **metaforikoan]** (AZP1: 14-15)

Bi elkarrizketagilek parte hartzen duten AZP3 testuan ere, ez dirudi autoselekzioak gainjartzerik eragiten duenik haien artean. Hitz txanden iturburuari dagokion atalean planteatu moduan, pentsatzekoa da kazetaritza genero honen aurre-prestaketa lanetan elkarrizketatzaileek galderak pentsatu eta euren artean banatu dituztela. Hitz txanden kudeaketa, neurri batean, diseinu baten parte izana, nahiz eta berehalakotasunean galderak sortuko diren, interakzioaren eraginez.

4.4 Saioen arteko konparaketa

Berba kapitalak agerian utzitako emaitzei begira, esan dezakegu elkarrizketako parte-hartzaile kopurua nahiko orekatua dela *Herri People* (HP) eta *Azpimarran* (AZP). Oro har, elkarrizketatzaile bat eta elkarrizketatu batek osatzen dute mintza jarduna, nahiz eta lehenaren kasuan, uneren batean bi edo hiru elkarrizketatu batzen diren eta AZP3ren kasuan, bi elkarrizketagile ageri diren. Desoreka handiena *Gaztea Didan* (GD) topatzen da: bost elkarrizketagile alde batean eta elkarrizketatu bakarra bestaldean. Honek eragin zuzena du hitzartze kopuruetan: HP eta AZP saioetan ia erdi eta erdi banatzen dira bi aldeen artean.

Ekoi-tzitako hitz kopuruak jartzen du bi saioen arteko aldea: HPen elkarrizketatuak elkarrizketagileak baino hitz gehiago baditu ere, ez dago erdi eta erdi izatetik oso urrun. AZPn ez ordea. Elkarrizketatuak bikoitza hitz egiten du aztertu ditugun bi testutan eta zertxobait parekatuago hirugarrenean. Honek saio horren genero izaeraren beste ezaugarri batzuekin du lotura: AZPn gai sakonak jorratzen dira eta elkarrizketaren erritmoak gonbidatua luze hitz egitera bultzatzen du. HPen, aldiz, gai arinak dira, dibertimenduaren itzalpean eginak, unean sortzen denarekin lotuago eta solaskideen arteko txandakatzeko erritmo biziagoarekin.

GDn, berriz, elkarrizketagileen hitzartze kopurua gonbidatuaren ia bikoitza izan ohi da, baina hitz kopuruan aldakortasuna da nagusi: lau saiotik batean elkarrizketatuak hamabost puntuko aldea ateratzen die, eta gainerakoetan elkarrizketatuak gutxiago hitz egiten du, baina neurri desberdinean. Elkarrizketak arinak direla ikus daiteke hemen ere, baina denboran bereziki. HPen gai desberdinak lantzen dira eta edizio mozketak daude, saioa diferentiatu delako. GDn ordea, hamar minutu baino gutxiagoan eta zuzenekoan, gai bakarri jorratzen da.

Elkarrizketatzaileen artean ere beti dago nagusitasuna duen hizlari bat: JT GD saioan eta MI AZPn. Honek lokutore horren rola agerian uzten du elkarrizketaren kudeaketa lanen arduradun gisa.

Aipatu den elkarrizketatzaile-elkarrizketatu oreka horrek alternantzia printzipioa erabat modu auresangarrian gauzatzea eragiten dute, bai HPen eta bai, AZPn. A posizioa eta B posizioa nor eta noiz beteko duen modu zurrunean aurreikusi dezake entzuleak, nolabait esateko. Elkarrizketatzaileak informazioa lortu nahi du elkarrizketatuarengandik, eta bi partaide soilik izanda, argi dago elkarrizketagileak

galderak, baieztapenak edo dena delakoak besteari zuzenduko dizkiola heteroselekzio bidez. Elkarrizketatuak badaki bere papera haiek erantzutea dela eta beraz, haien esperoan dago. Eten bidezko trantsizioak nagusi dira kasu horietan. GDn ere, hala gertatzen da.

Gainjartzeak agertzekotan, autoselekzio kasuetan ageri dira, elkarrizketatuaren hitzartzearen ondoren maiz. GDren kasua da hau, bertan 5 elkarrizketatzaile lehiatzen baitira hitz txanda eskuratzeko, gainjartze konpetitiboak eraginez. AZP3ren kasuan ez dira gertatzen, gidoi diseinu baten parte dela pentsarazten gaituelarik; eta HPen ez dago halako kasurik elkarrizketagilea bakarria delako. Bestearen hitza amaitutzat jotzean hasitako hitzartzeen ondoriozkoak oso ohikoak dira GDn eta bada adibiderik HPen ere.

Bestearen hitza osatu edo errepikatzea helburu duten gainjartze kolaboratiboak maiz ageri dira HPen; AZPn dauden gainjartze urrietan gehien errepikatzen den mota da; eta GDn ere badira adibideak.

Aipagarria da hemen, HP eta AZP saioetan interlokutoreak aurrez aurre daudela eta beraz, berbazkoak ez diren mekanismoak erabiltzeko aukera dutela txandak pasa eta gainjartzeak ekiditeko. GD irratsaioan elkarrizketatuak telefono dei bidez jarduten du eta berbazko mekanismoez bakarrik balia daiteke, baliabide prosodikoak tartean direlarik, jakina (adibidez, entonazioa).

Hitz txanden eginkizunari dagokionez, azkenik, galde-erantzun eta baieztapenak dira errepikatuenak corpuseko hiru generoetan, baina kopuruan HP-en dira ugariak, elkarrizketak solas itxura duelako eta sakontasun gutxiago. AZPn galde-erantzun hurren-bikotearen monotonia apurtzeko mekanismo gehiago bilatzen dira, hala nola, testu zati bat ekartzea edo eskaera egitea. Hurren-bikoteen osteko ebaluazioak etengabe egiten dira HPn, baina AZP eta GDn ez dira horren ugariak.

HPen gainera, iradokizunak egiten ditu elkarrizketatzaileak saioaren agertokia aldatzeko eta honela elkarrizketara gai berriak ekartzeko.

Nahiz eta txanda-interbentziorik osatu ez, aipamena merezi du GDko entzute aktiboaren markatzaileen erabilerak. Elkarrizketatua ez dago solaskideekin batera estudioan eta beraz, hari feedbacka ematea beharrezkoa da. Erantzunik gabeko galderen adibideak ere saio honetan topa daitezke, lehenago esan dugun bezala, bertan bost elkarrizketagile

baitira txanda bereganatzeko lehia daitezkeenak eta zenbait galdera bidean geratzen direlako erantzunik jaso gabe.

5. ONDORIOAK

Gure azterketaren helburua izan da solasaren egitura aztertzea komunikabideetako hiru saiori dagozkien hainbat testutan, hartarako, eta baldintza komunikatibo jakinak aintzat hartuta, bi aztergairi begiraturaz nagusiki: bata hitz txanden alternantzia eta bestea hitz txanden trantsizio modua. Horretarako hiru izan dira proposatu ditugun galderak eta hona hemen, azterketaren emaitzetatik ondorioztatu ahal izan ditugun erantzunak:

Hitz txanden gauzapean moduari dagokionez, eta saio bakoitzak alternantzia printzipioa gauzatzeko moduari dagokionez, azterketaren emaitzek erakutsi dute egiturazko ABAB patroia bat jarraituz gauzatzen direla hitz txandak. Elkarrizketatzaile nagusiaren eta elkarrizketatu nagusiaren artean eman da alternantzia printzipioa, modu zurrun eta aurreikusgarrian. Hortik aurrera ezberdintasunak topatu ditugu saioz saio, bereziki, elkarrizketako parte hartzaile kopuruak baldintzatuta. GD da elkarrizketatzaile kopuru altuagatik hurrenkera zehaztugabeena duena hitz txandetan, eta hortaz, solas arruntagoetara gehien hurbiltzen dena da berori. Patroia estuen jarraitu duena AZP izan da bi solaskidek bakarrik parte hartu baitute elkarrizketa gehienetan. Tarteko bidean HP, saioaren uneraren batean elkarrizketatu batetik gora biltzen direlako.

Hitz txanden trantsizio moduei dagokionez, hiru saioetan, hitz txanda batetik bestera igarotzeko modurik ohikoena berehalako hizlariaren etenaldia probestea izan dela ikusi dugu. Sacks eta bestek (1974) ere hura jotzen dute solaseko trantsizio mekanismo nagusi gisa, baina Gallardok (1993) eginiko iruzkina berrekarri nahi dugu hona, autore honek baitio gainjartzeak uste baino ohikoagoak direla solas espontaneoan. Honek saioen artean behatu ditugun ezberdintasunak azalduko lituzke: GDn ugariak izan dira topatu ditugun gainjartze adibideak, zertxobait gutxiago topatu ditugu HPen eta gutxi batzuk soilik AZP saioan, kolaboratiboak alde batera utziz gero. Ondoriozta genezake solas arrunten bidetik GD eta HPk gainjartze gehiago onartzen dituztela diskurtsoan, eta kontrara, elkarrizketa formalaren generotik hurbilago dagoen AZPk horiek saihesten dituela, gonbidatua laguntzeko ez bada.

Gure lanaren hirugarren galderari erantzunez, solasaren gauzatze modu zehatzen eta komunikazio baldintzen artean nolabaiteko erlazioa ezarri daitekeela uste dugu. Emaitzei begira iruditzen zaigu *Azpimarra* saioa dela solas espontaneotik urrunen

dagoen kazetaritzako-elkarrizketa generoa. *Herri People* eta *Gaztea Didan*, ezaugarri batzuetan bata gehiago hurbiltzen da eta beste batzuetan bestea, ikus-entzuleengana heltzeko naturaltasunaren itxura ematea bilatzen baita horietan. Azaldu dugu sinesgarritasun hori hizkuntzaren bernakulizazio eta hibridazioarekin lortzen dela egungo komunikabideetan, eta agian, ondorioz, lagunarteko solasaldira hurbiltzeko saiakerarekin ere.

Solasaren gauzatze modu zehatzari begira, hitz txanden luzeran, AZP dugu solasetik gehien urruntzen dena, elkarrizketatuaren erantzun zabalak espero direlako saio honetan, haien pisu informatiboa dira ardatz. HP da oreka handiena duena solaskideen artean eta beraz, solas arruntetatik hurbilen dagoena. GD pixka bat urruntzen da, baina ez gehiegi.

Lantzen diren gaiei dagokienez ere, HP da askatasun gehien duena, ekintzekiko ainguraketa maila eta espontaneotasunerako aukera handia delako bertan. Saioak oso ezberdinak izan arren zenbait komunikazio baldintzei begiratuz gero, GD eta AZP saioetan nabarmena da gidoi bati segika egiten dituztela galderak, hau da, gaiaren finkatzea eta saioen planifikazio maila handia bietan.

Solasaren iraupenari dagokionez, HP da diferituan emititzen den saioa izateagatik, askatasun gehien duena eta solasera gehien hurbiltzen dena. HP eta AZP zuzeneko saioak dira elkarrizketarako tarte zehatza dutenak.

Hitz txanden banaketarako teknikan eragina izan du solaskideen bat-batekotasun fisikoak, telebista saioetan berbazkoak ez diren teknikak erabili ahal izan diren bitartean, irratsaioan ezin baita berbazkoez apartekorik erabili elkarrizketatuarekiko interakzioan.

Denak ala denak, mintza jardunaren osaeran eragina izan duten komunikazio baldintza anitz eta konplexu guztien emaitza dira. Horrenbestez, hirurak kazetaritzako elkarrizketa genero izanik ere, desberdinak dira euren artean eta desberdin gauzatzen dute diskurtsoa, solas arruntaren ezaugarriei tarte handiagoa ala txikiagoa uzten diotela, eta ondorioz, trantsizio moduak ere modu batean ala bestean egiten.

6. BIBLIOGRAFIA

- Alegria, A. (2009): “Errepikapen lexikoak ahozko modalitatearen koherentzia sintaktikoaren ikuspegitik aztergai”, *Euskera*, 54, 2-1, 2009, Bilbo, 771-809.
- Briz, A. (1998): *El español coloquial en la conversación. Esbozo de pragmática*, Bartzelona: Ariel.
- Briz, A. (2006): “La segmentación de una conversación en diálogos”, *Oralia*, 9, 45-71.
- Calsamiglia, H. eta Tusón, A. (2001): *Las Cosas del decir. Manual de análisis del discurso*, Bartzelona: Ariel.
- Elordui, A. (2016): “Elebakartasunetik heteroglosiara: Gaztea Irratia, bernakulizazioa gazte-komunikabideen diseinu sozioestilistikoan”, *Uztaro*, 97, 2016, 31-52.
- Elordui, A. (2019): “Jon Gotzon Aldaparena, estilizazio parodikoaren bidez <<benetako>> euskalduntasunaren mugak hausten”, *Bihotz Ahots. M.L. Oñederra irakaslearen omenez*, Leioa: UPV/EHUren Argitalpen Zerbitzua, 215-240.
- Gallardo, B. (1993): “La transición entre turnos conversacionales: silencios, solapamientos e interrupciones”, *Contextos*, XI/21-22, 1993, 189-220.
- Gallardo, B. (1996): *Análisis conversacional y pragmática del receptor*, Valentzia: Episteme.
- Goffman, E. (1971): *Relation in Public*, New York: Basic Books. [Gaztelaniara itzulia, (1979): *Relaciones en Público*, Madril: Alianza].
- Gutierrez, Enaitz (2019), *Errepikapenaren azterketa kazetaritzako ahozko bi testu generotan*, Euskal Ikasketen Graduoko GRAL lana, eskuizkribua.
- Koch, P. eta Oesterreicher, W. (2007): *Lengua hablada en la Romania: español, francés, italiano*, Madril: Gredos.
- Larrazabal, E. eta Larringan, L.M. (2007): “Irrati-elkarrizketa: ahozko genero formal baten deskribapena” in Idiazabal, I. eta Garcia I.M. (ed.), *Ahozko hizkuntza: Euskararen azterketarako eta didaktikarako zenbait lan*, Euskara errektoreordetzaren sare argitalpena, 66-85. Hemendik eskuratua: <https://ikasmaterialak.ehu.eus/hezkuntza/ahozko-hizkuntza/04_irrati_elkarrizketa.pdf/> [20/05/19].

Levinson, S. (1983). Conversational structure. In *Pragmatics* (Cambridge Textbooks in Linguistics, pp. 284-370). Cambridge: Cambridge University Press.

Payrató, L. (1995): “Transcripción del discurso coloquial”, In Cortés (ed.): *El español coloquial. Actas del I Simposio sobre análisis del discurso oral. Almería, 23-25 de Noviembre de 1994*, 45-69. Almería: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Almería.

Sacks et. Al. (1974): “A simplest systematics for the organization of turn-taking for conversation”, *Language*, 50.4, 1974, 696-735.

Santamaría, C.D. (2011): *La entrevista periodística: ¿Género o Herramienta?*, (Doktorego tesia), Facultad de Ciencias de la Comunicación, Santiago de Compostela.
Hemendik eskuratua: <<https://dialnet.unirioja.es/servlet/tesis?codigo=41869>>, [2020/05/21].

Tusón, A. (2002): “El análisis de la conversación: entre la estructura y el sentido”, *Estudios de Sociolingüística*, 3.1, 2002, Bartzelona, 133-153.

7. ERANSKINAK

7.1 ERANSKINAK 1: TRANSKRIPZIO IRIZPIDEAK

Oinarrian, Val.es.co taldearen transkripzio irizpideak erabili dira; zehazki honako

hauek:

- A: A moduan identifikatutako hizlariaren hitzartzea.
- ?: Hizlaria nor den antzeman ez dugunean.
- [Gainjartze bat hasten den tokia.
-] Gainjartze bat amaitzen den tokia.
- = Gainjartze bat egonik ere hitz txanda mantentzen duen hiztuna
- & Hitzartzeen segida berehalakoa
- / Etenaldia, segundo erdi baino laburragoa.
- // Segundo erdi eta segundo baten arteko etenaldia.
- /// Segundo bat edo gehiagoko etenaldia.
- (5'') Isilune luzeagoa, parentesi artean zenbaki bidez zehaztuko dira segundoak.
- (()) Zati ulertezina.
- ((y tal)) Zalantzazko transkripzioa; parentesi artean ulertutako hitza zehaztuko da.

Hala ere, irizpide hauei egindako aldaketak edo gehitutako irizpideak honako hauek dira:

- ?! Galderetan eta harriduretan, ikur bakarria amaieran.
- (barreak); ... Parentesi artean barreak edo edizio mozketak.
- Luzapen bokaliko eta kontsonantikoak adierazteko ez da Val.es.co taldearen irizpideetan ageri den modua jarraitu; honi dagokionez, luzapen bokaliko eta kontsonantikoak : bidez adieraziko dira.
- Beste hizkuntza bateko hitzak (gaztelania, ingelesa) jatorrizko hizkuntzan idazten diren moduan idatzita.

7.2 ERANSKINAK 2: GAZTEA DIDA SAIOAREN TRANSKRIPZIOAK

GD1: PATXUKO NICEri ELKARRIZKETA 5'40''

<https://www.eitb.eus/eu/gaztea/programak/dida/oso/7060824/patxuko-nice-taldeak-laugarren-diskoa-kaleratu-du/>

Patxuko Nice taldeak laugarren diskoa aurkeztu du: Quim-en marrazkia. Hori dela eta, Sergio Patxuko (SP) taldeko kidea elkarrizketatuko dute Gazteako Dida saioan Julen Telleriak (JT), Edurne Garmendiak (EG), Antton Telleriak (AT), Xabin Fernandezek (XF) eta Jon Gotzon Aldaparenak (JGA).

- 1 JT: Sergio Patxuko / egun on
- 2 SP: egun o:n / [zer moduz zaudete?
- 3 JGA: (())
- 4 JT: aupa (())] zer moduz / ondo?
- 5 SP: oso ongi / gogoekin ya:
- 6 JT: bai?
- 7 SP: & aurkezpenak egiteko bai
- 8 JT: e ya zure bakarkako laugarren diskoa Sergio
- 9 SP: bueno e / talde bat da // e: baina bueno / Patxuko [naiz izenean // bai
- 10 JT: a osea que / bai hori da / a joder es que] / aber aber itxoin itxoin / barkatu / Sergio /
- 11 bale igual talde bat izango zarete baina taldean kasulidadez agertzen da bakarrik zure
- 12 izena tio
- 13 EG: ya
- 14 SP: bai // da bueno (barreak) / Patxuko Nice / ez? naiz [esaten da baina:
- 15 XF: hori da hori da
- 16 ?: bai]
- 17 JT: [Nice / ez da ba?
- 18 SP: baina: haiek] e: erabaki zuten nola / nire bidea / pues pixka bat luzea den eta pixka
- 19 bat ezaguna mote hori ba: (barrez)
- 20 JGA: ya
- 21 SP: hori aprobetxatu [behar dugu
- 22 AT: ya]
- 23 SP: = ta hori / ta [bueno baina:
- 24 JGA: ya] // gazteleraz esango duzu Patxuko yo!

25 EG: ya (barreak) // e // Sergio / hiperaktiboa da / talde askotan egon da eskarmentu
 26 handiko
 27 SP: & bai
 28 EG: & bueno Joxe Ripiau Esne Beltzakekin ibili da / eta Patxuko Nicerekin laugarren
 29 diskoa baina es que ibiltzen zea ere // beste gauza askotan Sergio
 30 SP: bai / baina:: / bueno / hori da / niri gustatzen zaidana: da musika: eta beti: //
 31 kanalizazioi bat egiten dut hortik eta / horregatik e ateratzen dira gauzak baina
 32 EG: & claro
 33 JT: & disko berri honek izena du // Quimen marrazkia
 34 SP: bai / [historia oso polita
 35 JT: zergatik Sergio?]
 36 SP: bai mira / e:: / hasi genuen: / Patxuko Nicen: / proiektuarekin // ba: / ni orain dela: /
 37 pues ez dakit atzo egon nintzen Quimekin / eta esan zidan hamalau edo: hamazazpi urte
 38 [egin genuen zuzenean
 39 JT: jo:der]
 40 SP: = Katalunian // beste proiektu batekin e koadro bat / e / guk jotzen [genuen bitartean
 41 XF: a bai
 42 JT: bai bai]
 43 SP: = bera atzetik /// [eta:
 44 XF: halako performance] bat
 45 JT: bai
 46 SP: bai // [eta:
 47 JT: ze Quim da] / marrazkilari: Katalan bat
 48 SP: & bai / marrazkilari bat e: bueno // oso: / ezaguna da: internazional eta hori baina
 49 nik e: Joxe Ripiau (()) pues harremana berarekin // hartu: // elkarrekin hartu genun eta //
 50 eta / geroztik / ba beti e mantendu dugu
 51 XF: & bai
 52 SP: eta / pues e: // e berak egin zuen hori eta m: maketa edo lehenengo diska
 53 ateratzerakoan egin genuen / jode zergatik ez dugu puzzlez // koadro horrekin e egingo
 54 dugu eta hori eta ateratzen badugu beste: beste: / disko bat / eta orain laugarren zatia eta
 55 bukatzen dugu koadroa eta:
 56 XF: & ala:
 57 SP: & quién nos quién nos iba a decir no? (barreak)
 58 EG: ya (barrez) // [hori da

59 JT: quién nos] iba a decir [ezta?

60 EG: quién] nos iba a decir bai [e

61 XF: & hori da]

62 EG: = jolin / e: [paraleloan

63 SP: bai]

64 EG: = orduan da artea // margoa

65 SP: & bai / [biltzen

66 EG: musika]

67 SP: = baldin badituzu: lau CDak / ateratzen [da

68 EG: bai]

69 SP: = koadro bat

70 EG: a::

71 JT: & a lau CDekin [osatu ostra:

72 EG: collage bat]

73 JT: bale osea que [behar da

74 JGA: a::]

75 JT: = Patxuko Niceren / diskografia guztia // eta daukazu koadro bat? (barreak) // ojo

76 SP: bai // [bai / bai

77 JT: e: adibidez] / abesti honetan eta abesti hau da: / abesti hau da bi mila eta

78 hamazazpikoa

79 (atzetik dagoen abestiaren bolumena igotzen da 1'')

80 JT: [Juantxo

81 SP: bai]

82 JT: = Glaukomarekin batera daukazu hemen kolaboa // gero beste abesti honetan /

83 (atzeko abestia ozenago entzuten da) adibidez Aiora Errenteria ere entzuten dugu

84 (abestia 3'')

85 JT: Sergio Patxukorekin batera / Patxuko Niceren laugarren disko honetan Quimen

86 marrazkian // [Quimez

87 SP: bai]

88 JT: = gain beste norbaiten izenik? / beste kolaboraziorik izango dugu Patxuko?

89 SP: (barrea) e bueno / [bai e

90 JT: esan daiteke?] / ez dakit ez dakit eh?

91 SP: e izan ditugu ba idazleak / Oier Villa:r / Raul Artieda: ta / baina ez ez saiatu gara: /
92 pixka bat e: / e: egiten / egitea guk bakarrik [e: lan hau

93 AT: bale]

94 XF: [a bale

95 JT: aha

96 SP: e] m m: besteak izan zen ba Aiorak eta Juantxo beti kontzert / gure kontzertu: etara
97 edo gustatzen [zaio proiektua

98 JT: bai bai]

99 SP: = eta horrek horregatik e / aprobetxatu [(()) pixka bat

100 AT: ya omenaldi baten moduko bat]

101 SP: = bai // eta: bueno / eta disko honetan / izan da pixka bat intimis intimoagoa ez?

102 XF: & aha

103 SP: baina bueno // e:: / ez dakit / bai dago kolaborazio asko baina bai musikariak eta: //
104 eta: hori / idaz-dazlea denari buruz ez?

105 JT: bale // osea bakar-bakarrik ere etzaretela aritu alegia orain / goizeko hamaika
106 terdietan / Baga Biga Faktoria tabernan / Donostian aurkeztuko duzue disko berria eta
107 gero zer Sergio?

108 SP: ba gero daukagu e rueda de prensa / eta martxoan hasiko gea ya zuzenean / daukagu
109 zazpi edo zortzi kontzertu aurkezteko proiektu [berria diska berria

110 JT: bai]

111 SP: = eta bueno / gero / udara begira: ta promo: ta: bueno gogoekin [eta beti:

112 XF: gogorra da?]

113 SP: = polita da: beti: / daukagu ilusioi berdina [disko

114 XF: ya]

115 SP: = bakoitzarekin / eta hori mantentzen duguna [(())

116 AT: bereziki] gustatzen zaizu zuri: / zuzenekoak eta ematea ezta Patxuko?

117 SP: bai dakat e: / sortzea gustatzen zait pilo bat baina gero: / azkenean gure proiektua
118 Jon Mariren ta / nire proiektua denez ba: / pixka bat ateratzen dugu: // pixka ba:t /
119 benetazko barruko: / garenok ez? o / garena ez? e: / orduan // bai / zuzenean ba / pixka
120 bat / hasten da pixka bat [serioago

121 XF: ya ya ya]

122 SP: = ze Patxuko Nice pixka bat intimoagoa da baina fiestan bukatzen du gero

123 AT: transformatzen da / [Patxuko

124 XF: eta ez beti

125 EG: martxoko] martxoko datak hola buruz / Sergio? / noiz dian kontzertuak /
 126 aurrenengua martxoan noiz?
 127 SP: martxoan hasiko gara: bueno / beti egiten dugu Erratzun / Zubipuntan
 128 EG: & aha
 129 SP: & e (()) taberna batean mitikoa guretzako eta jendea: / zaindu gaitu pilo bat
 130 EG: bale
 131 SP: eta gero ya hasten gara // ba: / Bilbon e: // Azkena Ro:ck / e Doka:n // e daukagu
 132 baita: / e Iruñan
 133 JT: joder / [hiriburuetako bira egin behar duzue
 134 SP: e: Zaragozan] / bai [bai bai bai
 135 JT: Erratzu gehi hiriburuak] // (barreak) [gutxienez
 136 EG: Zaragoza
 137 SP: guretzako] bai guretzako da: / Erratzu da guretzako da katedrala
 138 EG: & [mitikoa bai
 139 JT: bale ezta? zuen hiriburua da Erratzu
 140 SP: bai]
 141 JT: eta gero hortik aurrera Euskal Herri osora
 142 SP: bai bai / [bai
 143 JT: guk erakusteko] hauxe daukagu / Esmatu Da momentuz singlea dena eta ya / diska
 144 osorik / gaur goizeko hamaika terdietatik aurrera ezagutuko dugu ezta Sergio?
 145 SP: bai bai / gogoekin ea gustatzen zaizuen diska // eta bueno // (barre) eta eskerrik asko
 146 ta dena baita // aukeragatik / jartzeko / abestia eta
 147 JT: [sin dudarik gabe
 148 ?: (()) Patxuko]
 149 JT: = berriz ere jarriko dugu eskerrik asko zuri [besarkada bat
 150 EG: ikusiko gara]
 151 JT: = eta ondo joan dadila [dena Patxuko!
 152 XF: aupa hi]
 153 JGA: benga: / agur
 154 SP: mila esker

GD2: XANTI SALVADORRI ELKARRIZKETA 8'59"

<https://www.eitb.eus/eu/gaztea/programak/dida/osoa/6990626/audioa-la-trinchera-infinita-soinu-onenaren-goya-saria/>

La Trinchera Infinita film euskaldunak soinu onenaren Goya saria eskuratu du. Sari horren irabazleetako bat izan den Xanti Salvador (XS) elkarrizketatu dute Gazteako Dida saioan, eta soinuaren garrantziaz aritu dira. Elkarrizketatzaileak: Julen eta Antton Telleria (JT&AT), Xabin Fernandez (XF) eta Jon Gotzon Aldaparena (JGA).

- 1 JT: orain zuek / adi / arretaz / eta ozen: / gauza bat entzutea nahiko genuke
- 2 (La Trinchera Infinita filmaren zati bat 10")
- 3 JT: igual bakarren batek ya ezagutu du // eta: esan du bere baitan / bua ze pelikula
- 4 XF: bua ze soinua
- 5 JT: baina batez ere horixe da / guri hau entzunda / ze hau ez gara ikusten ari hau
- 6 entzuten ari gara / sortzen zaigun inpresioa ezta? / ua! ze soinua yaun andreok La
- 7 Trinchera Infinitaren // soinuari buruz ari gara hizketan
- 8 ?: uau // [(())]
- 9 JT: ze bera:] izan da aurtengo Goya sarietan soinurik / o ne naren saria irabazi duen
- 10 pelikula
- 11 ?: iuju:!
- 12 ?: uah!
- 13 JT: soinu: horren arduradunetako bat da: // Xanti Salvador egun on!
- 14 XS: egun on
- 15 XF: [oe:
- 16 (oihuak)
- 17 JT: Xanti] /// Champion // txapeldun!
- 18 XF: [zorionak!
- 19 JT: zorionak] Xanti zer moduz zaudete?
- 20 XS: oso ondo // oso ondo
- 21 JGA: ya clavao pasa da?
- 22 XS: bai bai bai (barrez)
- 23 JGA: bai? / bueno
- 24 JT: izan ere / ba eta hortik hasiko gara / benga ba / clavotik hasiko gara ze gaur goizean
- 25 / e ari gara ikusten bideo batzuk / twitterren eta ari dira jartzen facebooken ere bai // e
- 26 Moriartitarrak halako festa moduko batean / Carlos Aredes pintxatzen // e zuzendariak
- 27 taula [gainean

28 XF: bai]

29 JT: = al partir un beso y una flor kantatzen / zuek ere inguruan zenbiltzaten Xanti?

30 XS: bai bai ho-hortik

31 XF: [hortik nonbait (barrez)

32 JGA: non ba?!]

33 JT: ze / egosi zen Malagako larunbat gau hartan / ze pasa zen konta tze:ra dagoenerarte

34 e?

35 XS: (barrez) bueno es que // oso handia zen / e tokia oso handia zen [eta:

36 XF: a bai?]

37 XS: = han bostehun seiehun zazpiehun pertsona / [ez dakit

38 XF: uau]

39 XS: = zenbat ginen eta: / eta argi gutxi badakizu / [argi gutxi egoten da

40 JT: a:

41 XF: a eta soinu asko]

42 XS: leku horietan

43 JT: bai

44 XS: eta // danak gainera: traje ilunakin eta holako:

45 XF: & ah / klaro klaro klaro

46 XS: eta: bai / ba elkartzen ginen bat-batean e: / ospatzen genuen pixkatxo bat eta gero

47 beste batzuekin / gero zera // [hola

48 XF: bai hoi (())

49 JT: fes-festa] bat ezta? // zinearen festa esango dugu

50 XF: [bale / uau

51 XS: hori da]

52 JT: e / bueno ez dakit zuek / Malagara: Xanti zuek ze asmorekin joan zineten //

53 buruhandi hauetako bat ekartzeko asmorik ba ote zenuten edo ez Xanti?

54 XS: hombre e: ilusioa bai / beti // noski hara zoaz / nominatuta zaude: eta: ba / bueno

55 daukazu ilusioa eta

56 ?: hmhm

57 XS: & bueno aber ze gertatzen zan eta // bueno / ba suertea izan genuen

58 JT: eta bueno [suertea / suertea irabazi egin behar da

59 XF: suertea // (())]

60 JT: = claro mobida da / eta oso oker ez baldin bagara / e Handiak / ekarri zituen Euskal
61 Herrira hamar Goya

62 XS: bai

63 JT: & baina faltan zen hoi en artean / soinu rik onenarena edo ezta Xanti?

64 XS: & bai ba // itxaron egin behar izan genuen // [(())

65 XF: urtebete]

66 XS: = (barre) bi urtez eta // eta yasta

67 JT: e nolako soinua dauka? / La Trinchera Infinitak Xanti? / galdera pixkat orokorra /
68 generikoa izango da baina

69 XS: bai

70 JT: nolako [soinua du?

71 XS: bueno] // e batez ere dauka e: / offean edo / sinkron irudiarekin sinkronia gutxi
72 daukan soinua da

73 XF: hmhm

74 AT: [gero jarrita alegia?

75 XS: (()) // bai / [batzuk gero:

76 ?: aha]

77 XS: = osea gero jarrita / batzuk bai zize bai ziren zuzenekoan / jarrita

78 JT: bai

79 XS: baina: gauza asko gertatzen dira // pantailatik kanpo / orduan hori da berezitasun
80 nagusiena

81 JT: & a: / osea / eztugu entzuten // ikusten duguna edo ezta?

82 XS: [hori da

83 JT: edo alderantziz]

84 XS: = [gehiengoa pa sa

85 XF: (()) ez dugu ikusten] entzuten duguna bai

86 XS: ho-hori da

87 AT: ze egia da oro har // e nahiko pelikula: // isila badela ezta? / esan nahi dut askok
88 lotuko dute soinu ona / ba zarata handiarekin e hor aktibidade handia egongo da // kasu
89 honetan oso: pelikula: ba / intimo xamarra isila da [ezta?

90 JT: orokorrean]

91 XS: bai orokorrean bai / badauzka bi hiru momentu / nahiko potenteak

92 JT: bai

93 XS: sarrera adibidez lehenengo / hoge minutuak

94 JT: & hori da

95 XS: pixkat potenteak / tiroak eta hola [daude

96 JT: hmhm] bai

97 XS: baina ez da: / osea / tiro gutxi / [ez da: / (()) bat

98 JGA: bueno] eta zu aditua izanda zure aurkarien artean e / ikusten duzu baietz // merezi

99 zenutela?

100 XS: jo / eztakit [()]

101 JT: beste soinuekin eta konparatuta alegia]

102 XS: = f: oso subjetiboa da

103 XF: & bai

104 XS: & e gu: / bueno / e: oso esanguratsua izan da / osea / eztakit e: e / lantzen dugun

105 soinua ba daukan berezitasun hori e sinkronia barik // dijoana / irudiarekiko: eta orduan

106 ba / pixkat destakutzen duena

107 JGA: ya

108 XS: [horrek

109 JT: e:]

110 XS: = berezitasun horrek ba ematen dio / plus bat // [agian ez?

111 JGA: hmhm]

112 XS: = jendea egon behar da oso adi soinua // e: soinuari eta: ba ba eztakit igual horrek //

113 eman dio indarra / azkenean

114 JGA: [hmhm

115 JT: e zuentzako] ze izan da egiteko zailena / Xanti?

116 XS: ba / bueno hori / esan dugun hori / e pixkat e deskribatzen hastea // e ikusten ez

117 ditugun pausuak ahotsak non non non kokatu

118 JT: a:

119 XS: e / mugitu behar ditugu / bat-batean agertzen dira pantailan gero juten [dira

120 XF: bai]

121 XS: = berriz [eskumara edo ezkerrera

122 JT: claro / baina soinuak] segitzen du?

123 XS: hori da / hori da // hor ba e gainera daude / e zu bera zuloan dagoenean / e etxean

124 gertatzen ari dena eta kalean ari dena gertatzen [ez? ere

125 XF: eta dena nahasten da hor ezta?]

126 XS: = osea hiru plano edo lau plano [ditugu hor
 127 AT: fua]
 128 XF: uau
 129 AT: esan duzu / fijatuz gero entzuten da / jendea normalean fijatzen da soinuan Xanti?
 130 XS: e ez / ba ez baina ez da fijatu behar
 131 AT: & ya
 132 XS: & normalean // egon behar da / eta ez zara konturatu behar
 133 AT: ya hori da: arrakasta ezta? / [kasu honetan
 134 XS: bai] // bai hor egon behar da eta: / pelikula sentitu behar da osea ez bakarrik [soinua
 135 edo
 136 AT: giro girotze funtzio hori] dauka baina / ez da protagonista
 137 XS: [hori hori da
 138 XF: ez gara konturatzen] falta arte ez? kontrakoa gertatuko balitz / halako batean
 139 kenduko balute soinua / [kenduko balute
 140 AT: hori da]
 141 XF: = musika / [edo soinu banda
 142 JT: edo soinu gehiegik] molestaturako balu [orduan deituko liguke atentzioa
 143 XF: bai / orduan bai]
 144 XS: hori da / hori da / gu batzutan erabiltzen dugu hori // e gure onerako / egiten dugu
 145 apropos / e isilune bat edo egiten dugu zarata asko
 146 XF: & hmhm
 147 XS: & ez? / [ba
 148 XF: hmhm]
 149 XS: baina hori da pelikula horren barruan edo lengoia / lengoia horren barruan ez?
 150 JT: e zuek ze momenturekin geratu zineten e / kontentuen? // osea ze sekuentzian esan
 151 zenuten os:tra ze lana egin dugun!
 152 XS: bueno e / Gonzalo // e: sartzen denean etxera // e:ta aurkitzen duenean: Higinio
 153 ezkutatuta / ba sekuentzia hori oso [luzea: / eta oso / ba pixkat berezia ez?
 154 JT: a:: bai / osea ari denean] etxean miatzen / [ea nonbait
 155 XS: hori da]
 156 JT: = aurkitzen duen / hor gordeta dagoen [tipoa
 157 XS: bai]

158 JT: = sekuentzia hori?

159 XS: bai agian da / gainera pelikularen // e klimax [hori ez?

160 JT: joder!]

161 JGA: bai / [bai bai (())

162 JT: ze urdurika jarri ginen denok] ere hori ikusten bale

163 ?: & bai

164 JT: & ikusiko dugu / e pe pelikula berriz ikusten dugunean / fijatuko gara pixkat

165 soinuan [ere // eta ea ze diseinu klase daukan eta

166 AT: hori da / entzun ondo

167 XF: karo karo karo]

168 XS: hmhm

169 JT: [e

170 XF: ari gara] aipatzen / bueno / ari gara aipatzen ez / Xantirekin hizketan gaude baina

171 aipatu behar dugu // e saria / bueno / lau pertsonak jaso dutela [Iñaki Diezek / Alazne

172 Ameztoyk

173 XS: hori da / hori da]

174 XF: = eta Nacho Royo / [Vi:llanovantzat ere

175 JT: txalo denei]

176 XF: = txaloak luzatu behar ditugula

177 AT: & hori da

178 XF: & eta konfesio bat egin nahi dut [Julen

179 JT: hara] / bota

180 XF: nik / e Xantirekin eta Alaznerekin lan eginda [e

181 ?: eh]

182 XF: = lan egin dut

183 JGA: & o:pa:!

184 XF: & bai orain urte asko // [e

185 JT: alegia] Goya horren zatitxo bat ere

186 XF: & ez Goyarik ez genuen jaso beste / beste pelikula batean egin genuen lan // eta

187 egia da // e Xantik eta Alaznek biek egiten duten tandem izugarria dela / Euskal

188 Herrian ekoiztu diren pelikula asko ta askoen soinua // hauen ardura dela // eta askotan

189 itzalean geratzen den lana dela / ze: pelikulak ikusten ditugunean [askotan

190 JT: bai]

191 XF: = horixe ba / ikusi egiten dugu

192 JT: & klaro

193 XF: & begitik sartu egiten dugu / eta askotan ahaztu egiten zaigu / ba inguruan dagoen
194 lan talde guzti hori

195 JT: & gora soinua!

196 XF: zorionak bene benetan Xanti / ze ni benetan emozionatu nintzen eta hunkittu
197 nintzen aurrekoan saria jaso zenutenean

198 JT: hori da

199 XF: bai zuk / eta baita Alaznek ere / handia dalako [Alazne baita ere
200 JT: oso ondo]

201 XS: & bai // gainera / e esango du e / ni hasi nintzenean e: ikasi nuen Andoaingo
202 eskolan ez?

203 XF: bai

204 JT: bai

205 XS: eta: lehenengo nire lehenengo laburmetraila // e ez nuen / ikustera joan nintzen / eta
206 zeuden Iñaki ta Alazne

207 JT: hara

208 XS: & e laburmetrail horretan eta ni nintzen ba hori e / ikustera // [ez?
209 JT: a bai e?]

210 XS: = bidali ninduten [eta
211 JT: zu] ikaslea zinen oraindik?

212 XS: = bai ni ikaslea nintzen eta / aizu laburmetrail bat dago nahi baduzu joan ikustera //
213 hori da / hori izan zen ba / eztakit bi mila / bi mila eta lau edo

214 JT: uou

215 XS: hortik

216 JT: [eta begira noraino iritsi zaren e? / orain Xantik ere Goya bat dauka eta
217 XF: eta begira nora iritsi zareten elkarrekin / elkarrekin] e?

218 XS: bai / Iñakik Iñaki / normalean mikrofonista da

219 XF: bai

220 XS: & eta bera / urte horretan / justo / irabazi zuen / bere e zuzendari zuzeneko
221 zuzendaria e Eva Valiñok irabazi zuen Goya bat // ur-urte horretan

222 JT: joder

223 XS: & gogoratzen [dut // eta (())

224 JT: ze borobila] ari zaigun geratzen dena
 225 XS: eta bat-batean // aurkitzen zara eztaikit e / hama-hamasei [urte beranduago // zu
 226 haiekin
 227 JT: bai hamasei urte beranduago haiekin batera Goya bat jasotzen]
 228 XS: = bai
 229 XF: jo ze polita
 230 JT: e [ari zarete
 231 XS: eta eta]
 232 JT: = ari zarete Xanti / beste: soinuren bat edo prestatzen?
 233 XS: ba orain e hiru aste barru / Alaznerekin nijoa // zuzeneko soinua egiten e //
 234 mikrofonista moduan [bera
 235 XF: hmhm]
 236 XS: = e zuzendari buru // soinu zuzendari bezala
 237 XF: aha
 238 XS: & e: Igor Legarretaren pelikulara
 239 JT: a bale
 240 XS: baina hemendik hiru astetara hasiko da
 241 JT: [bale zuek segi
 242 XF: (()) gainera] lanean dago Alazne
 243 XS: bai bai bai [(())
 244 JT: zuek segi] soinuak egiten guk entzuten segiko dugulako Xanti
 245 XS: (barrez) oso ondo
 246 AT: [ze iruditu zaizu
 247 JT: eskerrik asko]
 248 AT: = elkarrizketa honen soinua?
 249 JT: & ah a ya
 250 XS: ba e mugitu beharko dezue pixkat kableren bat e?
 251 JGA: a bai e?
 252 ?: claro
 253 JT: [bai zarata
 254 XF: zer entzuten duzu?

255 JGA: bai e?]

256 JT: = zarata handia dago

257 XS: zerbait dago hor ez duena / kone ondo konektatzen

258 XF: [ya / ((

259 JGA: bueno / zuk] zuk etorri beharko duzu hona

260 XF: & [hori da nahi duzunean Xanti

261 JT: hori da // zatoz] / ze zuk dida batean ikusiko ga gu ez gara teknikoak // guk dakigu

262 gutxi gorabehera galderak egiten baina hortik aurrera:

263 XF: nahiko makal

264 JT: bueno e txalo hauek entzuten dira / Xanti?

265 XS: bai bai bai bai

266 JT: [zuretzako denak

267 JGA: zuretzat!]

268 JT: = eskerrik asko tio!

269 XS: eskerrik asko e

270 JGA: [benga: /agu:r

271 XF: animo / zorionak] // animo [aio!

272 JT: agur::]

GD3: DOCK OF THE BAY 2020 JAIALDIA 6'57"

<https://www.eitb.eus/eu/gaztea/programak/dida/osoa/6954131/audioa-dock-of-the-bay-13-edizioa/>

Dock Of The Bay Donostiako Musika Dokumentalen Jaialdiaren 13. Edizioaren harira, jaialdiaren antolatzaileetako bat den Mikel Zumetarekin (MZ) aritu dira solasaldian Gazteako Dida saioan. Elkarriketatzailerak: Julen eta Antton Telleria (JT&AT), Edurne Garmendia (EG), Xabin Fernandez (XF) eta Jon Gotzon Aldaparena (JGA).

1 JT: gaur: hasiko da gaur abiatuko da Donostian // musika: dokumentalen inguruko super

2 jaialdia e / zentzu horretan daukagun onena esango dugu / Dock of the Bay jaun

3 andreok gaur hasi // eta Donostian esan bezela / datorren larunbatera arte / bertako:

4 aurkezle eta antolatzaile da Mikel: Zumeta egun on

5 MZ: egun on

6 JT: [ongi etorri Mikel

7 JGA: egun on miguelon!]

8 JT: = zer moduz?

9 MZ: oso ondo (barrez)

10 EG: a bai? [(())]

11 JT: e: beti bezela hasiko gara] hasieratik ezagutzen oraindik ere ezagutzen ez
12 duenarentzat / zer da / azaldu zuk / Dock of The Bay?

13 MZ: Ba.: Donostian antolatzen dugu:n / e zinema dokumental musikal jaialdi bat [eta
14 gauza

15 EG: eta hamairugarrena] ya

16 MZ: ho:ri da / hamairugarrena eta beste gauza asko ere // e dokumentalez aparte
17 baditugulako beste ekitaldi eta: beste gauza asko antolatzen ditugulako

18 XF: & bai [(()) bai

19 JT: zuenean zuenean] parte izan behar duen dokumentalak / ze baldintza bete behar du?
20 derrigorrez mus:ikarekin lotua edo izan behar du?

21 MZ: e: sail ofi bai bai e: sail ofizialean e: aurkeztu ahal izateko e: eskatzen dugu izatea /
22 e estrenu [// estatu mailako estrenua

23 EG: a:

24 JT: a bale]

25 JGA: a: / bale / [bale bale

26 EG: daude bederatzi] ezta? / e: [sail ofizialean aurtan

27 MZ: sail ofizialean] // ho:ri da / hori da [(())]

28 JT: eta gutxi] gorabehera honek ze funtzionatzen du e Donostiako zinemaldiak bezela? /
29 horrela e: // hemendik eta larunbatera arte pelikulak eman eta eman ibiliko zarete?

30 MZ: e bai / egiten ditugu: ba: / astelehenetikan ostiralera / Trueva: zinema:n e: ba
31 emanaldiak botatzen dittugu: // ba aurtengoan bi: // e: bueno // solapatu dittugu ere bai
32 osea bi aretoetan ikusiko ahal izango ditugu batera / e saiatu gara // ba pelikula bakoitza
33 dokumental bakoitza estilo desberdin bat e izatea

34 XF: & [bai

35 ?: hmhm]

36 MZ: & ba tematika desberdin bat / edo ba igual bata: / e traparen inguruan eta bestea: yo
37 qué sé

38 EG: & [hm

39 XF: bai]

40 MZ: & e soularen inguruan [horrela publikoa

41 XF: zaharragoa da bestea ere]

42 MZ: hori da eh? // [baina

43 EG: sail ofizialari helduta] e: bueno / gutxi gorabehera / horiek Truevan emango

44 dituzuela esan duzu?

45 XF: & bai

46 MZ: hmhm bai

47 EG: & zer nolako maila? / gustura zaudete?

48 MZ: ba:i bai bai bai // ba / e / nik uste dut / bo baditugu bi: bi sail batez ere / bat izango

49 litzateke Perfect Day eta bestea da: / e sail ofiziala sail ofizialean // ba dokumental

50 pixkat intimistagoak edo ikusiko dittugu // eta: Perfect Dayn ikusi / bueno / hurbildu

51 ditugu / izango litzateke pixkat e: Zinemaldiako Perlak bezala / baina [(())

52 JT: a: ados] [konparazioan

53 AT: horrekin pareka genezake]

54 EG: hor besteak beste daude Rolling Stonesi buruzko pelikulak / [eta // Brian Johnes eta

55 AT: hori hori ea

56 MZ: ho:ri da]

57 AT: & ze musikari ezagutzeko aukera izango da aurten? // batez ere

58 MZ: ba / dakagu DJ Harvey gaur adibide:z

59 EG: & [aha

60 MZ: gero] dakagu: / e Brian Jones dala Rolling Stones taldeko musikaria / izan zena:

61 gero badakagu Lil Peep e [trap

62 AT: a bai?]

63 MZ: = musikariaren [inguruko

64 XF: bai?]

65 MZ: = dokumentala ere bai

66 EG: & bai

67 MZ: e: INXS taldeare:n abesleare:n // [abeslariaren ingurukoa

68 EG: a Michel Hutchence / bai]

69 MZ: = ho:ri da

70 EG: & bai

71 JGA: & bai

72 MZ: & gero (()) ingurukoa ere ba:i

73 JGA: bai

74 MZ: e Daniel Johnstonen ingurukoa ere bai bueno baditugu pilo bat

75 JT: bale

76 JGA: euskal [abeslari: nagusi

77 MZ: gero gero badakagu] ere Rock Radical [Vascoro:an

78 ?: o

79 JT: hara:]

80 MZ: = inguruko [dokumentala ere

81 EG: Euskadi ((y tal)) izena duna / ez?]

82 MZ: e Los Demenciales Chicos Acelerados [e a

83 EG: a:::] // bale [bale bale

84 JGA: m:ira]

85 JT: Demenciales [Chicos Acelerados

86 MZ: Euskadi (()) / bai [bai bai bai

87 EG: bai euskadi]

88 JT: & hauek // bueno aipatzen dira besteak beste Negu Gorriak / Potato / Delirium eta

89 hauen inguruko dokumental bat ezta?

90 MZ: ho:ri da eta: bueno e zuzendaria Kiko Grau da dala bueno punky bat (barrez)//

91 izugarria // [eta:

92 JGA: ya]

93 MZ: = bai bai bai

94 EG: [hau sekzio:

95 JGA: zenbat]

96 EG: = ofizialekoa da edo / bestelako / sail [batean dago?

97 MZ: bai] / sail ofizialean dago // [bai bai

98 EG: sail ofizialean dago] aha / bale bale

99 JGA: bai e zenbat urte daramatzazue hau antolatzen?

100 MZ: ba: hamairu // [hau da hamairugarrena

101 EG: hamairu // hamairugarrena

102 JT: hamairugarrena]

103 JGA: & zein izan da hamairu urte hauetan Mikel // gehien / harrapatu zaituen

104 dokumentala? ze-zeinekin geratu zinen buah! // benetan leherturik?

105 MZ: ba:: sonatuko du pixkat / e raro igual (barreak)

106 JT: ez ez ez

107 MZ: baina neri: / Maria Calase:n Tony Palmerrek zuzendu zuen Maria Calasen
108 inguruko zu e [dokumentalak

109 JGA: ba:i]

110 MZ: = utzi zidan // bai

111 JGA: & bai e?

112 MZ: & lur jota

113 JT: bai e?

114 MZ: bai bai

115 JT: baina zentzu onean?

116 EG: lur jota

117 MZ: onean onean bai bai

118 JT: & bale oso ondo

119 AT: & kasu honetan gainera plazerra bikoitza da ze: / lehen esan dut nik behin e: urte:
120 batean izan nintzela / e ikusi nuen Andy Summersen e: dokumentala The Policeko
121 gitarjolearena

122 MZ: bai

123 AT: eta plazerra izan zen batetik dokumentala ikustea / eta bestetik e: kuadrillako
124 guatxapean jartzea bueno arratsalderako ze plan? eta // The Dock Of The Bayra noa

125 XF: & [hori da

126 EG: ze:?)

127 AT: Andy Summersen dokumentala ikustera

128 (barreak)

129 JT: ya ya ya kategoria bat ematen dizu ya

130 XF: justu horixe galdetu nahi nion abe ea / ze erantzun: e dagoen publikoaren aldetik e
131 dokumentalzalak ote garen // garai ona ote den dokumentalgintzarako

132 MZ: ba nik uste dut baietz / ze:

133 XF: & bai

134 MZ: bai nire: bueno ikuspuntutik behintzat

135 JT: bai

136 MZ: oraintxe bertan justuki dokumentalgintza: dala / zinema: munduan ba igual gehie:n
137 e: / garatzen ari den

138 EG: [vaya

139 JT: generoa ez?
140 MZ: & e lengoia] / hori da / hori da
141 JGA: Mikel eta cómo eso de la entrada erraz erosten da? e / kola kolak izaten dira? /
142 nola nola nola funtzionatzen du jendeak ikusi nahi badu?
143 MZ: ba: hasteko sartzeko: nahi baldin badezute / sartu web orrian
144 EG: [a
145 JGA: bai
146 JT: bai]
147 MZ: e:m aber buruz
148 JT: & Bueno Dock Of The Bay [jarri
149 XF: Dock Of The Bay Googlen
150 MZ: hori da]
151 JT: [Google oso azkarra da
152 MZ: Googlek Googlek] guztia daki
153 JT: joe bai ba horregatik
154 MZ: [eta
155 XF: barruan daude] / barruan dago informazio guztia bai
156 JT: hori da
157 MZ: & hori da bertan erosi daitezke sarrerak [edo bestela
158 JT: a baita?]
159 MZ: = Truevara bai edo bestela Truevara hurbilduta / egoten dira [ilarak egoten dira
160 baina bueno
161 JGA: Hablamos de:] / siete euros? zenbat hitz egiten dugu?
162 MZ: hor inguru / bai / [bai bai
163 XF: horren bueltan bai]
164 JGA: no hay fiesta del cine ni nada ez?
165 EG: & ez
166 MZ: e:z dago / [ez dago (barrez)
167 XF: ez baina badaude beste kontu batzuk
168 JT: hau bera da] // osea jaialdia bera da [zinearen festa
169 JGA: la ostia

170 AT: hori da hori da] Jongi

171 MZ: [ho:ri da hori da

172 XF: eta beste kontu batzuk adibidez Mikel] Dock Life ezta? eta / zine aretoan

173 Tabakaleran ospatzen direnak adibidez proiektu batzuk eta musika zuzenean // izaten

174 dutenak / e uste dut pasaden asteburuan dagoeneko hasi zaretela ya // Sara Zozayarekin

175 MZ: ho:ri da

176 EG: & a:

177 MZ: & pasa den asteburu hontan hasi ginen Sara Zozayarekin zan / e: bueno pieza

178 audiobisual bat mus zuzenean musikatuta // baina beste bi gehiago izango ditugu // e:

179 Koldo Almado:z [eta (()) bateki:n

180 JT: hombre!

181 JGA: hombre]

182 MZ: e: ba egingo dute egokituko dute: / e pelikula: islandes bat uste dut izena [bueno //

183 ? : o:

184 EG: bai]

185 MZ: = The Witch izena duna

186 EG: bai

187 MZ: eta gero em: / bestea: / Top Lifea ere bai: / eske harrapatu nauzute pixkat

188 JT: & ya

189 MZ: & nola horrenbeste [gauza ditugun

190 JT: bueno lasai] // gu ere [webgunean gaude eta

191 EG: (()) edo?]

192 JT: = [info guztia

193 MZ: Larraitz] Zuazoren pieza bat ere: eta Joseba Lenoirrek [e musikatuko duna

194 JT: dena hor dago]

195 XF: hori da baita Larraitz Zuazorena / Koldo Almandozena

196 MZ: [ho:ri da

197 XF: eta:] bai hoiek

198 JT: hementxe info guztia bale // [eta amaitu esan dugu amaituko dela

199 XF: asteazkenean eta ostegunean]

200 JT: = larun:batean bertan ezta?

201 MZ: [larunbatean: ya

- 202 EG: festa batekin?]
- 203 MZ: = klausura da / eta hasiko gara / larunbatean goizean goizeko hamabietan Daniel
204 Johnstonen dokumentalarekin
- 205 JGA: bai
- 206 MZ: eta gero arratsaldean e: bueno // beste proiektzio batzuk izango dittugu e: klausura
207 arte // [aste osoa (())
- 208 XF: eta gero // eta gero] // [eta gero
- 209 MZ: eta gero festa] // [(())
- 210 ?: e::
- 211 XF: beno / hombre /gero jaleo
- 212 JGA: e:pa:] (barreak)
- 213 XF: in the bay / [party in the bay
- 214 JT: asko gozatu Mikel] eta eskerrik asko benetan gaur gurekin izateagatik e?
- 215 MZ: mila esker [zuei ekipo
- 216 JGA: benga majo] // [benga miguel
- 217 JT: aupa zu] // nahi duzun arte
- 218 XF: aupa Mikel
- 219 JGA: agu:r
- 220 MZ: berdin

GD4: ILE-APAINDEGI EKOLOGIKOAK 6'11''

<https://www.eitb.eus/eu/gaztea/programak/dida/osoa/6800719/audioa-ileapaindegi-ekologikoak/>

Maialen Atxagak (MA) ile-apaintzailea elkarrizketatua izan da Gazteako Dida saioan ile-apaindegi ekologiko bat daukalako, eta nabarmendu du produktu natural hauek onuragarriak direla bezero zein ile-apaintzaileentzat. Elkarrizketatzaileak: Julen Telleria (JT), Edurne Garmendia (EG), Jon Gotzon Aldaparena (JGA), Antton Telleria (AT) eta Xabin Fernandez (XF). Irratiko langile den beste Maialen (M) batek ere parte hartzen du.

- 1 JT: jan behintzat ia dena jaten dugula eko jaten dugu bio // [ya arropa / bueno dena edo
- 2 EG: bueno saiatzen gea // saiatzen gea]
- 3 JT: = behintzat e
- 4 EG: & bai

5 JT: & [kontzientzia bat badago hor ezta?
6 EG: bai bai kontzientzia bai] kontzientzia
7 JT: & arropa ere saiatzen gara ya erosten e ahal dela behintzat jasangarria / ez? [ari gara
8 ya
9 EG: uf:]
10 JT: = pixkat e: / kontzientiaren [jabe izaten
11 EG: zaila da] / zaila da
12 JT: = baina orain mobida da / ile-apaindegiak ere
13 EG: & hmhm:
14 JT: sartu direla zirkulo honetan
15 EG: & hombre
16 JT: ze ileapaindegietan e kimika asko egon: da orain arte / kimika esan nahi dut [e
17 produktu kimikoak e // ari naiz aipatzen
18 EG: & bai bai bai bai bai kimika] [kimika kimika
19 JGA: bai]
20 JT: & orduan besteak beste / Donostian larunbat honetan egin behar dute kongresu bat
21 EG: aha
22 JT: ileapaindegi / naturalena edo / produktu naturalak behintzat
23 EG: & [ho:ri da
24 JT: erabiltzen] dituzten [ile-apaindegiena
25 JGA: las hennas] edo
26 EG: bai // [bai bai bai
27 JGA: bai ez?]
28 EG: = hortik dijoa bai
29 JGA: [((
30 JT: ez dakigu zehazki] zer erabiltzen duten Jongi baina behintzat naturala dena / [bai?
31 EG: bai]
32 JT: e guk daukagu ile-apaintzaile / natural bat
33 EG: & bai
34 JT: M:aialen Atxega egun on
35 MA: kaixo egun on

36 JGA: [hola Maialen

37 JT: iepa ongi etorri Didara] zer moduz Maialen?

38 MA: ondo

39 JT: zuk daukazun ile-apaindegia / teknikoki zehazki nolakoa da? izena du Maieko ezta?

40 oso oker ez baldin banaiz

41 MA: bai Maieko

42 XF: [Maialen eko

43 JT: eta ze produktu klase] erabiltzen dituzu bertan Maialen?

44 MA: bueno: ba / nik erabiltzen ditut normalian danak dia: naturalak / e: tintetikan hasi /

45 eta txanpuak maskarilak / akondizionadoriak bueno ba pelukeri normal batian erabiltzen

46 dianak

47 EG: & esan duzu / normalean / hor e kimikadun zerbait e: baduzu ez?

48 MA: bai e: bueno ba / sartu ditut e: ahalik eta tinte: naturalenak // [e:

49 EG: bai]

50 MA: = oain dala bi urte ireki nun pelukeria

51 JT: & bai

52 EG: eta / komentatu nunian e / dana ba alternatibokua: jarri nahi nula

53 JT: bai

54 MA: ba / jendiak esate zian aber nola irekiko nun dana alternatiboakin ez?

55 XF: [aha

56 EG: ya]

57 MA: eta bueno ba hor: / ba igual ez nintza:n ausartu dana naturala sartzea [eta

58 JGA: ya]

59 MA: = bueno ba tinte batzuk sartu ditut

60 EG: [klaro

61 JGA: e:] persona bel e beltzaran bat morena dena esaten dena e / esaten badizu jarri nahi

62 duela un número cinco o sea esan nahi dut oso rubia edo horrela / posible da naturalki

63 hori lortzea / o la tienes que abrasar zerbait [kimikorekin ileak

64 EG: bai beira] ba oso galdera ona da

65 MA: bai / ba adibidez e: morena baldin ba zea eta kanak ez baldin badazkazu // ba egia

66 da ba naturalakin limitazio hoiak badazkazula ez?

67 EG: & [bai

68 XF: a: (())]

69 JGA: bai

70 MA: eduki behar dituzuna da kantidade bat /e kanana / ba adibidez morena baldin bazea
71 eta rubia izan nahi badezu / ba eduki behar dituzu kana hoiek // ze landariak kubritzen
72 dizuna da zure kana txuriya

73 EG: [a::

74 JGA: a::] cubre canas // [vale vale vale

75 EG: baino ez

76 MA: hoi da]

77 EG: = beltz hori // klaro

78 JGA: & [(()) / ya

79 AT: & beste / beste] erremedio bat da // naturala izan eta onartzea: / ile beltza duzula

80 MA: hoi da / bai [askotan hoi pasatzen da

81 JT: ya hori da ya] // [hori da beste mobida bat

82 JGA: edo canoa]

83 XF: & hori errexena da

84 JT: guk ez genekien Maialen [baina antza

85 XF: ekologikoena]

86 JT: = ile-apaintzaileena ere / arris:kutsuak diren lanbideen zerrendan dago sartuta

87 EG: bai

88 MA: bai / e azkenian ba bueno guk zortzi ordu: edo gehio pasatzen ditugu / eta bueno /
89 ba azkenian hor ba badaude: / [bueno gorputzakin:

90 XF: kimikoekin]

91 MA: = e / kontaktuan dauden [gauzak ez?

92 XF: claro:]

93 AT: eta emisioak eta

94 XF: & bai bai [bai

95 MA: hoi da / ba hoiek azkenian e

96 JGA: las lacas es que] // lakak e batzuetan / ondoan daukazu señora bat / y no hay límite
97 con la laca bo:ta ta bota ta bota ta esaten [duzu

98 MA: (barre)

99 JT: ya] // claro hori arnasten ari zarete zuek etengabe ezta Maialen?

100 MA: bai // azkenian ba hoiek danak eramaten ditue / bueno ba parabenuak eramaten
 101 ditue ((pepede)) // ba hoiek azkenian guretzako bai dia arris-arriskutsuak [ez?
 102 JGA: ya]
 103 MA: = ba // e bai iritazioak sortzen ditulako bai ono hormonalki / eta baitare ba
 104 minbiziakin: / [daude relazionatuta
 105 JGA: ostras]
 106 EG: e gauza bat esan duzu señoas esan duzu baino / gazteek e holako krestak eta
 107 ematen dittuen mohicana hoiek lakakin eusten dia // eta hemen dugu Maialen / zenbat
 108 laka erabiltzen duzu Maialen?
 109 M: ba hiyien pote bat bai
 110 JGA: bai [e?
 111 EG: hiye] hiyea [pote bat?!
 112 JT: ilien bai ba
 113 M: bai bai] [da carue da ganera
 114 EG: ez hiyea hilero
 115 JT: ilien] [ilean ematen duzu laka baina
 116 EG: ez
 117 M: hilabetien]
 118 JT: a [hilabetien barkatu
 119 EG: hila-hilabetero] / [pote bat
 120 XF: a ver baina Maialenen kresta:
 121 JT: hilabetea pote bat]
 122 XF: [[[potentea]] da e
 123 EG: hori ask oso] // [kaltegarria izan daiteke
 124 JT: hori dexente da ezta?]
 125 EG: & bai
 126 M: & [baina nik pelukerin
 127 JT: eta zuk adibidez] // Maialen ile-apain:tzaile Maialen Atxaga kasu honetan
 128 MA: (barre)
 129 JT: badaude: laka naturalak?
 130 MA: bai badaude / [e: alternatibak badaude
 131 EG: a:

132 M: a ta zenbat balixo dabe?]

133 MA: [bai bai

134 JGA: eta de qué hablamos?] / baba de caraco:l? edo zertan basatzen [dira naturalak?

135 EG: a ver a ver] a ver

136 MA: e:z / bueno ba konposiziyuak azkenean izaten dia e: naturak eskeintzen dizkigunak

137 XF: & bai

138 MA: ordun / ba bueno naturatikan: / ahal ditugu [lortu:

139 JGA: los látex edo]

140 MA: = alternatiba:k // [e:

141 XF: emaitza antzekoa da?]

142 MA: = konposizio kimikoik gabe

143 JT: adibidez zure: ile-apaindegian / Maiekon / zein da arrakasta gehien duen produktua

144 Maialen?

145 MA: ba: nik egia esa:n / ehuneko laurogehita hamabosta kolorazio naturala ematen det

146 ?: bai

147 MA: eta gehien: etortzen dan pertsona da kolorazioa egitea

148 JT: & a bai?

149 MA: [bai

150 EG: kolorazioa]

151 JT: kolore naturala jartzea ezta?

152 MA: [bai

153 EG: bai]

154 MA: = hoi da

155 EG: [bai

156 JGA: bai]

157 MA: azkenean dia landariak urakin nahastuta // [tipo henna

158 EG: bai]

159 JGA: bai

160 MA: eta ordun / gehiena:k [horren bila etortzen dia

161 JGA: e // ni gogoratzen naiz] hennarekin e: bueno ni-nire lagun bat piscinara sartu eta /

162 ematen zuen odoletan zegoela [e: // batzuetan

163 MA: (barre)

164 EG: bai hori gertatzen da]

165 JGA: = [destiñe un poco

166 XF: askatu egiten du]

167 JGA: = e gertatzen da hori tinte naturalekin edo hori ya soluzionatua dago?

168 MA: ez / tinte naturalakin ya holako gauzak / nik uste [eztiala pasatzen

169 JGA: ez dira pasatzen]

170 MA: = ez

171 EG: hombre egia da / oraindik eta e / prezio:z eta pixkat igotzen [diala produktu hoiek

172 ezta Maialen?

173 JT: claro

174 XF: bai beti gertatzen da ez?]

175 MA: bueno // nik uste det beti ere bai / e prezioana dala pixkat ebai ez? naturalagoa

176 garestiagoa da bainon / adibidez segun ze marka juten zean konbentzinalak ebai

177 XF: a bai

178 MA: e oso garestiak dia [o sea: / naturaletan

179 JGA: claro

180 JT: es hori da]

181 MA: = danetik [daukagu ere bai

182 JGA: los Elvives

183 JT: ((o sea)) marka] marka / jakin batekoak [darelako edo

184 JGA: los Farmatint // sí sí

185 MA: hori da bai] [azkenean marketinga dakate publizidade

186 JGA: sí sí

187 JT: hori pagatzen da]

188 XF: claro

189 MA: = oso ona / [eta

190 JT: e] eta lehen esan dugu / eta eta jana zer? // orain dena begetarioano begano den

191 mundu honetan

192 JGA: & bai

193 JT: & ekologikoak biologikoak ez al ditugu gehiago pagatzen?

194 JGA: & egia ab [a euro

195 JT: gero esaten] da / eta [arropa ere
 196 JGA: a euro pera]
 197 JT: = e: zentro komertzial handietan eta kate potoloetan erosi partez // [erosi gertu
 198 EG: ya]
 199 JGA: & cla:ro mujer
 200 JT: eta hori ere garestiagoa da [baina
 201 JGA: claro]
 202 JT: = aizue // aipatu [bezala hor
 203 JGA: chica]
 204 JT: = daukagu gure [kontzientzia / eta norberak
 205 JGA: lo barato sale caro]
 206 JT: = toreatu behar du horrekin
 207 EG: & [bai / zure ustez zenek
 208 JGA: bai lo barato sale caro]
 209 EG: = irabazten du gehio profesionalak / ile-apaindegian lan egiten dun horrek ala:
 210 bueno / ba bezeroak ere // Maialen
 211 MA: hombre / ba: nik uste det e: / biyek ez? jeneralian ze zu:k / zortzi ordu kimikokin
 212 lanian ai bazea ba zuk ebai [arriskutxo batzuk dazkazu
 213 JT: hala da // horregatik
 214 JGA: claro // claro //] en [las uñas
 215 MA: adibidez nik] askotan jendia sartzen zaitenian pelukerin eta esaten diate ui! /
 216 herboristerin bezala usaitzen du
 217 JT: [ala!
 218 EG: a
 219 JGA: a:]
 220 MA: bai
 221 JGA: naturas [edo
 222 JT: oso ondo
 223 MA: bai] / azkenian landariak dazkazunian eta / laka bat naturala [botatzen
 224 JT: bai]
 225 MA: = dezunian azkenian [ba // konposizioa
 226 JGA: ya // nabaritzen da]

227 MA: = ez da kimikoa
228 XF: & bai [beste lekuetan
229 JT: bale]
230 XF: = laka usaia egoten da bai
231 JT: & ya bukatzeko kuriosidade bat [Maialen Atxaga
232 EG: laka laka]
233 JT: = zuk ze koloretako ilea daukazu?
234 MA: ba ni morena naiz (barre)
235 AT: hara
236 JT: bale // [eta horrelaxe daukazu
237 EG: eta ez duzu tintatzen] // ez duzu tintatzen
238 MA: ez / [bakarrik
239 XF: naturala]
240 MA: = ematen det kolore naturala
241 JGA: no una [(()) edo / bai
242 JT: natural naturala] / zu zerorri bezala Maialen eskerrik asko
243 MA: ba zuei
244 JGA: [venga eskerrik asko
245 JT: eta beste bat arte]
246 XF: [animo kongresu: horrekin
247 MA: bale ba mila esker agur]
248 JGA: [zeuri
249 JT: Astigarragan] portzieto gogoratu / [Maieko
250 EG: ze maja]
251 JT: = ile-apaindegia // [natural naturala
JGA: kolorea jartzen bizitzari]

7.3 ERANSKINAK 3: *HERRI PEOPLE* SAIOAREN TRANSKRIPZIOAK

HP1: Oier Urkola eta Gloria Escudero, Errezilgo baserritarrak

<https://www.youtube.com/watch?v=ljAQcVv6bLs>

Ibon Gaztañazpi (IG) Errezilgo baserri batera doa elkarrizketa egitera eta bertara iristean, emakumea (A) soroan lanean topatzen du. Emakumeaz gain, honen gizona (C) eta iloba (B) ere elkarrizketatzen ditu landa inguruan.

- 1 (musika 12")
- 2 IG: ie: ai: e::
- 3 A: ez ez ez ez ez
- 4 IG: egunon Gloria
- 5 A: ba:i hola bai zuri ere Ibon
- 6 IG: konf / hau ze fidatzeko modukoa ahal da o?
- 7 A: ba:i / nerekin bai
- 8 IG: bai?
- 9 A: nerekin bai
- 10 IG: egun on
- 11 A: egun on
- 12 IG: ze moduz gera?
- 13 A: hementxe // oso ongi
- 14 IG: bai?
- 15 A: bai
- 16 IG: ni oso ta naiz kalekumia e
- 17 A: bai / kalekumea bueno
- 18 IG: bate [konfiantzarik ematen
- 19 A: zu jarri] baserrin ere jarriko zinake
- 20 IG: bueno
- 21 A: nolako lagunak datozen / nolako ingurua den / jartzen da [danea
- 22 IG: hoietako] borondatea inportantea omen da / gauzak ikasteko eta
- 23 A: oinarritzkoa da / oinarritzkoa da bai
- 24 IG: ze: / eguneroko lanak iten edo?
- 25 A: eguneroko lanak / baserrin egunero eztakagu hemen langabezian ez gaude gu inoiz
- 26 IG: hala esatezue

27 A: ala / [egia da
28 IG: hemen] jai ta ez omen da lana
29 A: jai ta aste // lan gutxi inde jai ingo ahal bada / lana izaten deu bai beti
30 IG: bakarrik aritzen al zea?
31 A: bakarrikan / nago // bakarrik nago baserrin baina / seme alabak eta etortzen zaizkit
32 eskua o: laguntza ematera ta aldamenekoak asko laguntzen / ikeagarri laguntzen gea
33 IG: bestela zu zeuk aurrera ateratzezu
34 A: bai bai
35 IG: baserriko [martxa?
36 A: bai / bai bai ni naiz hori: / nik mantenimendua nik daramakit / nola esaten da? ta gero
37 / ze in behar degu gaur? / etorri ta ze lan daukazut a? beno eztu ikusten lanikan
38 IG: zu kafia hartzen denbora asko eztzera eongo zu eh?
39 A: nola?
40 IG: kafia hartzen ta tertulin ta etzeala denbora asko eongo
41 A: bai bai eoten gea
42 IG: bai eh?
43 A: bai bai bai / hartzen degu (()) / bestela
44 IG: ederki
45 A: hartzen deu bai hartzen deu / ta hainbeste denbora ta / gustora eoten gea / ta geo
46 baitare / zerbaiti ara /// hura egin beharra zitxion / beste hura egin beharra zitxion ta: /
47 oraintxe balio dik gehienak / tertuli ederra egin diu ta / adio
48 IG: bai
49 A: bakoitza bere tokire
50 IG: bai ta geuk askotan badakizu ze esate dan
51 A: egia dek
52 IG: baten batek eon / ta eongo gaituk ta eongo gaituk
53 A: bai hori da
54 IG: eongo gaituk / ta ba al dakik eongo gean? o:
55 A: bai ez e: momentuan momentuan
56 IG: orain eon gaitzen ta fuera
57 A: bai: / gustora daon denboran ordun / e ordun lanak ya a ya juten da beste / hurrengo
58 baten ingo da / lana hor eongo da
59 IG: to Erniope hontan
60 A: Erniope ederki / laguntzen

61 IG: paraje edarra dakazue hemen eh?
62 A: paraje edarra dakau Ernion
63 IG: soinu gutxi
64 A: soinu gutxi ta: / (barre)
65 IG: soinua gutxi ez baterez [kotxe soinua ta
66 A: hemen] hemen dakau / hemen danetatik dakau / dirurik ez dirurik eztakau
67 IG: eztakit ba nik eh
68 A: (barre)
69 IG: baserritarrak beti dirurik ez ta diruri ez ta eh
70 A: akaso nonbait / igual eongo da e:
71 IG: zozer koltxoi azpi baten eo eh
72 A: koltxoi azpin ez baino toki hobea eongo dala gordetzeko
73 IG: a bai eh
74 A: behientzat jatenak ekarri beharra dakagu:
75 IG: bale konforme
76 (moztuta edizioa)
77 IG: egunon gazte!
78 B: ie:up
79 IG: hemen laguntzaile pare bat
80 B: bai (())
81 IG: eh
82 B: bukatutakon
83 IG: Oier ezta?
84 B: bai / Oier Oier
85 IG: Gloria / biloba?
86 A: bai biloba bai
87 B: ala esateue
88 IG: zenbat urte dituk Oier?
89 B: nik hogeitahiru
90 IG: hogeitahiru? / zerta ai haiz?
91 B: hementxe (()) ebakieu ta ontxe / behia ta txerria badazkau ta
92 A: amonari laguntzen
93 IG: haientzako ederki // ebaki: segakin ez ez?
94 B: bai segakin

95 IG: segakin eh?
96 B: han tzeke probatu nahi baldin badek
97 IG: segakin eh? / baina oaindikan segan aritze altzeate?
98 B: (())
99 A: baina gu lehengo jende
100 IG: a: hola bai:
101 A: baino lehengo:
102 B: (()) etorri zea ta
103 A: baina lehengo: / lehengo pertsonak gea gu / lehendikan
104 IG: Gloria / hau apopilo hartu beharko zenuke
105 A: apopilo
106 IG: janak eta: / janak eta eman teiltatu eman ta fuera
107 A: apopilo ez / hori nagusi jarriko zat
108 IG: hau?
109 A: hoixe ingo
110 IG: ezta erreza izango zeu ganetik jartzia be eh
111 A: bai eh / gu bajatzen ari gaituk eh
112 IG: eh:: eztaikit nik / eztaikit nik
113 A: bai ba
114 IG: lanerako ta / baina oraindikan
115 B: holan hobe / astean behin etorri ta holan lagundu iteioke / bestela egunero hasizkero
116 (())
117 IG: a hori ere bai
118 B: astean behin
119 A: ikeagarri ondo hartu behar du
120 IG: astean behin lanera etorri ta hiruretan o hamaiketako itea
121 (barre)
122 B: hori duk
123 IG: ondo /// zu segan aritutakoa al tzea?
124 A: ni bai
125 IG: bai eh?
126 B: bai / astontzako uzten dun horietakoa
127 (barreak)
128 A: bueno Oier danak ez esan eh

129 IG: ederki / makina pasako zinun hemen eh / segak eta eskobarik hartu ta
 130 A: badakizu segadora ez tet ikasi / ikesten baldin badet beti erabili beharko det ba / hori
 131 holan izaten da
 132 IG: ez ikasi ordun
 133 (barreak)
 134 A: ez / esaten zun osaba batek esaten zun / behin iten bazu ta ikasten bazu beti zuk egin
 135 beharkozu
 136 IG: akabo akabo
 137 B: bueno nahiko kontu egiten ari haiz ta (()) egin beharra dao ze kristo
 138 IG: hi / benga / tita in ta jarri ingo nauk eh
 139 B: benga benga
 140 IG: bai? // benga / goazen / aber // mirko txarra // benga ni berai
 141 A: ze in behar dek!
 142 (moztuta edizioa)
 143 IG (enoff): osotara kalekumea izatea ezta inolaz ere muga zenbait lanean jarduteko //
 144 sardea hartu ta belarra biltzeko / sasoi pixka bat bai / baina batez ere gogoia behar baita /
 145 amona bilobekin lanera noa /hamaiketakoa irabazteko esperantzan
 146 IG: nora joango gea oin // gaztaineta o nora jun behar deu?
 147 A: eh: bai / aber aittonan bila joan behar deu
 148 IG: bai? / benga goazen
 149 IG: han gaztain ((azpintxe)) jarriko gea / gaztain azpin
 150 A: aber nun degun / aittona
 151 IG: hamen Enrike /// egunon Enrike!
 152 C: bai / buenos dias señores
 153 IG: buenos dia // (barreak) / buenos dias ze buelta eginda? / bate gaztainarik bal dao?
 154 C: ez / ez dao ((neron)) kabitzen eh
 155 IG: aber / ze (()) dezun
 156 C: ze? / gaztaina mordua
 157 IG: gaztaina mordua // hauek banaka banaka kentzen al zaio goiko zea?
 158 A: a bai
 159 IG: goiko:: [azala
 160 A: azala]
 161 C: morkalak hiru:: // hiru ale ale // badauzka / batzu
 162 IG: morkala? / zer da?

163 A: lortotxa / gaineko azala / [arantzakin izaten da
164 C: gaineko azala]
165 A: ikusi al duzu inoiz?
166 IG: bai bai / karo hori bai / arantzakin / hori bizi bizia // trikua bezelako zea
167 A: trikuak bezelakozeaxe
168 IG: Enrike / itaia zertako eramatezu? / komunista etzea izango
169 A: (barre)
170 IG: eh
171 C: morkola aletzeko
172 IG: morkola aletzeko
173 C: larrutzeko (()) eskukin ///
174 IG: a karo / eskukin atera ezin
175 A: ezin [atera ezin
176 IG: iztu daolako]
177 A: arantza dakalako / arantzia
178 IG: ta horrekin ataratzeozu
179 A: ta horrekin kriska atara
180 C: honekin ta:: / (())
181 IG bueno bueno // aurten gaztaina asko izan ahal da o?
182 C: ba ba: / iez baino gehio (())
183 A: iez etzan hemen / aurten // dexente gaztain izan da Enrike baino txikia alea
184 C: iez bezalakue [a: o: a:
185 A: ale txikia]
186 C: ale derra (())
187 A: aber // baino handia
188 IG: eh: // ez jasotakua /// bueno / euria hasi du ta barrura joan beharko deu
189 A: goazen
190 C: bai
191 IG: ia etxeakoandrak ze eskeintzen digun o /// baserri honetan jendia / besteak beste
192 etortzen da euskeraz ikastera ezta
193 A: bai:
194 IG: aspalditik al dator? / o jende asko pasa da?

195 A: hemendikan aspaldian ba / oain dela:: // hogeitahamsei bat urte / hasi ginan
 196 lehenengoak / eta gero oain azkeneko hamabost urte:: / hamabost urte:: hamasei urte
 197 hontan ezteu hartu / aurten azkenekoa hartu deu tokatu inda
 198 IG: eta gainera:: / ospetsu xamarra eh
 199 A: bai / ospetsu xamarra
 200 IG: Reyes ezta?
 201 A: bai
 202 IG: Reyes Prados
 203 A: Reyes Prados bai
 204 IG: aurkezlea /// andaluzikoa ez? / [Sevillarra
 205 A: bai Sevillakoa]
 206 IG: Sevillakoa // eta jarri al dezue o?
 207 A: ba bueno / bera izugarrizko interesa dauka / interesa / nola esango / gogoia dauka
 208 euskara // eta harrituta etorri zan honea // horrek ikasi du euskaltegian // ikasi du / ida
 209 idazten eta irakurtzen daki / pila bat
 210 IG: kategoria
 211 A: kategoria // hizketan / pixkat korapilatu iten da ta hori [nahi du
 212 IG: zer ber tzun] ahoa askatu ezta?
 213 A: bai / horixe askatzen ziela // baina nahi dudana / ondo ondo / ta gainera nahi du
 214 euskaldun zahar batek bezela hitz egin
 215 IG: erderaz / hitzerdirik ez? / zuon arten
 216 A: ez ez / eta berak hitz in zun bere gurasoekin / ta eztakizu ze ondo egiten duen
 217 sevillarrez // bere gurasokin egin zunean entzun nion eta: // oso [sevilla
 218 IG: azento itxiyakin]
 219 A: azento ea:rra hasten tzian // baina euskara izugarri maite du (barre)
 220 IG: oso ondo Gloria / aitu / ba eskerrik asko!
 221 A: ba:i / ba ez horreatikan
 222 IG: baserria: / baserriko atek zabaltzeatik
 223 A: bai bai
 224 IG: bai / zuen ilobak ta behiak ta danak aurkezteatik
 225 A: baserriko ateik ezteu ixten asike beti zabalik dao
 226 IG: segi holaxe
 227 A: ez eh: / zuei eskerrak / zuei eskerrak
 228 IG: mokaua jango deu

229 A: bai / pixkat / ya garaia da zerbait hartzeko ta:
 230 IG: gose pixkat bere ein deu ta:
 231 A: bai lan pixkat ein deu ta:
 232 IG: lan pixkat ein deu: / benga zozer jango deu
 233 A: hori da
 234 (bakarrik hitz egiten amaiera atala)
 235 IG: bere abitatetik aterata animalia galdu egiten ei da / ta guri hoixe era gertatzen zaigu
 236 baserrira etorri ta lanean jartzen gaituztenean / eskobaren bat itxuraz heltzeko gauza ez
 237 gara oraindik / eskerrak baina mahaiaren girako jan edanak eta sutondoko hitz aspertuek
 238 oraindik / itsastarrak kaletarrak ta menditarrak batzen gaituztela

HP2: Juan Javier Azkarate, esnekiak egiten dituen nafarra

<https://www.youtube.com/watch?v=HcmXXYr819c>

Ibon Gaztañazpi (IG) nafarroako Azkarate herrira doa bertako esne saltzailea (A) elkarrizketazera. Elkarrizketan, esnekiak egiteko prozesua erakustez gain, produktuen salmenta eta banaketa ere erakusten dira; honetako batean, dendako dendariak (B) ere hartzen du parte.

1 IG (off): Euskal Herriko parajerik goraiatuenen zerrendan / Aralarko Malloak daude
 2 mendigainek basoek ta larrek bat egiten duten eremu ikusgarria // herri dotore askoak
 3 ere badira han eta baita naturarekin / harmonian / bizi diren langile jendea ere / haietako
 4 bat esnezalea da
 5 IG: jota jota / egun on!
 6 A: kaixo egun on
 7 IG: gogor ari haiz
 8 A: ba / edozer // lan pixkat egingo ote deun o
 9 IG: bueno bueno / ahuntzakin
 10 A: bai ahuntzakin buelta bat iten / goizen lan pixkat ein o lo qu esea ta:
 11 IG: ederki / zenbat dauzkek?
 12 A: a: mordia bazeok / hoi bakik eztek esaten beti / zenbat izaten dian / batzuk hemen /
 13 beste batzuk goran ta:
 14 IG: o bestela gezurra esan
 15 A: ba:: / gezurra esanda ez haiz ondo geratzen / baino
 16 IG: danak ahuntzak ezta? / akerrik eta ez

17 A: akerrrik etzeok / gerotako gu geu gaudek preparauta / hi bezelaxe ta:

18 IG: gero ni nahikoa deken

19 A: bai: bai: bai: / alper alperrik baina hor gaudek

20 IG: egia esango diat / lehenbiziko aldia Azkaratea // etortze ai nala / hau dek tokia hau

21 eh:

22 A: sanidade pixkat bazeok bai

23 IG: harrituta geratu gaituk / askotan pasata bai / horra autobidetik eta / baina // Malluak

24 eta ederki ikusteituk hemetik

25 A: bai bai bai ikusten dek dena / e: Aralarko mendilerroa hortxe bista bistan daukazu ta

26 bai // sanidade pixkat bazeok bai / hor (()) erreka bazter hoietakoa zate ta:

27 IG: bai gu

28 A: gu hemen pixkat mendin / gogorrigo eusten ziouk

29 IG: zuek han ibiltzeatik gaizki / itsason da:

30 A: a: bai: / gaizki gaizki / uretan gaizki / gu [seko

31 IG: igeri egiten bal dakik?

32 A: bai: bazekiu baina beti hankakin lurra ukitzea da por seacaso

33 IG: hemendik behera ezta?

34 A: ba::i // ondo busti gabe

35 IG: iogurrak egiten dituk ezta?

36 A: bai / iogurrak ta mamiak egiten dizkiau bai / iogurrak ta mamiak ta pixkat bazeok ba

37 esne pixkat / ta hortxe eon bai // hortara dedikatzen naiz

38 IG: dana / ahuntzan esneakin?

39 A: ez ez / ardianakin / ardianakin

40 IG: orduan dauzkak / ardik ta ahuntzak

41 A: bai ardik ta ahuntzak baino: bueno eh: / guk ez diau: / eztaiu gero behar deuna (()) /

42 guk e:: / behar deun esne hoi produktu hoi egiteko esne guztia bildu iten diau eh / erosi

43 iten diau // hau esan dezaun hobby bat o lan suplemento txiki bat dala // denbora pasa

44 esaten (()) / bai nahiko:: / bai azkenen lana bihurtzen dek ez / hobby bat bezela hartu ta

45 azkenen lana bihurtzen dek baina bueno

46 IG: hauek egunero egunero eskatzen dek ezta?

47 A: bai egunero egunero eskatzeiei bai ta ba: / beti zozer zegok / ta udan daudenean bai:

48 ordun bake pixkat emateie baino

49 IG: hi gauza bat egingo diau ordun / hauek barrura sartu

50 A: bai ta pentsu pixkat eman

51 IG: pentsu pixkat eman eta martxa egingo diau ia [iogurrak ta nola egiten dituken
52 A: asunto] hoiek ikustera bai / berandu egiten ari zaiguk eta / [sartu
53 IG: konforme] / jota jota hauek ez al deue (()) egiten?
54 A: (()) pentsua dakak eta: pentsuakin bai bestela atzera nahago // to: makile baten bati
55 bizkarreko bat eman nahi bare
56 IG: urritz makila
57 A: bai hori da / aiton handia haiz ta (()) hik behar dek
58 IG: (barre) aiton handia bai (())
59 A: hi
60 IG: hi honek loria bera behar izaten dik ezta?
61 A: honek behera izaten dek
62 IG: beti?
63 A: beti behera / badakik kertena bezala // atzeti lorik / ta punta zorrotzan bukatu
64 IG: entzun al dezue?
65 A: ondo bultzatzeko // bueno Ibon emaiok pentsue benga // ots:: ots:: atzea!
66 IG: aiba dio gora igota hi
67 A: kapitan general
68 IG: hau baino gauza zailoak bere badituk mundun
69 A: a: exactamente / ta oin puxka bat kendu hoiei ta:
70 IG: alde hemendik
71 A: benga hoidek ots: ots: ots:: // ume iteko dauden // ikusi nahi al dok ume iteko dauden
72 o ez?
73 IG: bai / nola egiten diok / hau ikus dezakegu azpik eta lodi lodi daola
74 A: lodi lodi daola ta orain / taka / hartu eskue ta sartu hor aber errapean aber (()) haiz /
75 hemen holaxe / sartu
76 IG: non sartzen diok? / errapen?
77 A: bai / emakume bezela
78 IG: errapia ikutu?
79 A: ba:i / ta ordun igarriko diok bero
80 IG: errapia bete betea badaka ta [bero baldin badauka
81 A: e::xactamente exactamente / horrek esan nahi dik
82 IG: umia egiteko
83 A: esto / ze sistematat funtzionatzen genin / baino horrea / aber ikusiko dik / benga
84 sartu

85 IG: honek atzera ez dik ingo
86 A: ez dik ingo atzera / eusten zioat nik
87 IG: a::: / ni kalekume konpletua zer dek ba:
88 A: bai:: bai:
89 IG: heldu hik horii eh!
90 A: hik aspaldin eztek errapeik ukitu ta
91 IG: epa:
92 A: suabe: / ikusten // eh
93 IG: bete betian sartu nauk
94 A: honek arkumea ingo dik
95 IG: harek
96 A: aspaldiko partez errapea ukitu dik
97 (moztea edizioa)
98 IG: bueno hemen iogurrak ta mamik iten dituk ezta?
99 A: bai bai / hoixe hoixe egiten ditut
100 IG: heu bakarrik jarduten al haiz?
101 A: ez arreba ni ta / arreba / ni ta:: amak bi esku botaizkik
102 IG: bai ezta?
103 A: gu baino geiao eiten dik / betiko etxeko andre hoietakoa ta
104 IG: lehen bi hitz egin dizkiu amakin / ta ondiño fundamentu pixkat badik eh
105 A: bai:: joe gu baino gehio oaindik
106 IG: esan dik / txukun atera telebistako ta eztakit
107 A: bai bai / oaindik gu baino gehio / lo que pasa es qu ebakik (()) hemengo jendea ere
108 pixkat isun zamarra ere / isun xamarra / ta e:
109 IG: hori guren ere bai eh
110 A: ba:
111 IG: gure alderdin ta
112 A: leku guztitakoak
113 IG: hortan badakik zein dian brabuak? / bizkaitarrak
114 A: bai
115 IG: gure kamara hau dala bizkaiko
116 A: hoeik gaurko:
117 IG: txarrea ez eh: / baina diferente diferente
118 A: haur ez baina saltari egiten die

119 IG: pasako gea?
120 A: bai pasa ingo gatxiak
121 IG: jota jota hau al deu lantegia?
122 A: bai / lantegia hau dek hau
123 IG: urak eta pasa dituk?
124 A: bai
125 IG: (())
126 A: orain ikusiko diu non dauzkaken ta / benga
127 IG: benga / berrogeitahamar litro
128 A: aupa / suabe / apa:!
129 IG: ie: (barre)
130 A: ikustek hi! / hemen sasoia dakanak hi
131 IG: hi aitzak jota jota / hemen ia / esnia o mamia ein ze ezberditansun zeudek / bat behi
132 esniakin ezta? / iogurra
133 A: e: iogurra behi esniakin ta fermento laktikoakin // eta / mamia [ardi esneakin
134 IG: ardi esneakin]
135 A: bai
136 IG: ta gero gatzatua o?
137 A: gazta gatzatuakin gogortzeko // gogortzeko // ta hori izango huke alde / alde
138 inportanteena
139 IG: sei bat ordu ezta?
140 A: bai
141 IG: dana eiten / ta bota deun marmitaka horrekin
142 A: bai
143 IG: zenbat ateratzen dituk? / zenbat potoka? // eh zenbat potoka ateratzen?
144 A: beste bat e bota behar dik // hoi dek oain teknika gehiao hartu diu
145 IG: alegia larogehi bat litrokin
146 A: bai / larogehi / gero beste bat ere bazeok
147 IG: mila poto
148 A: horrekin bai bai mila poto ateako zintuzke gutxi gora behera
149 (moztuta edizioa)
150 IG(off): naturala dioen etiketa jarrita saltzen ditu jota jotak iogurrak et mamiak / nik
151 oraintxe eztaikit zer den naturala eta zer industrialak // baina Balerdi iogurrak ekoizten
152 dituen esnezalea ondo naturala dela eztago zalantzarik

153 IG: jota jota enkargau gogorra dek o?
 154 A: bai: hemen atzean daon honek / ba:i
 155 IG: enkargatu gogorra eh
 156 A: bai kontrola zorrotza zakak bai
 157 IG: hori
 158 A: hauek atzen jartzen dituk ta: erabat nola egin behar dan eh:
 159 IG: ikustetena dek / berua datorrela eh
 160 A: bai
 161 IG: iogurra bero berua
 162 A: bai bai bai / etorri behar dik // hotxe berrogeita:::hiru lau gradu hortan // bi hiru lau //
 163 banaka banaka ateratzen dituk
 164 IG: ta geo hau errepartorako pronto
 165 A: ez / hau likido zeok / hau egingo diu armairun sartu ta lau ordu eukiko ditu
 166 IG: bale
 167 A: lau ordu / kuajatu arte // ta gero etzeok saltzeik / egin behar dik hoztu hiru graduarte /
 168 ta orduan ya produktua preparatuta daukak
 169 IG: bueno jota jota hau martxan zioke
 170 A: bai
 171 IG: hemen gatzarie
 172 A: gatzaria bai gatzatua
 173 IG: bale / esnia nondik sartzen zaio?
 174 A: esnia hemendik sartzen zaiok / [mangera horretatik taka
 175 IG: mangera horretatik]
 176 A: ta hemen (()) botatzen zioke gatzatua eta etortzen da ya / preparatuta // listo
 177 IG: oain zigilua jarri
 178 A: bai / sellua jarri / fetxa jarri kaduzidadia / e:ta: / hori dek
 179 IG: bueno ordun jota jota [kajak bete
 180 A: kajak bete] ta alde egin behar diau itxi egingo zizkigukek eta
 181 IG: benga
 182 A: sartu
 183 IG: repartora goaz / hauek esaten duten bezela / beheko zulo horretara /// Arribe / Ataiio
 184 ta abar
 185 (moztuta edizioa)
 186 IG: egunon / sartzea bai? sartzea bai?

187 B: bai bai bai
188 IG: banatzailea aldatu (()) deau
189 B: a bai?
190 IG: bai gauza berria / iogurzale berria eh
191 B: ondo dao / ezta txarra aldaketa
192 A: hobe (barre)
193 IG: konforme al tzaudete o?
194 B: ba:i
195 IG: bai?
196 A: zerbitzioakin
197 IG: bale
198 B: bai / ta ganera beti parre pixkat eginarazten digu oseake
199 IG: bai?
200 B: bai
201 IG: ederki // asko saltzen al da o?
202 B: bai / ongi saltzen da
203 IG: jota jota errepartoa nun ibiltzen al zeate? / hemen Azkaraten hasi / ta etzekiat nundik
204 nora saltzezueo o komertzio
205 A: bai Azkarate / osea Azkaratetik hasi ta lehen esan dezun bezala zuloa zuloa ta gero
206 IG: Ataio / Ataio / Arribe
207 A: bai bai / Mari Teren dendan / gero Rosan dendara juango gatzik surtidoren / osea
208 bertako lekutan ta gero Iruñaraino / ta Donostiaño / se acabo
209 IG: denda txikitan ezta?
210 A: bai bai denda txikitan / grandes superficies esaten dana ez
211 (moztuta edizioa)
212 IG: egunon
213 A: egunon
214 IG: eguerdi on o:
215 A: bai / zoze esateatik ya garai hontan / ueno hemen gatzik
216 IG: bueno oan bukatu ta ze plan daukak?
217 A: oain bukatu ta pixkat gehiao
218 IG: bazkaldu
219 A: ordubatak aldera bazkaldu eta gero arratsalden / lehen lan batzuk hasi dizkiau hor //
220 gutxi gora behera egin dizkiau

- 221 IG: etxekolanak ezta?
- 222 A: bai ta atsalden pixkat / betetzen /betetzen segiko diau eh
- 223 IG: mendin ta ibiltzen al haiz?
- 224 A: mendin?
- 225 IG: mendin ta etzekiat // mendiko lanetan / ganauakin ta holakoik ez ezta?
- 226 A: ez ez ez nik eztakat holan ganau asko / ikusi dituzuena lehen bezala ta ba: / ez gure
- 227 lehen alea gutxi gera behera / produktu batzuk ein / haiek saldu ta:
- 228 IG: oso ondo
- 229 A: etekin pixkat ateratzen baldin badu hortatik bizi naiz
- 230 IG: bueno jota jota pozen nauk // eskerrik asko
- 231 A: bai
- 232 IG: etorri ezkeroztik gauza bat esaten deu / hik ikusi al dek pelikula / nola da? / zazpi:
- 233 andregai zazpi anaientzat? / siete novias pa siete hermanos
- 234 A: bua
- 235 IG: eh
- 236 A: eztet ikusi pelikula
- 237 IG: ez? ba ikusten badek // (()) hartuiak ba / hola izateituk ba eh: artzai amerikanok
- 238 holakoxea itxura
- 239 A: la hostia / modernizatuta eongo gaituk
- 240 IG: bizar rubio rubioakin ta eh:
- 241 A: bai bizarra / bakik bizarra:: ezteulako mozten
- 242 IG: hi ondo segi Mallua / Mallualde inguru hontan ta:
- 243 A: hemen segituko diau [lasai lasai
- 244 IG: eh] hori dek / oso ondo
- 245 A: benga
- 246 IG: bale eskerrik asko
- 247 A: bai / aio

HP3: Enrike Etxeberria, Gorbeia azken artzainetako bat

<https://www.youtube.com/watch?v=FmWSfCipBzs>

Ibon Gaztañazpi (IG) Zeanurira doa bertako azken artzainetako bati (A) elkarrizketa egitera. Baserrira iristean, artzaina eta bere emaztea (B) ageri dira sarreran. Hirurek batera apur bat hitz egin ondoren Gorbeia doaz artzainaren korta ikustera.

1 IG: Arratiako txekorrak / nola bukatzen da esaera zaharra: / txikerrak baina gogorrak
2 ezta / ba al dakizue nora noan gaur? / ba Arratia bailarara / hain zuzen ere / Zeanurira /
3 Zeanira bertakoek dioten moduan / Enrike Etxeberria artzaina zain daukagu / txekorrik
4 ez du / baina Gorbea azpiko larre zoragarrietan artaldeak bai / haren euskerea ta haren
5 berbak entzuteko amorratzen nao
6 (moztuta edizioa)
7 IG: Enrike / egun on
8 A: egun on
9 IG: ze martxa?
10 A: bueno / hemen nao / hemen gabiz hi ba ia / hemekoa in da gero ia Gorbealdera
11 igoten dogun eh
12 IG: eguraldi edarra dakau behintzat
13 A: edarra edarra / hobea ezin lei
14 IG: Lezartza baserria / ezta?
15 A: bai
16 IG: ederki / eguzkimore / dotore batez babestua
17 A: bueno bai
18 IG: urtero jartzen al dezue o?
19 A: ez / urteak dekoz hemen ya eh / oin dala zenbat urte / bost edo sei edo zazpi edo
20 IG: Maria Begoña egun on eh:
21 B: bueno
22 IG: ze zemoduz gea?
23 B: elegante elegante
24 IG: larogitahiru urte
25 B: [larogitahiru
26 A: larogitahiru]
27 IG larogituhiru urte
28 B: gerrea be ikusi giñun guk / gerrea be
29 A: gerrea
30 IG: gerra ebai eh
31 B: bai
32 IG: kontu kaskarra dia hoiek eh
33 B: (()) txarto / txarto ibili giñan
34 IG: earki

- 35 A: lehengo bizi / lehenengo bizi
- 36 IG: orduan gerra baina han hemen bazpako pakia daukazue hemen
- 37 B: hemen bake itzela bai / bakea / bakea / ta bizie / horixe eskatuten gindun aldi baten
- 38 gerra denporan bai
- 39 IG: ardik ikustera goazi gora
- 40 B: bai klaro ardiek ikusten
- 41 IG: zemoduzko artaldea daka?
- 42 B: hara han hango (()) zati batzuk ta hemen este zati batzuk
- 43 IG: bai
- 44 B: leku leku askotan honek (()) / hori leku askotan dabiz
- 45 IG: oso ondo
- 46 B: bai honek bai
- 47 IG: earki ba
- 48 B: hombre
- 49 IG: bueno ba egun ona pasa eh
- 50 B: bai igual
- 51 IG: holaxe segi denbora askuan
- 52 B: hori hori bai
- 53 IG: eh holako umoriakin
- 54 B: bai (barre) / ezta izengo fazil luzaro biziten
- 55 IG: bueno hori ezta jakiten
- 56 B: fazil ezta izengo
- 57 IG: hori bueno
- 58 B: asko gure edadeko asko joan dire / asko
- 59 IG: bueno baino juan danok juango gea
- 60 B: bai
- 61 A: hori hori
- 62 IG: lehentxio o beranduxeao baino danok juango gea ta
- 63 B: bai danak
- 64 A: eroan egingosku
- 65 IG: eroan lehentxio o beranduxeo / baina inork ezta eskaporik hortik eh / hortik eztao
- 66 eskaporik
- 67 A: (()) hori dao / danak pasa behar deure
- 68 B: eztao eskaporik

69 IG: bueno Enrike / ikusiko al deu atzeko korta o

70 A: bale

71 IG: gero goraldea juango al gea eh

72 A: goazen

73 IG: oso ondo /// bueno Maria Begoña / ondo segi eh

74 B: bueno bai bueno / bai

75 (moztuta edizioa)

76 IG: ofiziyua / artzai ofiziyua / noiz ikasi zenun nola ikasi zenun? / Enrike

77 A: bueno ba nik ikisi nuan ba:: aitegaz / aiteaz hamalau urtearte ibili nintzen ta: / ba

78 orduen eskolan ibiltan zan ta hemen barrioko eskolara / ta hamalau urteaz itzi ta gero ya

79 joa nintzen Gorbeia

80 IG: artzai

81 A: ba ba bai

82 IG: eta zu goran eote al tzea? / edo beheran ta gora

83 A: bueno ni nabil neguan ibiltan nazi gon ta:: / gozean igoten badot ba iguerdikoan edo

84 arratsalde jatsi

85 IG: eta udaran?

86 A: udan be / udan eon naz hilabetea goien

87 (moztuta edizioa)

88 A: etzan etzan! / e:tzan:!/ (()) eztu entzuten eta? / etzon: etzon:!/ etzon hor! /etzon hai!

89 /// horrego

90 IG: ze Enrike /// azkar asko egin ditu lanak eh

91 A: bai bai bai / horrek gu baino agilago daola eh

92 IG: ondo obeditze al dizu txakurrak?

93 A: ba ba bai

94 IG: zenbat urte ditu?

95 A: ba lau bost urte

96 IG: hori erraminta earra lanerako eh

97 A: bai hori bai /// hori barik ezin lei banakako ((()) egin ondo eh

98 IG: zuek / zuentzako txakurra da / zuen::

99 A: bai txakurra da gure::

100 IG: zuen erraminta ezta?

101 A: hori / erraminta edo (()) edo (())

102 (moztuta edizioa)

103 A: areu!
104 IG: ze Enrike!
105 A: hara!
106 IG: bueno ze juango gea goraldera edo:
107 A: bai
108 IG: gurdi zahar edarra dakazu
109 A: gurdi zaharra baina ba badabil eh
110 IG: ederki / hik badakik ze teoria daukaten / Euskal Herrin eztaola itxurazko / artzainik /
111 o baserririk / Land Roverrik gabe
112 A: (barre) gaur gehienak deko // holao trasto zaharrak
113 IG: gogorrek eh
114 A: oandik gogorraoak bai eh / honek urte asko deko honek
115 IG: ederki / bueno atzen sartuko naiz eh:
116 A: bale / bale
117 IG: zenbat artzai geratze zarete / eh:: / hemen Gorbeako inguru hontan / Arratiako
118 inguru hontan?
119 A: bueno eh ba hemen ya asko ez gaoz eh / hemen konteuk gara ya eh / zenbet eongo
120 gara guztire /// gitxi / hona erdia probetxu daukozenak badaoz baina // honan da
121 txabolan ta gordetan eoteko: / ba ezebez hemen nao neu bakarrik /// aurten / bueno
122 aurten ta urterokoak / astea egiten / hemen Gorbei guztien /// nao hemen alderdien ta
123 gero Orozko partean beste bat eongo da: / besterik eztao
124 IG: hiru lau artzain?
125 A: bueno::! /// bai bai hiru lau hiru lau holan
126 IG: garai baten zenbat ezagutu zenitun?
127 A: ba: ba garai baten asko // bueno: / garai baten / hemen eon ziran /// eh: entre Orozko
128 ta Zeanuri ta Ubidea ta arabarrak bebai / ezta ba: / berrogei o gehao igual bai eh
129 IG (off): hamabost orduko abiadura pasa gabe igo gara Pagomakurretik gora Enrikeren
130 txabolara // edo hobeto esanda Enrikeren gaztelura eta bere erresumara // hogeitabat
131 garren menedan presaka eta estresatuta bizi garela? // ez behintzat Arratiako lur puxka
132 honetan
133 (moztuta edizioa)
134 IG: Enrike!
135 A: aber
136 IG: hau da parajea hau

137 A: paraje sanoa
 138 IG: eh
 139 A: sanoa da
 140 IG: danak ikusten dia gaur eguraldi garbia ezto baina
 141 A: ez / garbio egon balitz hobeto ikusiko zan baina / dao apur bat laino dao handik
 142 IG: lainoa ta esan didazu gaur gauean trumoiak joko daola ezta?
 143 A: bai / gaba dator trumoi handik eskumatik ikusten dozu oin agertukeran // hori euri
 144 lainoa dator eh: trumoi
 145 IG: zuek hemen non beste denbora / meterologia be / eguraldiari ta:
 146 A: apur bat badakit / apur bat arrez / baina apur bat igerten dou ez / beti ez baie
 147 IG: eguraldi txarra den garaian / hemen euria ta / kaskabarra ta: elurra
 148 A: bai danerik ikusi da eh /hemen inoz o: / neguan igual hemen lo iten parau / goizean
 149 altxau ta eh: atea ezin / bueno guk zabaldu esaten dogu / zuk ireki esango dozu ez?
 150 IG: iriki edo zabaldu berdin dao
 151 A: edurra honapea
 152 IG: bai eh?
 153 A: Ezin indar egin ta hor ibili ta ezta zabaltzen eh
 154 IG: ikusiko al deu o?
 155 A: benga bai
 156 IG: hotela ikusiko al deu
 157 A: benga goazen
 158 IG: Lur
 159 A: etorri
 160 IG: zer daukazu / giltzatuta?
 161 A: bai
 162 IG: bai ezta? / lapurrik ta ibiltzen al dia Enrike?
 163 A: bai // inoz in dostie / in dostie // hau harrek in dostien // tak atera / apurtu / atera
 164 IG: bai
 165 A: han bestaldean besta bat
 166 IG: leihua
 167 A: leihua
 168 IG: bai eh
 169 A: labiek eroan zoztien ta ba: / telebisio zahar bat euki nuan / ezoan balio baina eroan
 170 eubean // ze

171 IG: ta hemendik behera telebisioa jeisten bakarrik lantegi ederra hartu zuen
172 A: bueno ekarriko euen eh / beikulon bat /// bueno::
173 IG: aurrea
174 A: barrura
175 (moztuta edizioa)
176 IG: Enrike baserritan ta grabatzera juten garen bakoitzen beti beti zerbait ateratzen
177 digue // ohitura da
178 A: eske behar da apur bat
179 IG: kanpotik datorrenai // beti zerbait ematen digue
180 A: hori hori hori behar da ze askok egiten dauena / ze kasurik bez
181 IG: itxura
182 A: itxura txarra da hori
183 IG: kanpotik datorrena hartzeko
184 A: apur bat errezibimentua egin behar da pertsonari
185 IG: Enrike hemen txakurra bakarrik ez / beste lagun bat badakazu hor
186 A: hori txakurra ona da / baina hori bere laguntzaile ona da eh
187 IG: irratia ezta?
188 A: ze horrek ipinten dozu musika ta / ta bueno jo ta (()) hor // horreaz alegrau iten zara /
189 hemen bakarrik triste triste ta barbarik egin barik inogaz ta horregaz
190 IG: musika eukitze al dezu?
191 A: musikia / bua: a tope
192 IG: bai?
193 A: radio Arrate / diario
194 IG: Arrate eukitzezu?
195 A: bai
196 IG: Bernardo ta konpañia
197 A: hori Bernardo ta: bo:
198 IG: hor bai trikitixak mejikanak ta [dan
199 A: danerik] eh: neri asko gustaten iata hori eh / Arrate / bo:
200 IG: bueno Enrike ba ezerrez eskerrik asko
201 A: bueno eztao zegaitik
202 IG: topa
203 A: ta hurrengoan ekarri asko
204 IG: ederki / ta holaxe segi dezagula urte askoan

205 A: bardin
206 (moztuta edizioa)
207 IG (off): ta halako ikuskizunaren aurrean nik zer nahi duzue ba esatea / ba hitzak
208 alperrik daudenean hobea dela isil isilik geratzea eta Dilanek abestu bezala / haizeari
209 erantzunak eskatzea // eztakit nik jainkorik baden o ez den baina baldin bada hemen
210 nonbaiten behar du

1

7.4 ERANSKINAK 4: AZPIMARRA SAIOAREN TRANSKRIPZIOAK

AZP1: Euskararen osasunari nota jarri diogu Azpimarran

<https://www.eitb.eus/eu/telebista/programak/azpimarra/bideoak/oso/4207728/bideoa-euskararen-osasunari-nota-jarri-diogu-azpimarran/>

Maddalen Iriartek (MI) Paul Bilbao (A) Kontseiluko kidea elkarrizketatzen du, euskararen osasun eta egoeraren gaineko galderak eginez.

1. zatia: 0:00 – 4:25
2. zatia: 7:28 – 9:48
3. zatia: 14:28 – 17:16

- 1 MI: kurtsoarean amaieran gaude ta ez dakit euskararen osasuna edo euskararen egoera /
- 2 eh kurtsoka neurtu daitekeen baina kurtsoka neurtzen ditugu hainbat gauza / eta
- 3 kurtsoka jartzen diogu nota gure ikasleei / eta kurtsoka egiten dira hainbat gauza / eta
- 4 guk euskaraz egunero egin dugun Azpimarra honetan / euskarari berari ere tarte ugari
- 5 egin diogu eta ikuspuntu ezberdinetatik azterketa ezberdinak / ikerketa ezberdinak /
- 6 zuen etxeraino ekarri nahi izan ditugu eta azken egun honetan ere / nolabaiteko
- 7 hausnarketa egin nahi izan dugu hizkuntza honen inguruan / eta e:uskararen ibai zabal
- 8 honetara biltzen diren gai guzti hauei buruz hitz egiteko ba kontseiluko idazkari nagusia
- 9 / Paul Bilbao // ekarri dugu
- 10 A: arratsalde on Maialen
- 11 MI: Bilbao jauna arratsalde on / konturatu zera Bilbao esan detela
- 12 A: bai bai bai ta eskertzekoa da / eskertzekoa da noiztik behin gogoratzea
- 13 MI: ibaiarena ere aipatu dudala
- 14 A: bai bai baina modu sinbolikoan
- 15 MI: baina ya modu [sinbolikoan
- 16 A: metaforikoan]
- 17 MI: sinboliko eta metaforikoan izan dela eta behingoz zure izena oso ongi esan dudala
- 18 A: ederto
- 19 MI: milesker gurekin izateagatik ta arratsalde on
- 20 A: plazera da

21 MI: esan dut eh / ez dakidala kurtso amaiera // momentu egokia dan / bada nolabait hola
22 balantze txikiak egiteko modukoa / lehengo batean unibertsitateko irakasleekin hizketan
23 ari nintzela eh:: // bueno / esan zuten beraien ustez datozen urteak gogorrak latzak
24 izango direla euskararentzat /// horrela jaso nuen datua /// eh:: UEMAK hogeitabost urte
25 egin dituela eta klusterrak egin duen ikerketan ikusi dugu / arnas guneetan behera egin
26 duela / baina era berean ikusi dugu / herri erdaldunetan euskaldun gehiago dagoela /
27 beraz hor ez dakit oreka non geratu dan // orduan badira sintoma ezberdinak / gauza
28 ezberdinak / Nafarroara juango gera / juango gera beste leku batzuetara euskeraren
29 egoera aztertzerako baino zuk nola ikuste dezu botila momentu honetan bi mila ta
30 hamaseiko uztaileen lehenengo honetan?

31 A: bai nik beti diñot / kontua dala botila hori bete bete egin behar dela / askotan denbora
32 gehiegi ematen dugu ea botila erdi hutsirik edo erdi beterik dagoen eztabaidatzen ta nik
33 uste kontua dala botila bete egin behar dela / ta klaro botila betetzeko hainbat modutara
34 egin daiteke / tantaz tanta bete edo iturri baten azpian jarri eta benetan botila hori ahalik
35 eta arinen bete /// aipatu dituzun bi elementuetan / egia da egia da nik uste dut
36 badagoela kezka bi arnaguneetan / arnaguneak dira errealki euskaraz bizi diren
37 guneak eta horiek nahita ezkoak dira hizkuntza baten berreskuratze prozeserako // eta
38 hor egia da datuak kezkarriak direla / gero eta erdaldunagoak direlako arnaguneak /
39 eta bestea badaka bere alde positiboa / hirigune erdalduna gero eta euskaldunagoak
40 direla / baina portzentajeei erreparatzen badiegu oraindik ez da

41 MI: ez da egoera orekatu bat beraz

42 A: ez / erdaldunegiak dira eta ba hor azkenean kopurutan / bueno kopuru majoak izan
43 daitezke baina portzentajeetan ez hainbeste / orduan egia da hor ere euskal eledun
44 gehiago behar da benetan euskaraz biziko diren pertsona hoiek / hautu hoiek
45 askatasunez egingo badute

46 MI: em:: / bi mila eta hamaseigarreneko / Donostia bi mila eta hamaseigarreneko: eh: /
47 ekitaldien barruan eta egingo diren ikerketa eta eskaintzen barruan hizkuntza
48 eskubideak bermatzeko protokoloa lantzen ari zarete / protokolo hortan bada kontu bat
49 irakurri dudana eta interesa ean didana eh:: / hizkuntzei buruzko legedien ezaugarri
50 komun bat da hizkuntzak normalean gehiago lantzen direla ikuspuntu politiko batetik /
51 hitzun guztien eskubideen errespetuaren ikuspegitik baino // hori da eh: / azpimarratu
52 duzuen gauzetako bat eta jasotzen duen gauzetako bat eta / eh atentzioa eman dit

53 A: bai azken finean askotan ahaztu egiten dugu hizkuntzen artean hitzun / hizkuntzen
54 atzean hitzunak daudela / hizkuntzak ez dira ezer / ez dira museoko pieza / hitzunak

55 daude orduan eh: / hitzunez hitz egin behar dugu eta hitzunez hitz egiten dugunean hitz
56 egin behar dugu hizkuntza eskubideez / askotan esaten da hizkuntza ez dela
57 politikarekin nahastu behar / nik beti esan izan dut hizkuntza politika politika dela / gure
58 bizitzan dana da politika / baina beste kontu bat da non jartzen ditugun parametroetan
59 eta horrexegatik proiektu honekin / hizkuntz eskubideak bermatzeko protokolo horrekin
60 guk zentroan hiztunak jarriko ditugu / hiztunak modu indibidualean / baina hiztunak
61 noski modu kolektiboan

62 MI: m:: / seguraski hiztunak modu kolektiboan / erdigune hortan jarritz / agian hiztunak
63 beraiek agian gizartea bera izan daiteke neurri politiko gehiago eskatu ditzakeena: / eta:
64 eta bueno ba:: / eh: hizkuntzaren inguruko erabakiak hartzen dituztenei eskaera
65 handiagoa egingo dietena? / izan daiteke honelakoren bat?

66 (2. zatia)

67 MI: bueno lehendakariari dagokionez oraindik ez ditu danak ezagutzen baina /
68 ezagutzen ditugun guztiak eh:: // elebidunak izango dira / bai Idoia Mendia / bai Iñigo
69 Urkullu / bai eh: Arnaldo Otegi // eztaikit zein izango dan Partido Popularrekoa / ez
70 dakigu zein izango den Podemos eh: // ahal dugukoa / baina tira hoiek behintzat
71 elebidunak ta gero ikusiko dugu zerrendak nola diren

72 A: bestea da praxia / ez da nahiko elebiduna izatea / ta gero azken finean askotan
73 entzuten dugu ez / euskarari prestigioa eman behar zaiola // nola ematen zaio prestigioa?
74 / ba kasu honetan / autonomia erkidegoko lehendakari batek euskara lehenesten duenean
75 // orduan benetan herritarrek / herritar: xumeek ikusiko dugu euskarak baduela
76 garrantzia / ez dela ornamentuz erabiltzen dugun zerbait / horrexegatik nik uste dut bai
77 e:: / hautagaien hizkuntzari begira / bai eta erabilerari ere / euskarari lehentasuna ematea
78 / eta abar ta abar / ta berriz ere lotsik gabe ta askotan agian erdaldunen elebakarra ohartu
79 behar da zerbait galdu egiten duela / hori ere ez da txarra / hori ere bada modu bat / izan
80 daiteke motibazio bat / pertsona bat euskarara ekartzeko / orduan eh:: // iruditzen zaigu
81 bi elementu hoeiekin ta gero hirugarrena / euskarak ea zentralitatea hartzen duen
82 kanpainan // hizkuntza politikak ea zentralitatea hartzen duen // nik badakat kezka /
83 lehen esan didazu / ikasturte balorazio / nik badakat kezka euskara gero ta atzerago ari
84 dela geratzen hainbat eztabaidatan ta horrek kezkatzen gaitu // azken finean

85 MI: adibidez ze eztabaidatan diozu?

86 A: bueno ba hor eh::

87 MI: estatuaren ingurukoetan::

88 A: estatuaren ingurukoetan: / etabar etabar / badirudi orain euskararen gaia m::

89 MI: beraz esaten denean / euskalduna izango da edo ez da izango // ta ba bai izan
90 daiteke eta honelako [premisak egiten direnean
91 A: klaro edo itxaron] behardugu ez dakit ze / ze ze puntu heldu arte / eta orduan ekingo
92 diogu gure herriaren berresku / berreuskalduntzeari / bueno ni orain dela gutxi
93 Holandan egon naiz / eta hango eragileek esan zidaten / beraiek orain dela ehun urte
94 beraien independentzia eskuratu zuten ta momentu horretan bertan hizkuntza zainketa
95 berezirako gelara sartu zuten / eta ehun urte darama zainketa bereziko gelan / orduan
96 iruditzen zait gai hoiek ere jarri behar direla erdigunean / gainera askota lotzen dalako
97 ikuspegi identitario etabar etabar / ez ez nik hizkuntzaz hitz egiten dudanean / (())
98 eskubideez ari naiz / justizia sozialaz ari naiz / alegia bestelako gizarte eredu bat eraiki
99 behar badugu / hortaz hizkuntz eskubideek zentralitatea hartu behar dute / enago
100 bakarrik identitatea / halako elementuez / beste hoiek ere kokatu behar dira / benetan
101 gizarte eredu berri bat eraikiko badugu
102 (3. zatia)
103 MI: zer egin behar dezu udaran / Paul Bilbao?
104 A: ba udaran eh: / ba hurrengo hilabete osoa protokoloarekin esan bezala eh: /
105 ekarpenak jaso eta jaso egiten ari gara eta gu prest utzi behar dugu batzorde zientifikoari
106 bidaltzeko / eta bueno abuztuan espero dezagun oporraldia hartzea eta toki lasai batera
107 joatea
108 MI: lasai lasai zauden bitartean / erronka berriak buruan eraiki ibiliko dituzun /
109 aldundiaren euskalduntzea: / beste zenbait kontu ere bai: / azpimarratu dizkidazu
110 nagusienak
111 A: bueno ba nik uste hurrengo: hurrengo ikasturtean erronka nagusienak eako
112 auteskundeak izango direla eta / gu ya lanean hasiko gara / alderdiko / alderdiekin
113 etabar lehen aipatu ditugun kontuengatik // lan mundua euskalduntzeari begira hor
114 badaukagu euskaragileak / enpresa euskaldun hoiengatik batzordea / hor ere urrats batzuk
115 egingo ditugu / saiatzen ari gara sindikalgiarekin ere esperientzia pilatuta adierazten
116 // eh: eremu sozioekonomiko askotan ahaztu egiten dugulako ta gure bultzaren zatirik
117 handiena / lanean edo besteen lanak hartzen edo jasotzen dugulako / orduan pues hor
118 badaukagu eh:
119 MI: ta hor oso harreman handia:: eh:: / sortzen delako
120 A: bai bai bai bai sortzen dugu langile bezala / [kontsumitzaile bezala
121 MI: kontsumitzaile bezala]
122 A: gehiago subjektu ezberdinak bezala

123 MI: hau da erosketak egitera joaten geranean
124 A: esaterako
125 MI: ta kajatik pasatzen geranean euskaraz hitz egitea
126 A: edo kafe bat hartzen dugunean
127 MI: edo kafe bat hartzen dugunean
128 (barre)
129 MI: behin hartu nuen bat eta:
130 A: horrexegatik horrexegatik diñot
131 (barre)
132 A: eta bueno hor daude erronka nagusiak gehi esandakoa / ba auteskundeak ere
133 baditugu / Nafarroan ere iruditzen zaigu jarraitu behar dugula eragiten / eh hurrengo
134 urtean berriz ere matrikulazio kanpaina egongo da / lortu behar dugu legeak ezarri zuen
135 eremu ez euskaldun horretan / harik eta ume gehien matrikulatzea euskarazko
136 ereductara / alegia lanik ez zaigu falta ta bueno horretarako indarra hartu behar da ta
137 ezpada udan pare bat aste gitxienik / lasai hartu eta indarberritu
138 MI: ezinbestekoa da Paul Bilbao / ezinbestekoa / ez dago / behar beharrezkoa da
139 A: oinarrizko eskubidea ere bada
140 MI: oinarrizko eskubidea ere bada dudarik gabe ta gainera tarteka azpimarrara etorri
141 beharko da
142 A: ta plazer handiz / ta gainera ohorea azken saiora etortzea
143 MI: ba asko pozten gara // ba badakizu udako:: / abestiez ari garela apur bat uda giroa
144 eman nahian gure saioari / zuk ze aukeratuko zenuke?
145 A: ba gaur eh: asteburua dela kontuan hartuta / San Pedron ta hainbat tokitan erromeriak
146 / ba orain dela urte asko ni gazteagoa nintzenean / hor eh modan egon zan udan ez dot
147 gogoratzen ondo / nik emostaizuz musutxuek zan o eztot gogoratzen abestiaren zera
148 zein zan Gozategina / bueno ba horrek oso oroitzapen onak ekartzen dizkidala jaigiroa /
149 uda / ba agian hori egin beharko [dugu hurrengo asteetan
150 MI: badakizu zenbat urte dituen kantak?
151 A: hogeit bat bai
152 MI: ze gazte ta ze guapo ginen / orduan ere / [orduan ere
153 A: orduan ere] horixe / orduan ere
154 MI: Paul Bilbao / asko estimatzen dizut azken saio honetara etorri izana: / hausnarketa
155 hauek gure mahai gainera ekarri izana:: // premiazkoak direlako / behar beharrezkoak
156 direlako etorri berriz

- 157 A: plazera izango da
158 MI: eta zuretzako bi musutxu eta musutxuek uda guztirako
159 A: esker mila

AZP2: Arnaldo Otegi 'Azpimarra+' saioan egindako elkarrizketa

<https://www.eitb.eus/eu/telebista/programak/azpimarra/bideoak/osoak/3999830/bideoa-arnaldo-otegiri-azpimarra-saioan-egindako-elkarrizketa/>

Maddalen Iriartek (MI) Sortuko kidea den Arnaldo Otegi (A) politikaria elkarrizketatzen du, Euskal Herriaren egoera politikoari buruzko galderak eginez.

1. zatia: 0:00 – 4:10
2. zatia: 25:10 – 29:44
3. zatia: 50:50 – 52:19

- 1 MI: esan bezala Arnaldo Otegi dagoeneko Azpimarraren sofa gorrian jesarrita / Arnaldo
2 Otegi / gabon eta milesker Azpimarrara etortzeagatik
3 A: zuei gonbidapena egiteagatik
4 MI: eh:: pentsatzen hasita / zail egiten zitzaidan pentsatzea Azpimarran / hainbeste
5 Azpimarra egin ditugun Azpimarra honetan etzarela sekula egon / baina errealitatea
6 horrelaxe da / sei urte terdi eta gero ba hor daukagu lehenengoa
7 A: espirituan egon naiz / kartzelatik ikusten nun beraz ispirituan egon naiz
8 MI: ispirituan egon zara
9 A: bai
10 IM: Arnaldo Otegi / politikari bezala sartu zinen / sartu zintuzten gartzelara eta
11 Logroñoako kartzelatik atera eta Elgoibarren atera berehala esan zenuen politikari bezela
12 irten zinela gartzelatik / ez dakit edozein kasutan / urte hauetan guztietan eh: /
13 konbintzimendu guztiak / zure hausnarketa guztiak berean mantendu diren
14 A: bai bueno beti:: egiten dituzu eboluzioak eta aldaketak ez / eta normala da / niri
15 beldurra ematen didate:: hainbat jende: sekulan zalantzarik ez dutenak gehien ematen
16 dute beldurra ez/ baina esan dezaket eta esaten nuen / ta horrela aipatu atera nintzen ez /
17 ni euskaldun bezela sartu ninduten / euskaldun bezela atera naiz // independentista sutsu
18 bezela sartu ninduten ta independentistagoa atera naiz // ezkerreko bezela / sartu

19 ninduten / ta ezkerretik eh:/ ta ezkerreko bezela atera naiz / ta beraz nire
20 konbentzimenduak / esan dezagun ba bultzada bat euki dutela barruan ez?/ norbaitzuk
21 pentsatzen baldin bazuten kartzelak bigundu:: egingo zituztela nire pentsamoldeak eta
22 nire printzipioak / ba guztiz alderantzizkoa izan da
23 MI: eta kartzelara sartu zintuztenean zeneukan alaba txiki bat hamabi hamahiru urte
24 bueltan zituena / seme gazte bat / orain ere gaztea dena
25 A: bai
26 IM: baina gaztea
27 A: bai
28 IM: zeneukan ama bizirik
29 A: bai
30 IM: amaginarreba bizirik
31 A: bai
32 IM: eta sei urtez hau guztia sostengatu duen bikote bat ere izan duzu
33 A: bai
34 IM: baduzu / eta eztaikit honek pertsonalki ze nolako aldaketa sortzen duen
35 A: betidanik: / beitu eh:: /// asko irakurri dut kartzelan eta: hainbat politikarien biografia
36 irakurtzen duzunean / beti egia da mundu guztiak botatzen duela faltan familiari sort /
37 eta sor zaizkion denborak ez / eta guri gertatu zaigu / ta niri azkenean hamalau urte
38 pasatu ditut kartzelan / eta:: / beti esan dut batzutan omenaldiak guri egiten dizkigutela
39 baina benetako omenaldia / gure familiak merezi dutela ez / eta egia da bizitza pasatzen
40 dela: / nik hamalau urte / bizitza horren hamalau urteak barruan pasatu ditut / baina
41 bueno ni beti izan naiz baikorra / beti saiatu naiz gauzak irribarre batekin begiratzen
42 eta:: nik konfesatu behar dut / familia handi bat daukatela / eta beraiei esker naizela
43 naizena ez
44 MI: kartzelatik atera eta Elgoibarren: jendeaurrean aritu zinen hartan esan zenuen /
45 komentatu zizutela / bueno gauzak apaldu ote ziren // baina etzeniola pinta hartzen /
46 egunak pasa ahala iruditzen zaizu komentatu zizuten hura egia dala / gauzak apur bat
47 apaldu egin direla Euskal Herrian / gauzak aldatu egin direla Euskal Herrian
48 A: nik esango nuke / animo estado bat badaola ez / nahiko orokorrea hartuta // eta:
49 animo estado horrek / ba:: apaldurako itxura ematen duela ez // baina nik ez dut sinisten
50 herri honetan // askatasunaren egarriak ito direnik // ez dut sinisten herri honetan ez
51 daudela indar et energia nahikorik gizarte edo jendarte aurreratu bat eraikitzeke eta
52 berdintasunean oinarrituta:: eraikitzeke // nik uste dut behar dela:: / bidea eman

53 sentimendu guzti hoiei eta nahi guzti hoiei / eta nik uste dut eh:: / herri honek behar dula
54 // zintzoki egin erreflexio sakon bat / herri honek behar du ispiluaren aurrean jarri //
55 herri honek azterketa zorrotz bat behar du / eta: herri honek behar du baikortasunez
56 begiratzea etorkizuna / eta nik uste dut hori egiten baldin badugu eta jendeari erakusten
57 badiogu bide eraginkor bat eta egingarri bat // piztuko dela energia / herri honek ez du
58 galdu bere autokontzientzia / eta herri honek beti jakin izan du egoera zailetatik
59 ateratzen eta aterako dela oraingoan ere

60 (2. zatia)

61 MI: krisi ekonomikoa oso larria izan da / Euskal Herriko milaka gizon emakumek
62 pairatu dute / ta zuk onartzen duzu / ez duzuela jaki horri erantzun bat ematen /// eh:
63 batzuk diote / pixkanaka pixkanaka hortik ateratzen ari garela / baina beste iritzi batzuk
64 diote atzeraldi berri baten aurrean egon gaitezke

65 A: hori da

66 MI: eta kontua da / egon ba / egon baldin bagaitezke ezker abertzaleak ze proposamen
67 egiten du / orain bai orain eh:: /// konturatuta aurrekoan ez duela nahikoa egin / krisi
68 ekonomiko baten aurretik ateratzeko

69 A: nik uste dut guk arazo bat euki genuela bere garaian / eta arazoa izan zen guk agenda
70 bat geneukala / gatazka gainditzeko // gure lehentasuna zela gatazkaren ondorioak
71 gainditzea baina bide erdian krisi ekonomikoa sartu zen /// eta orduan jendearen eta
72 jendartearen lehentasunak aldatu egin ziren / baina guk jarraitu genuen gure agendarekin
73 eta beraz guk geneukan agenda bat / baina herriak beste agenda bat zeukan eta herri hau
74 aldatu nahi dugunak agenda herriarekin egin behar dugu / herriarekin batera / ta beraz
75 nik uste hor akatsa

76 IM: instituzioetan eta instituzioetatik kanpo

77 A: hori da / akatsa egin genuen // bigarrenik / instituzioetan / eh:: gauza kurioso bat
78 gertatu zitzaigun / ezker abertzalea historikoki adibidez egon da instituzioekiko
79 nolabaiteko distantzia markatzen // eta justuki jendea hasi zanean instituzioetatik
80 nolabait ere mesfidantza bat hedatzen jendearen artean / guri tokatu zitzaigun kudeaketa
81 izugarria egiteko aukera bat eta botere instituzional izugarria / eta nolabait ere
82 kontrajarriko bidea eh egin dugu / eta horretan beste gauza batean tronpatu ginela uste
83 dut / eta da jendeari esan behar zaio / europar batasunean kapitalismoan eh:: / estado
84 españolean / eh: instituzioek badutela margen murrizta gauzak aldatzeko / eta nik beti
85 jartzen dut Roosevelten adibide bat / sindikatoekin biltzen zenean / Rooseveltek beti
86 esaten zun / ados nago zuekin / orain atera kanpora ta behartu hori egitera / zergatik

87 bestela nik ezin dut egin / hortan nik uste dut ere // eh: ez dugula ongi neurtu hori ez /
88 ordun krisi ekonomikoaren inguruan

89 MI: ez duzuela ongi neurtu / sindikatuekiko harremana / sindikatuekin [(())] behar zena
90 A: esan nahi dut / uste izan dugula / eta baita ere uste dut eh: / badaudela sektoreak
91 Euskal Herrian bueno munduan zehar ere / baina Euskal Herrian ere / uste dutenak
92 instituzioak atajo bat direnak / hau da zuk herrian lortu ez duzuna instituzioetatik egin
93 daitekela / badakazu boletin ofizial bat eta esaten duzu / orain eh: zaborrak bilduko dira
94 horrela / baina horrek ez du horrela funtzionatzen // horrek funtzionatzen du aldrebes //
95 jendea kontzientziazten denean eta urratsak ematen duenean eta printzipioak aldatzen
96 duenean / zu posible duzu hori egitea instituzioetan / instituzioetan hori bakarrik egiten
97 baduzu / tronpatuko zea ta tronpatu ginen / krisi ekonomikoarekin gauza bera gertatzen
98 da // bueno nik entzun det adibidez EAJko Urkullu lehendakaria esatea bere
99 programaren ehuneko laurogeitahamarra kunplitu dutela / ongi / oso ongi / beraz
100 programa horrek ez du balio / zeren eta hemen prekaritateak jarraitzen du / hemen
101 langabeziak jarraitzen du / ta zuk dakazu programa bat ez dut esango ehunetik ehunean
102 ez duela funtzionatzen / baina estrategikoki edo estrukturaliki funtzionatzen ez duena /
103 ordun jendeari esan behar zaiona da egia ta esan behar zaiona da / hamen estafa handi
104 bat egon da hemen krisi oso teledirigitua egon da / hemen krisitik batzuk aberatsago
105 atera dira / hemen krisitik lan baldintzak askoz mugatuagoak dira / hemen prekaritatea
106 askoz ere handiagoa da / hemen esaten da orain aterako garela mirari batekin / eta
107 indikadore ekonomikoek munduan esaten dutena da agian / agian ez gaudela krisitik
108 ateratzen baizik eta krisi berri bat etorriko dela / zein da gure arazoa / bueno ezta gure
109 arazoa / beti esaten digutena / zuek bakarrik albiste txarrak ematen dituzue / ta hori da /
110 orain komunikatzai komunikadoreak oso modan daudenez esaten dute / zuk ezin duzu
111 bakarrik eh:: albiste txarrak eman

112 MI: bueno txarrak ez baina beste era batera

113 A: nik egia esango det / pentsatzen dudana / sentitzen dut / nik ez dut gezurrik esango

114 MI: edozein kasutan

115 A: nik uste dut krisi poli ekonomiko berri baten atarian egon gaitzekela eta beraz /
116 lehenengotik oso gaizki atera gera / ba eske bigarretetik gaizki aterako gara / ta horri
117 gehitzen baldin badiogu momentu honetan / kapitalismoak eta egungo sistemak ez duela
118 bakarrik bizi baldintzak laboralak ekonomikoak eta arriskuan jartzen / eske planetaren
119 bizitza eta gure giza espeziearen bizitza arriskuan jartzen duenean / ba jendeari esan
120 behar zaio / aizu / ni gauza / guk gauzak honela ikusten ditugu / zerbait egin behar degu

121 (3. zatia)

122 MI: irribarre egiteko aldarrikapena egin duzu sarri

123 A: bai beti

124 IM: urte hauetan guztietan / borrokaren aldagarria ere erantsi diozu azkenekotan /

125 edozein kasutan irribarrearen ri egin nahi diot azpimarra eh: / uste dezulako irribarrez

126 egin behar dela hau

127 A: hombre

128 MI: amable

129 A: bai

130 IM: atsegin

131 A: bai bai / nik uste dut hemen jendea seduzitu behar da / osea jendeari ezin zaio esan

132 zer egin behar dun / seduzitu behar da eta horretarako argudioak eman behar dira eta

133 horretarako konbentzitu behar da jendea /// ta: m: nik // konbentzimendu bat dakat ta da

134 guk daukagula herri honetan alternatibarik hoberena // guretzat horrela da / eh: gero

135 jende askok ez digu arrazoia ematen hori ere egia da / baina guk uste dugu badaukagula

136 alternatiba bat ta amabilidade osoz planteatu behar dela / irribarre batekin / ez da ezer

137 gertatzen / jendea gu bezela pentsatzen ez duena // eh: badago eh: konbentzitu behar da /

138 eta neretzat da lan apasionantea eta polita eta nik uste dut probokazio guztien gainera /

139 errepresio guztien gainera irribarre egin behar dela // lana egin behar dela / eta horrela

140 agian egunen batean irabaziko dugula / ni konbentzitura nago lortuko dugula estatu bat

141 izatea

142 MI: zuk esan zenuen: / orain dela: / egun gutxi / zuk uste dezula / zuk ikusiko duzula

143 Euskal Herria askatuta

144 A: a bai ni konbentzitura nago ikusiko dudala bai bai

145 MI: Arnaldo Otegi espero det hemendikan aurrera sarri ikusiko dugula elkar / izan

146 eztabaida: hauteskunde eztabaidatan / izan beste: era honetako elkarrizketatan /

147 milesker gabon gurekin iza:

148 A: bai zuei gonbidatzeagatik milesker

149 MI: estimatzen dizut benetan

150 A: bai

AZP3: Azpimarra saioan elkarrizketa Elena Lakari

<https://www.youtube.com/watch?v=-RoNPpr67E4>

Maddalen Iriarte (MI) eta Asier Odriozolak (AO) Euskaltzaleen Topaguneko lehendakariari, Elena Lakari (A) egindako elkarrizketa da, honetan euskararen egoeraz, euskarak gizartean duen balioaz eta norbanakoen erantzukizunez dihardute.

1. zatia: 0:00 – 2:22
2. zatia: 6:08 – 9:00
3. zatia: 13:15 – 15:42

- 1 MI: gaur saioa hasi dugunean esan dugu buelta eman orduko: hauteskundeak agertuko
- 2 zitzazkigula eta: [berriz ere
- 3 AO: berriz ere hemen dira]
- 4 MI: nolabait / badira
- 5 AO: gure ahotan
- 6 MI: gure ahotan / Elena Laka // arratsalde on ta ongi etorri
- 7 A: kaixo arratsalde on [ta eskerrik asko
- 8 MI: ongi etorri berriz ere]
- 9 A: ta nolabait eh: / nola bait
- 10 MI: nolabait bai nola bait
- 11 A: (()) hauteskunde kontuak
- 12 MI: euskaltzaleen topaguneko presidentea: zara / azpimarra utzi zenunetik (barre)
- 13 A: bai emakumea / urtebete / urtebete honezkero
- 14 MI: urtebete
- 15 AO: hemengo promozioaren ondoren ta ondorioz
- 16 MI: zer?
- 17 AO: hemengo promozioaren ondoren eta ondorioz segurasko
- 18 MI: ba: nik uste Elena: / Elena lehendik ere / hona etorri baino lehen ere:
- 19 A: besteak beste
- 20 MI: besteak beste bazeukala zer esan eta zer aportatu topagunean eh / esan dugu
- 21 hauteskunde kanpaina: aterako zitzazkigula behin eta berriz / baina hauteskunde kanpaina
- 22 hau martxan jarri baino aurretik ere // azken asteotan alderdi politikoen aldetik /
- 23 euskararen eta hizkuntza politikaren gainean egondako adierazpenek nik uste kezka
- 24 sortu dutela euskaltzaleen artean // eta pentsatzen dugu ba euskaltzaleen topaguneak ere
- 25 nolabaiteko hausnarketa egiteko parada hartuko zuela hauen aurrean

26 A: bai nik uste dut // bai eh:: euskaltzale bakoitzak eta gero euskalgintza mugimendu
27 osoan / kezkaz eta penaz ikusi direla horrelako: // horrelako adierazpenak ezta // ze: nik
28 uste dut / eh: hauteskunde garaia dalako / bueno oraindik ere kanpaina hasi barik zegoen
29 horrelakoak egin zirenean / baina hauteskunde giro batean eginak daude / baina
30 iruditzen zait alderdiei tokatzen zaiona dala beste proposamen eraikitzaile batzuk egin /
31 beste modu positiboan eragin ez / eta ez aurreko guztia zapuztu modu negatiboan eta
32 gainera gizartearen zati handi baten kontra berba egin ez / nik uste dut hori ez dala
33 onargarria alderdiek egin behar duten lan batentzako / eta gainera ematen du / bueno ba
34 esaten dituztenak ba onartuak direla baina ez da horrela / nik uste dut gizartearen zatirik
35 handiena eh: euskaltzalea dala / euskararen alde dagoela / eta behintzat alde ez dagoena
36 ez dago kontra / edo gizartearen oso zati txiki bat izan daiteke horrena ezta / ta orduan
37 nik uste dut alderdiei beste gauza bat dagokiela / dagokiela planifikazio batzuk egitea /
38 ta dagokiela pentsatzea ta ez esatea zer gertatuko den euskararekin herri honetan /
39 hemendik epe luze batera non egongo garen ezta / hemendik hogetahamar urtera /
40 baina baita ere zer gertatuko den hemendik bost / epe ertain labur batera / bost urtera bi
41 urtera zer gertatuko da / eta:: / eta oraindik behintzat proposamen eraikitzaile horiek ez
42 ditugu entzun

43 (2. zatia)

44 MI: eh: batez ere: / bueno / euskal: zale garenontzat eraso izan diren alderdiak edo
45 erasoak jaurti dituzten alderdiak aipatu ditugu / baina begiratu diezaiegun pixkat bat
46 alderdi politiko guztiei / oraintxe kanpaina hasteko gutxi falta den honetan zuk zer
47 esango zenieke / bai batzueie / ta bai besteei ere / bai printzipioz euskara maite duten
48 horiei ere?

49 A: bueno ba joka dezatela arduraz / eta ez da beharrezkoa gainera maite izatea eh: / ni
50 horretan ez naiz

51 MI: ez baina batzuk esango lukete

52 A: bai

53 MI: maite dutela

54 A: bai bai baina / eztala // ez diogu exigitzen alderdi guztiei euskara maite izatea //
55 batzuk maiteko dute beste batzuk ez / baina arduraz jokatu behar dutela jakina / eta
56 plangintza bat egin behar dutela / eta pentsatu behar dutela gizarte honetan / eta herri
57 honetan elkarrekin bizitzeko / ba beste elementu batzuk beharrezkoak diren moduan /
58 euskera eta euskal:: / eh: euskaltzaleon eta euskaldunon eh:: / nahi horrek asetzea
59 beharrezkoa dala bizikidetzarako / eta utzi dezatela euskera lehiatik kanpo / eta

60 hauteskundeko joko eta lehia horretatik kanpo / ze ez dio inori mesederik egiten / esaten
61 dut / eta beharbada eurok / baten batzuk beharbada / epe laburrean hortik mesede txiki
62 bat atera ahal dute / baina gizarteak epe lluze eta ertain batera / azkenean eh: /
63 deskalabrua baino eztio ekarriko / orduan bai beharrezkoa da lehen esan dudan bezela
64 ba plangintza bat egin dezatela / eta eta: bisio bat izan dezatela / herri honek zer izan
65 nahi du hemendik hogeitahamar urtera euskera mailan / zer izan nahi du hemendik bost
66 urtera / ba hasi gaitezen horretan lanean / badago badago kontsentsu bat gizaratean // ez
67 gara hutsetik abiatuta abiatzen / badago aurretik egindako lan bat / gertatzen dana da
68 oraindik asko dagola egiteko / eta bueno: / badago ia milioi bat lagun euskeraz hitz
69 egiten dugunok / euskeraz bizi nahi dugunok eta hori errespetatu beharra dagola eta hori
70 aurrera atera beharra dagola / eta gizarte osoaren ardura dala hori aurrera ateratzea
71 MI: zuk esan duzu maite maite etzaizula ajola eta entenditzen dizut ongi // esan nahi
72 nuena da batzuk / alderdi batzuk badaudela gainera esaten dutenak maite dutela // eta
73 iruditzen al zaizu maite dutenerako nahikoa eskeintzen diotela gizarte honi euskaraz
74 A: bueno behar bada hor ere / incluso maite duten maite dutela esaten duten hoietxen
75 artean ere eskatuko nioke / eskera bere: / eh:: ba hauteskunde programaren kasu honetan
76 / baina gero bere jardunaren zentroan ipini dezatela ezta / nik bai eskatzen dut
77 euskararentzako zentralidade bat / eta gero eh zehar lerrotan / eh helburuetan
78 nagusitasunean / hori zentroan ipintzea beste gai asko ipintzen dituzten bezela ez? / ba
79 adibidez / gizarte zerbitzuak edo komunikabideak edo krisiaren aurkako neurriak edo /
80 badaude beste gai asko eh:: / inork zalantzan ipintzen ez dituenaketa gizaratean eta
81 programa politikoa zentroan dagozenak / eta beharbada / eh bere burua euskeraren
82 maitalezak edo garbi daukaten alderdi horretxek ere ez dute nahikoa egin horren alde
83 (3. zatia)
84 AO: kolektibotasuna aipatu duzu baina kolektiboa beti ere gizabanakook osatzen dugu
85 eta hor jakina / bakoitzaren kontzientzia ezin bestekoa da ezta / kolektibo horiek sortze
86 aldera ere / hau da / norberak apustu egitea euskararen alde bere eguneroko bizitzan
87 A: bai eh: / azkenean guk kolektibo hori herritarrok osatzen dugu eta herri herritarroi
88 gertatzen dana batzutan herritar bakoitzarengan ipintzea karga hori oso gauza neketsua
89 dala ezta / ze:: eh: /// lehen eskuzabaltasuna aipatzen genuen // eh: euskaldun batek
90 egunero / ia leku gehienetan egon behar du pentsatzen hizkuntzaren hautua / eta egiten
91 duen hizkuntza hautuaren arabera / berarekin jokatu dute modu batera ala bestera /
92 orduan hor pisu guztia norbanakoen [gainean ipintzea
93 MI: oso estresantea da

94 A: oso estresantea da // eta hori da eh: / herri honetan / elebkarrek / erdaldun
95 elebkarrek ulertzen ez duten zerbait / sekula ez dute pentsatu behar ze hizkuntzatan
96 joango diran lehiatila batera / ikuskizun batera / denda batera / banku batera: / erabiltzen
97 dute / bere hizkuntza [erabilita daukatena
98 AO: haien estresa] izan liteke: euskaldun batek oso nabarmen uztea ezta? / bereziki: eh::
99 erakunde publikoetan / hau da euskeraz galde egin eta:: eh:: / esan behar izatea ez dakit
100 euskaraz // eta pixka bat estutzea euskaldunak esanez ta nik euskaraz eh: atendituko
101 nauen: eh: bateren bat nahi dut /// hori da beraien / estuasun unea esan dezagun ez
102 nolabait
103 A: bai / estuasun unea eta [gero
104 AO: batzuk estuasuna pasatzen dute]
105 A: horrek ere erantzunkizun bat / ondorio batzuk izango balitu ba gaitzerdi ezta / baina::
106 bueno / baina euskaldunok egunero: / ba ohituta gaude stres hori lor eh:: // jasaten ezta
107 / eztatik ohituta edo edo gogaituta
108 AO: behartuta
109 A: badaukagu behartuta eta badakigu [horrela dala
110 MI: (())]
111 A: bai baina ia gero eta gutxiago dan ezta: / ze toki denda bat bakoitza / banku bakoitza
112 / erakunde publiko bakoitza / ertzain bakoitza / komunikabide bakoitza / garraio publiko
113 bakoitza / dana da stres bat / ta leku askotan nabarmen geratzea horrela da // ba: bueno
114 hori da:: eh::
115 AO: ez da apustu erraza
116 A: ez da apustu erraza / eta ez daukagu zertan soportatu behar / ez daukagu zertan
117 soportatu bear / hori danok bizi: / elkarrekin biziko bagara gizarte honetan nik eta nire
118 ondokoak eskubide berberak eduki behar ditugu // gutxienez / bai
119 MI: Elena Laka / eskerrik asko hona etortzeagatik zure hausnarketa gurekin
120 partekatzeagatik etorri berriz ere nahi duzunean / badakizu azpimarran oso oso gustora
121 egoten garela zu etortzen zarenean / eskerrik asko
122 A: ba eskerrik asko neu be oso pozik / nahi duzue arte
123 MI: bai

7.5 ERANSKINAK 5: BERBA KAPITALAREN AZTERKETA

GAZTEA DIDA

GD1	Hitzartze kop.	Hitz kop.	Denbora
JT	34	245	
EG	18	76	
JGA	5	10	
AT	5	19	
XF	13	27	
=	75 (% 60,98)	377 (% 42,8)	
E: SP	46 (% 37,4)	503 (% 57)	
?	2 (% 1,62)	2 (% 0,2)	
DENERA	123 (% 100)	882 (% 100)	5'40''

GD2	Hitzartze kop.	Hitz kop.	Denbora
JT	71	481	
EG	0	0	
JGA	14	44	
AT	11	83	
XF	49	258	
=	145 (% 63,6)	866 (% 58,1)	
E: XS	74 (% 32,5)	614 (% 41,2)	
?	9 (% 3,9)	10 (% 0,7)	
DENERA	228 (% 100)	1490 (% 100)	8'59''

GD3	Hitzartze kop.	Hitz kop.	Denbora
JT	36	230	
EG	29	92	
JGA	22	93	
AT	8	77	
XF	20	122	
=	115 (% 62,8)	614 (% 53,95)	
E: MZ	64 (% 35)	520 (% 45,7)	
?	4 (% 2,2)	4 (% 0,35)	
DENERA	183 (% 100)	1138 (% 100)	6'57''

GD4	Hitzartze kop.	Hitz kop.	Denbora
JT	57	345	
EG	47	186	
JGA	43	194	
AT	3	16	
XF	20	48	
M	5	20	
=	175 (% 76,42)	809 (% 66,34)	
E: MA	53 (% 23,14)	405 (% 33,33)	
?	1 (% 0,44)	1 (% 0,08)	
DENERA	229 (% 100)	1215 (% 100)	6'11''

HERRI PEOPLE

HP1	Hitzartze kop.	Hitz kop.	Denbora
IG	99 (% 46,9)	562 (% 45,7)	
E: A	83	562	
E: B	17	64	
E: C	12	41	
=	112 (% 53,1)	667 (% 54,3)	
DENERA	211 (% 100)	1229 (% 100)	9'12''

HP2	Hitzartze kop.	Hitz kop.	Denbora
IG	107 (% 50,5)	598 (% 41,5)	
E: A	98	819	
E: B	7	25	
=	105 (% 49,5)	844 (% 58,5)	
DENERA	212 (% 100)	1442 (% 100)	10'7''

HP3	Hitzartze kop.	Hitz kop.	Denbora
IG	85 (% 49,1)	515 (% 45,6)	
E: A	67	526	
E: B	21	88	
=	88 (% 50,9)	614 (% 54,4)	
DENERA	173 (% 100)	1129 (% 100)	9'39''

AZPIMARRA

AZP1	Hitzartze kop.	Hitz kop.	Denbora
MI	29 (% 50,9)	595 (% 41,03)	
E: A	28 (% 49,1)	855 (% 58,97)	
DENERA	57 (% 100)	1450 (% 100)	9'33''

AZP2	Hitzartze kop.	Hitz kop.	Denbora
MI	24 (% 51,1)	354 (% 24,6)	
E: A	23 (% 48,9)	1084 (% 75,4)	
DENERA	47 (% 100)	1438 (% 100)	10'13''

AZP3	Hitzartze kop.	Hitz kop.	Denbora
MI	18	241	
AO	9	113	
=	27 (% 60)	354 (% 31,1)	
E: A	18 (% 40)	783 (% 68,9)	
DENERA	45 (% 100)	1137 (% 100)	7'41''